

A

Motioner

Allmänpolitik

Vänsterpartiets 46:e kongress

Örebro 17-19 april 2026

A 1 Härjedalen

Motion till Vänsterpartiets kongress: Återför skatteintäkter från turism till turisttöta kommuner

Bakgrund:

Många svenska kommuner med hög turism belastas hårt under turistsäsongen. Det handlar om ökade kostnader för infrastruktur, avfallshantering, räddningstjänst, kollektivtrafik och vård. Samtidigt genererar turismen betydande skatteintäkter till staten genom moms, arbetsgivaravgifter och inkomstskatt – intäkter som i dagsläget inte återförs till de kommuner där turismen sker.

Detta skapar en obalans där kommuner som tar ett stort ansvar för att tillhandahålla service till besökare inte får ekonomisk kompensation för sina ökade kostnader. Det riskerar att urholka välfärden för de boende och försvåra för kommunerna att upprätthålla en god samhällsservice.

Ett konkret exempel är Härjedalens kommun, som står inför en investering på cirka **två miljarder kronor** för att bygga ut vatten- och avloppssystemet (VA). Denna utbyggnad är nödvändig för att möta det ökade trycket från turismen, särskilt i områden som Funäsfjällen och Vemdalen. Utan statligt stöd eller återförda skatteintäkter riskerar kommunen att tvingas prioritera bort andra viktiga välfärdssatsningar.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för att skatteintäkter som genereras av turism i högre grad ska återföras till de kommuner där turismen sker.

att Vänsterpartiet verkar för att kommuner ska ges möjlighet att införa lokala turistskatter, där intäkterna öronmärks för att stärka lokal infrastruktur, miljöskydd och välfärd.

A 2 Härjedalen

Rättvisare skatteuttag för säsongsarbetare inom turistnäringen

Bakgrund:

Många som arbetar inom turistnäringen under säsong är inte folkbokförda i den kommun där de arbetar. Det beror ofta på att de har svårt att få bostad i arbetskommunen och därför behåller sitt boende och sin folkbokföring i hemkommunen. Samtidigt är det ofta just turisttöta kommuner – som Härjedalen – som har stora behov av skatteintäkter för att finansiera vård, skola och omsorg, men som inte får del av skatten från de som faktiskt arbetar där under stora delar av året.

Bostadsproblematik:

I många turistkommuner är bostadsmarknaden hårt pressad. Många bostäder används för korttidsuthyrning till turister, vilket gör det svårt för säsongsarbetare att hitta långsiktiga och prisvärda boenden. De som lyckas få en tillfällig bostad vill ofta inte säga upp sitt permanenta hyreskontrakt i hemkommunen, eftersom det är svårt att få en ny bostad där senare. Detta gör att de inte vågar eller kan skriva sig i arbetskommunen, trots att de vistas och arbetar där under en stor del av året.

Problem:

Systemet missgynnar kommuner med hög säsongsarbetskraft. Dessa kommuner belastas med ökade kostnader för infrastruktur, sjukvård, kollektivtrafik och andra samhällstjänster under turistsäsongen, utan att få motsvarande skatteintäkter. Detta skulle skapa en mer rättvis fördelning av resurser, stärka välfärden i turistkommuner och bidra till att göra säsongsarbete mer hållbart för både arbetstagare och kommuner.

Föreslår kongressen besluta

att införa möjlighet till tillfällig folkbokföring i den kommun där man arbetar säsongsvis, utan att förlora sin permanenta bostad i hemkommunen.

att utreda ett system där kommunalskatten delas mellan hemkommun och arbetskommun för säsongsarbetare, exempelvis 50/50, under den period man arbetar i en annan kommun än där man är folkbokförd.

att stärka det kommunala skatteutjämningsystemet så att turisttäta kommuner får kompensation för den ökade belastningen under säsong.

A 3 Härjedalen**Bevara och stärk statlig samhällsservice i glesbygd och landsbygd****Bakgrund:**

I Härjedalens kommun har Försäkringskassan beslutat att stänga sitt lokalkontor. Det innebär att kommunens invånare nu hänvisas till kontoret i Östersund – en resa på mellan 2,5 och 3,5 timmar enkel väg. Detta är orimligt och oacceptabelt. Det är inte rimligt att människor i glesbygd ska behöva lägga en hel dag och stora kostnader på att få tillgång till grundläggande samhällsservice.

Samtidigt har Arbetsförmedlingen och Skatteverket redan kraftigt dragit ner sin närvaro i kommunen. De kontor som finns kvar är små, tillfälliga moduler med begränsad tillgänglighet och service. Detta är ett svek mot landsbygden och mot de människor som bor och verkar där.

Staten borde föregå med gott exempel och visa att hela Sverige ska leva – inte bara storstäderna. Att dra tillbaka samhällsfunktioner från glesbygd är att försvåra människors liv, minska tilliten till samhället och öka klyftorna mellan stad och land.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för att Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Skatteverket ska ha fysiska kontor med fullgod service i glesbygdskommuner som Härjedalen.

att Vänsterpartiet verkar för att staten tar ett särskilt ansvar för att upprätthålla samhällsservice i hela landet, även där befolkningstätheten är låg.

att Vänsterpartiet tydligt markerar att avvecklingen av statlig närvaro i glesbygd är oacceptabel och måste upphöra.

A 4 Enskild

Ett skatteutjämningsystem med aktiva incitament för balanserad och hållbar utveckling

Bakgrund

Det kommunala skatteutjämningsystemet har till uppgift att säkerställa att alla kommuner har ekonomiska förutsättningar att tillhandahålla likvärdig välfärd, såsom skola, äldreomsorg och grundläggande infrastruktur. Systemet är i dag huvudsakligen utformat som en ett kompensatoriskt garantisystem, som utjämnar strukturella skillnader mellan kommuner.

Samtidigt verkar skatteutjämningsystemet under olika förutsättningar i olika delar av landet. I sin nuvarande utformning ger systemet begränsade incitament för lokal tillväxt, företagsetablering och serviceutveckling. Erfarenheter från nordiska grannländer, bland annat Norge och Finland, visar att kompletterande utvecklings och incitamentsdelar inom ramen för kommunalekonomiska utjämningsystem, kan bidra till att stärka mindre kommuners ekonomiska kapacitet, och främja en mer balanserad regional utveckling. Sådana lösningar behöver dock utformas med hänsyn till svenska förhållanden och det befintliga skatteutjämningsystemets grundläggande principer.

Som ett pedagogiskt exempel kan befintliga parametrar i skatteutjämningsystemet, användas för att utforma begränsad incitamentsdel som bidrar till att vidmakthålla balans inom systemets ramverk. Detta är endast illustrativt, och den slutliga utformningen lämnas till partistyrelsen efter utredning.

Motiv

Urbanisering och koncentration till större städer leder till ökade boendekostnader, trängsel och ökat tryck på välfärden, samtidigt som landsbyggdskommuner och mindre orter riskerar att förlora service, arbetstillfällen och befolkningsunderlag. Ett skatteutjämningsystem som enbart kompenserar för strukturella skillnader, riskerar därmed att vara otillräckligt för att möta dessa utmaningar.

För att långsiktigt värna likvärdig välfärd behöver skatteutjämningsystemet analyseras ur ett bredare regionalpolitiskt perspektiv. Det bör särskilt prövas om systemet kan kompletteras med incitament eller utvecklingsdelar, som i huvudsak följer systemets befintliga parametrar, i syfte att säkerställa rättvis och träffsäker effekt, samtidigt som grundutjämnningen värnas. Eventuella nya delar bör utformas med tydlig koppling till systemets övergripande mål och med hänsyn till svenska institutionella förutsättningar. Den närmare politiska utformningen bör efter genomförd utredning, överlämnas till partistyrelsen.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för att regeringen tillsätter en statlig utredning av det kommunala skatteutjämningsystemets effekter på regional utveckling och kommunal service, samt prövar hur systemet kan kompletteras med aktiva incitament eller utvecklingsdelar utan att urholka den grundläggande utjämnningen.

Undertecknat av

Svein Blikfeldt, Trollhättan

A 5 Enskild

Höjt grundavdrag för ökad ekonomisk jämlikhet

Bakgrund

De ekonomiska klyftorna i Sverige har ökat kraftigt under de senaste decennierna. Hushåll med låga och medelstora inkomster har drabbats hårdast av ökade kostnader för boende, mat och energi, samtidigt som skattesystemet i allt högre grad kommit att präglas av riktade skattereduktioner som i praktiken gynnar högre inkomster.

Grundavdraget är en grundläggande del av inkomstbeskattningen och innebär att en del av inkomsten är skattefri för alla. Till skillnad från jobbskatteavdrag och andra skattereduktioner har grundavdraget en tydligt progressiv effekt: det betyder mer för dem med låga inkomster och mindre för dem med höga. Det är dessutom enkelt, transparent och når brett utan behovsprövning eller ansökningsförfaranden.

Trots detta har grundavdraget haft en relativt undanskymd roll i den politiska debatten. När det justerats har det ofta skett som en del av skattepaket som samtidigt innehållit stora skattesänkningar för höginkomsttagare, vilket begränsat reformens jämlikhetseffekt.

Motivering

Ett höjt grundavdrag är ett effektivt verktyg för att stärka den ekonomiska tryggheten för låg- och medelinkomsttagare samt pensionärer med små marginaler. Eftersom grundavdraget ges med samma belopp till alla, men utgör en större andel av inkomsten för dem med lägre lön, bidrar ett höjt grundavdrag till minskade klasskillnader och ökad ekonomisk jämlikhet.

För Vänsterpartiet bör ett höjt grundavdrag ses som ett komplement till progressiv beskattning och en stark gemensam välfärd. Ett vänsterpolitiskt förhållningssätt till grundavdraget förutsätter därför att reformen utformas så att den inte kombineras med nya jobbskatteavdrag eller skattesänkningar för höginkomsttagare, utan finansieras på ett sätt som stärker skattesystemets omfördelande funktion.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för ett höjt grundavdrag i inkomstbeskattningen som stärker låg- och medelinkomsttagares ekonomiska situation och bidrar till minskade ekonomiska klyftor.

Undertecknat av

Erfan Kakahani, Sundsvall

A 6 Enskild

Högre grundavdrag : Ett krafttag för jobb och ekonomisk trygghet

Bakgrund

Under de senaste tio åren har lönespridning i Sverige ökat, vilket har lett till större ekonomiska skillnader mellan olika grupper i samhället. En del av denna utveckling kan förklaras av naturliga skillnader i kompetens och erfarenhet, men den har också förstärkts av förändringar i skattesystemet som påverkat disponibel inkomst.

Samtidigt har hushåll med lägst inkomster mindre ekonomiskt utrymme, vilket påverkar efterfrågan i ekonomin negativt. En mer jämlik och inkluderande utformning av grundavdraget får vi hoppas står på tomtens önskelista, eftersom det stärker ekonomin för alla.

Motiv

Syftet med denna motion är att ge partistyrelsen mandat att utreda och föreslå ett stärkt grundavdrag som höjer golvet i ekonomin för alla. En möjlig modell kan vara höja golvet och samtidigt sänka taket, men det är endast ett exempel. Partistyrelsen bör ges fria tyglar att utforma förslaget på det sätt som är mest ändamålsenligt, inom nationella och EU:s ramverk, och efter bästa effekt.

Genom att höja golvet ökar köpkraften och den samlade efterfrågan, vilket sannolikt leder till ökad konsumtion och mer draghjälp för hela ekonomin. Det kan bidra till att minska arbetslösheten och skapa positiva effekter för samhället i stort.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiets kongress beslutar att ge partistyrelsen i uppdrag att ta fram ett förslag för att stärka grundavdraget och höja golvet i ekonomin för alla, inom nationella regler och EU:s ramverk och på det sätt som ger bästa effekt.

Undertecknat av

Svein Blikfeldt, Trollhättan

A 7 Backa, m. fl.

Ersätt momsen med förmögenhetsskatt

Mervärdesskatten, eller momsen, är en djupt orättvis skatt. Hushåll med låg inkomst måste, i förhållande till sin inkomst, betala många gånger mer än de mer förmögna. Det är på så vis motsatsen till vad vi som parti vill ha utav skattesystemet.

Samtidigt står momsen för en stor del av statens inkomster. 2024 stod mervärdesskatten för runt 21% av skatteintäkterna, och är därför en viktig del i att finansiera välfärden. Tar vi bort momsen, vilket vi bör, behöver den ersättas med annan beskattning.

Progressiv beskattning på förmögenhet är den optimala skatten från ett fördelningsperspektiv. Sveriges samlade privata förmögenhet är i storleksordningen 30 000 miljarder SEK. Det kräver alltså endast en årlig förmögenhetsskatt på 2% för att ersätta momsen. Denna bör självklart vara progressiv och kombineras med en starkt progressiv inkomstskatt för att över tid effektivt finansiera välfärden.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet tar ställning för en skatteväxling där momsen ersätts av en progressiv förmögenhetsskatt i enlighet med motionens argumentation.

Undertecknat av

Tim Eckerström, Frölunda, Sofia Nahlbom, Kortedala-Gamlestan-Bergsjön, Max Norén, Högsbo

A 8 Karlstad, Vänsterpartiet Värmland, Skärholmen

Utöka villkoren för tillfällig föräldrapenning

Vid årsskiftet utökas villkoren för tillfällig föräldrapenning (VAB) för föräldrar med barn med sjukdom eller funktionsnedsättning eller barn som behöver stöd och skydd från socialtjänsten. En välkommen förändring som gör det möjligt för fler familjer och särskilt ensamstående föräldrar att vara aktiva och närvarande i sina barns uppväxt.

Denna utökning är dock otillräcklig och omfattar inte många viktiga situationer. Till exempel om ett barn har svårigheter som inte ännu diagnostiserats som en funktionsnedsättning och föräldrar därför måste närvara på möten i skolan. Eller om barnet utsätts för mobbning eller sexualbrott där bilder sprids på nätet och skolan behöver agera. Det är viktigt att vårdnadshavare som avstår lön för att de besöker socialtjänsten, skola eller förskola i syfte att barnet ska få stöd och hjälp ska kunna ansöka om ekonomisk kompensation via socialförsäkringen även i dessa situationer. Detta ska ske genom att tillfällig föräldrapenning innefattar alla besök hos socialtjänsten, skola och förskola som rör alla barn. Att inte kunna få tillfällig föräldrapenning drabbar särskilt ensamstående föräldrar, föräldrar med osäkra anställningar som inte ger utrymme för flexitid, och föräldrar som lever på marginalen ekonomiskt och inte har råd att avstå lön. Det är dessa familjer och deras barn som hamnar i kläm av reglernas begränsningar vilket riskerar att ytterligare spä på utsatthet hos dessa barn. Det får aldrig vara en klassfråga att kunna ta del av socialtjänstens insatser eller aktivt delta i sitt barns skolgång!

Även en trasig klocka visar rätt tid två gånger om dagen och ibland gör även borgerligheten välkomna förändringar. Då är det Vänsterpartiets roll att bygga vidare på dessa för att bygga ett samhälle där inget barn ska behöva sitta ensamt på ett möte med skolan för att mamma inte har råd att tacka nej till ett arbetspass. För våra barns bästa och för jämlika uppväxtvillkor för alla föreslås kongressen besluta

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för att utöka villkoren vid uttag av tillfällig föräldrapenning ytterligare

A 9 Nacka

Ett jämlikt och barnrättsbaserat underhållsstöd

Underhållsstödet är en central del av välfärdssystemet och ska säkerställa barns och ungas försörjning när en förälder inte fullgör sitt underhållsansvar. Föräldrar är försörjningsskyldiga tills barnet fyller 18 år, eller har avslutat sina gymnasiestudier. I dag upphör underhållsstödet automatiskt när ett barn fyller 18 år. För gymnasiestuderande finns möjlighet till fortsatt underhållsstöd, men detta förutsätter att den unge själv ansöker hos Försäkringskassan. Detta skiljer sig från hur andra studierelaterade stöd är utformade. Förlängt barnbidrag och studiestöd via CSN hanteras i huvudsak automatiskt utifrån skolregistrering, utan att den unge själv behöver initiera processen eller ta ställning till juridiska krav gentemot sin förälder.

Nuvarande ordning missgynnar unga i socioekonomiskt utsatta situationer och förstärker klasskillnader. Alla 18-åringar har inte samma möjligheter att hantera myndighetskontakter eller tillgång till vuxenstöd. Därutöver är det särskilt problematiskt att den unge själv förväntas kräva underhåll av sin förälder. För barn och unga med en skör, konfliktfylld eller bruten relation till

sin förälder riskerar detta att förvärra redan ansträngda relationer, och skapa lojalitetskonflikter, psykisk stress och otrygghet. I praktiken kan detta avhålla den unge från att ansöka om stöd, varpå boendeföräldern ensam står med försörjningsbördan. Ett välfärdssystem som sätter barn och ungas bästa i centrum kan inte samtidigt kräva att unga i beroendeställning själva ska driva krav mot sina föräldrar.

En ordning där underhållsstödet förlängs automatiskt baserat på registrerad skolgång — i linje med CSN:s och det förlängda barnbidragets rutiner — skulle:

- stärka barns och ungas rättigheter och ekonomiska trygghet
- minska den psykiska och sociala belastningen på barn och unga
- flytta ansvaret från den unge och tydliggöra samhällets gemensamma ansvar för välfärden

Lagändringen ska uttryckligen syfta till att värna den unge från att behöva agera part i en ekonomisk konflikt med sin förälder.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för en ändring av lagen om underhållsstöd så att gymnasiestuderande över 18 år inte själva behöver ansöka om underhållsstöd eller rikta krav mot sin förälder, utan att stödet i stället förlängs och hanteras automatiskt utifrån skolgång, i linje med CSN:s studiestöd och förlängt barnbidrag.

A 10 Enskild

Höj dagersättningen för asylsökande – för ett värdigt liv och mot exploatering

Att det blivit dyrare att leva i Sverige är en fråga som Vänsterpartiet aktivt synliggör, att priserna måste ned och att inkomsterna behöver bli mer jämlika.

Dagersättningen för asylsökande har inte höjts sedan 1994. Under mer än tre decennier har levnadskostnaderna ökat kraftigt, medan ersättningen stått still. I dag uppgår dagersättningen till 71 kronor per dag för ensamstående vuxna och 61 kronor per dag för vuxna som delar hushåll, med ännu lägre nivåer för barn. För en ensamstående vuxen motsvarar detta knappt 2 100 kronor per månad att leva på.

Dagersättningen ska täcka alla personliga kostnader utöver boendet, såsom mat, kläder, hygien, läkemedel och fritid. Dessa nivåer innebär i praktiken extrem fattigdom och gör det omöjligt att leva ett värdigt liv under asyltiden.

Samtidigt har de flesta asylsökande inte möjlighet att arbeta. Långa handläggningstider, begränsad tillgång till arbetstillstånd och bristande etablerande insatser gör att många under lång tid är helt beroende av dagersättningen. Den långvariga ekonomiska utsattheten ökar risken för psykisk ohälsa, barnfattigdom och social marginalisering.

Den extremt låga ersättningen bidrar också till ökade risker för arbetslivskriminalitet och exploatering. När människor saknar möjlighet att försörja sig lagligt ökar risken att de tvingas acceptera svartarbete, osäkra villkor eller utnyttjande av oseriösa arbetsgivare. Detta undergräver både rättssäkerheten och den svenska arbetsmarknadsmodellen.

Vänsterpartiet har länge drivit en migrationspolitik som bygger på solidaritet, jämlikhet och människovärde. En höjd och indexerad dag ersättning är en nödvändig del av detta. Det är inte rimligt att Sverige använder fattigdom som migrationspolitiskt verktyg. Frågan måste därför ges tillräcklig politisk tyngd och vara en del av Vänsterpartiets prioriteringar även i eventuella framtida förhandlingar kring regerings- och budgetsamarbeten.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet aktivt ska driva kravet på en höjd och indexerad dag ersättning för asylsökande till en nivå som möjliggör ett värdigt liv, vilket ska vara en tydlig prioritering i Vänsterpartiets politiska arbete och ingå i eventuella framtida förhandlingar kring regerings- och budgetsamarbeten.

Undertecknat av

Ida Hildingsson, Vänersborg, Gunilla Cederbom, Vänersborg, Elise Norberg Pilhem, Orust, Lukas Levin, Vänersborg

A 11 Upplands Väsby

Koppla pensionsåldern till arbetsförhållanden

2019 fattade Sveriges riksdag ett beslut om att höja åldersgränsen för pension. Anledningen som uppgavs var att medellivslängden har ökat. Vi önskar att skapa förutsättningar för att gå i pension tidigare vid fysiskt krävande arbeten. Yrken såsom vård, bygg, och industri innefattar ofta tunga lyft, bullrig arbetsmiljö eller repetitiva rörelser. Arbetar man inom dessa områden kommer man sällan till pensionsålder utan permanenta fysiska skador, orsakade av ens arbetsuppgifter. Dessa människor, som överanstränger sina kroppar för andras skull, ska få gå i pension vid 65 års ålder utan att drabbas av sämre ekonomi.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för att bibehålla åldersgränsen för pension inom fysiskt krävande yrken till 65 år, med likvärdig ekonomisk trygghet som de som går i pension vid 67 års ålder.

A 12 Enskild

Avskaffa myndigheternas ockeravgifter!

Jag skrev motionen nedan till kongressen 2024.

Enligt 9 kap. 5 § Brottsbalken ska "Den som vid avtal eller någon annan rättshandling utnyttjar någons trångmål, oförstånd, lättsinne eller beroendeställning till att bereda sig förmån, som står i uppenbart missförhållande till motprestationen eller för vilken motprestation inte ska lämnas, [...]” dömas för ocker. Trots det, är det idag lagligt för olika myndigheter att ta ut ockeravgifter.

CSN, Transportstyrelsen och andra myndigheter har i dagsläget rätt att ta ut olika avgifter om en betalning inkommer för sent. CSN har t.ex. rätt att ta ut en påminnelseavgift på 450 kr, medan Transportstyrelsen har rätt att ta ut en tilläggsavgift på 500 kr. Det är alltså fullt möjligt att en faktura på 9 kr för trängselskatt från Transportstyrelsen kan komma att kosta 509 kr om man betalar 1 dag för sent. Det är ett påslag på över 55 gånger så mycket som det ursprungliga beloppet (+5556 procent). Detta bör ställas i kontrast till övrig lagstiftning som enbart tillåter

påminnelseavgifter på maximalt 60 kr.

Detta är ekonomiskt vansinne och moraliskt förkastligt. Svenska myndigheter ska inte ägna sig åt ockerverksamhet. Det skadar myndigheternas förtroende och slår dessutom hårdast mot de som är mest ekonomiskt utsatta. Svenska myndigheter står inte över lagen och bör endast få ta ut 60 kr i påminnelseavgifter, precis som alla andra avtalsparter.

Som svar på motionen till 2024 års kongress skrev partistyrelsen följande:

"[...] Även om Partistyrelsen instämmer i motionens intention om att påminnelse- och tilläggsavgifter ska vara skäliga är Partistyrelsen inte beredd att föreslå kongressen besluta om en nivå på 60 kr för myndigheters påminnelseavgifter och tilläggsavgifter. Däremot anser Partistyrelsen att myndigheters påminnelse- och tilläggsavgifter generellt bör sänkas. Vilken nivå som är lämplig bör dock utredas."

Jag har därför justerat Förslår kongressen beslutana i hopp om att få motionen antagen på denna kongressen och yrkar därför:

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska utreda en lämplig nivå för myndigheters påminnelseavgifter och tilläggsavgifter.

att Vänsterpartiet ska verka för att sänka myndigheters påminnelseavgifter och tilläggsavgifter till en lämplig nivå.

Undertecknat av

Shadi Saber, Angered

A 13 Birka-Vasa, Kungsholmen, Västra Södermalm

Rättvis beskattning i en AI-ekonomi

Rättvis beskattning i en AI-ekonomi

Artificiell intelligens håller på att förändra arbetslivet i grunden. När maskiner och algoritmer tar över arbetsuppgifter som tidigare utförts av människor förskjuts makt och resurser från arbetstagare till kapitalägare. Företag som automatiserar ökar sina vinster, men samtidigt minskar deras bidrag till det gemensamma. Arbetsgivaravgifter, inkomstskatter och andra intäkter som bär upp välfärden urholkas, medan staten får ta kostnaden för arbetslöshet, kompetensväxling och ökad ekonomisk otrygghet. Vinsterna privatiseras, förlusterna socialiseras.

Dagens bolagsskattesystem är byggt för en tid då arbete och kapital fanns inom samma lands gränser. I dag kan vinster flyttas till utländska moderbolag medan verksamheten och värdeskapandet sker här. Denna struktur gör det möjligt för stora koncerner att öka sina vinster medan deras faktiska skattebidrag till det svenska samhälle som möjliggjort dessa vinster, minskar. Samtidigt förväntas arbetstagare och småföretag fortsätta bära sin del av skattebördan. Det är varken hållbart eller rättvist.

Sverige behöver därför ta ledningen i att skapa en form av beskattning för arbete ersatt av AI samt för vinster som genereras i Sverige men som beskattas av annat land. En skatt som speglar var värde faktiskt skapas. En modell där företag beskattas på vinst och/eller på omsättning som

genereras i Sverige. En skatt motsvarande en "arbetsgivaravgift" för värde producerad av artificiell intelligens. En omsättningsbaserad bolagsskatt med hänsyn till andelen automatiserade processer, skulle kunna säkerställa att automatiserade verksamheter bidrar rättvist till vår gemensamma välfärd på ett sätt som inte kan ske i dagens system. Företagen skulle därvid betala den högsta vinstskatten eller omsättningsskatten, där redan betald skatt kan avräknas för att undvika dubbelbeskattning. Skatterättsligt är en omsättningsskatt en inhemsk angelägenhet inom EU och OECD:s ramverk för dubbelbeskattningsavtal vilket möjliggör snabb och ensidig implementering i Sverige.

Tarifferna bör vara progressiva. Bolag som har låg personalandel, höga vinster eller vars intäkter kommer från offentliga medel ska bidra mer, medan verksamheter med hög sysselsättning eller strategiska samhällsfunktioner skulle kunna ges lindring. På så sätt kan beskattningen både motverka skatteplanering och stimulera anställningar och jämlik omställning.

Artificiell intelligens ska tjäna människor, inte ersätta dem. Genom en rättvis beskattning av kapital drivet av artificiell intelligens kan vi omfördela vinsterna av automatiseringen, stärka den gemensamma välfärden och försvara den demokratiska kontrollen över ekonomin.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för att bolag som ersätter mänskligt arbete med artificiell intelligens beskattas så att bortfallet av skatter på arbete kompenseras genom en progressiv, omsättningsbaserad bolagsskatt som införs parallellt med vinstskatten för att säkra välfärdens finansiering och stärka jämlikheten i den teknologiska omställningen.

A 14 Enskild

Stoppa "Returbluffen" – Konsumenträtt på riktigt

Oseriösa e-handelsföretag sätter i system att lura konsumenter genom att försvåra returer, medan betaltjänster som Klarna m.fl. tvättar händerna och driver in fakturorna. Detta skapar en rättsosäkerhet där mellanhänder tjänar pengar på bedrägliga affärsmodeller. Vi kräver att de som sköter betalningen tar ett solidariskt ansvar för att de företag de legitimerar faktiskt följer svensk konsumentlagstiftning.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för lagstiftning som ger betaltjänstleverantörer ett solidariskt ansvar vid tvister där säljföretaget systematiskt försvårar returer eller bryter mot konsumentköplagen.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 15 Enskild

Mot högtidsrelaterad fattigdom: Ett jämlikt stöd på lika villkor

Bakgrund

Många människor inom lågavlönade yrken såsom vård, omsorg och service, upplever ekonomisk press under högtider. Högtider som borde präglas av vila, gemenskap och värdighet blir istället källa till oro. Alla bör ha samma möjlighet till litet extra under högtider.

En jämlik högtidslåda, fylld med basvaror eller tjänster som den ansvariga aktören bedömer lämpliga, kan ge stöd utan att ersätta löneförhöjningar eller påverka kollektivavtalade förmåner. För att lådan ska kunna vara avdragsgill behöver den erbjudas på lika villkor. Med statens starka finanser finns möjlighet att stimulera ekonomin, och en utredning bör även beakta EU:s statsstödsregler och andra juridiska aspekter.

Motiv

En jämlik högtidslåda, kan motverka högtidsrelaterad fattigdom, säkra mer jämlikhet, stimulera lokal ekonomi och bidra till en värdig högtid, utan att påverka lönebildning eller etablerade trygghetssystem. En statlig utredning behövs för att fastställa ett skäligt värde, säkerställa jämlikhet, administrativ enkelhet och ekonomisk effektivitet, samt fastslå utformningen av lådan.

I grunden handlar det om att alla, oavsett inkomst, livssituation eller bakgrund, ska kunna möta sin högtid med en känsla av trygghet. För vissa infaller den vid särskilt tillfälle, för andra vid ett annat. Därför bör flexibilitet kunna erbjudas när människor firar olika högtider, så att ingen går miste om den värdighet, trygghet och värme som en högtid borde innebära.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för att regeringen utreder möjligheten till ett jämlikt och avdragsgillt system för en neutral högtidslåda, som erbjuds lika och som kan motverka högtidsrelaterad fattigdom, med beaktande av statens finanser och EU:s regler, samt att utredningen fastslår lådans utformning.

Undertecknat av

Svein Blikfeldt, Trollhättan

A 16 Enskild

Balanskvasten i skattebasen. Stärkt skattekraft genom skattejusterade lönepåslag

Bakgrund

Välfärden pressas av urholkad skattekraft, ökade behov och privatisering. Samtidigt har jobbskatteavdrag och skattesänkningar försvagat den offentliga sektorns långsiktiga finansiering, utan att ha visat tydliga effekter på sysselsättningen.

Jobbskatteavdraget har sänkt skatten på arbete, men inneburit att löneutrymmet ofta har flyttats från brutto till netto. Det har pressat upp nettolöner men bromsat bruttolöneutvecklingen, vilket minskat inflödet till pensioner, socialförsäkring och kommunal verksamhet.

Trots hög arbetslöshet har avdraget inte visat sig vara det sysselsättningspolitiska verktyg det utmålads som. Samtidigt pressas välfärden av växande behov, samtidigt som tillfälliga statsbidrag ger otrygg finansiering för kommuner och regioner.

Vi behöver nu pröva nya vägar.

Denna motion föreslår ett strukturellt verktyg där staten tillför riktade skattejusterade lönepåslag. Dessa påslag läggs till som bruttolön, beskattas som inkomst, men justeras genom att nettolönen

hålls oförändrad. Arbetsgivare får kompensation, exempelvis via riktade avdrag på arbetsgivaravgiften.

Målet är att stärka beskattningsbar inkomst utan att öka arbetsgivares kostnader eller minska köpkraften hos löntagare.

Så fungerar modellen

Staten tillför ett månatlig bruttotillägg, till exempel 250 kronor per anställd. Tillägget beskattas som vanlig lön. Nettolönen hålls oförändrad genom en skattejustering. Arbetsgivaren kompenseras via ett riktat avdrag, till exempel på arbetsgivaravgiften. Tillägget synliggörs separat på lönespecifikationen. Skattebasen stärks strukturellt, vilket gynnar kommunernas intäkter. Modellen kan riktas till sektorer med störst behov.

Om cirka 5,2 miljoner sysselsatta får ett sådant tillägg, motsvarar det en reformvolym på omkring 62 miljarder kronor över fyra år. Men hela summan utgör inte en nettokostnad.

En del återförs i form av ökade skatteintäkter, både kommunala och statliga, samt minskade transföringskostnader. Med ökad aktivitet i ekonomin och fler i sysselsättning, kan modellen bidra till att bli delvis självfinansierande över tid. Till skillnad från statsbidrag ger detta verktyg en stabil, förutsägbar och strukturell förstärkning av välfärdens finansieringsgrund. Det påverkar direkt kommunernas skatteintäkter, vilket även gör skatteutjämningsystemet mer träffsäkert, eftersom det bygger på beskattningsbar inkomst.

Avslutning

Kamrater, trots att detta är ett verktyg som bör se dagens ljus, behöver det också rymmas inom respekten för den kommunala självbestämmanderätten, där beskattningsrätten fortfarande ligger hos varje kommun. Det förändrar dock inte behovet av att gemensamt stärka välfärdens finansieringsgrund. Effekter på brytpunkter och annat i skattesystemet som måste hanteras. Lämnas med varm hand över till de som har med det att göra.

Med rätt utformning kan detta verktyg bidra till att bygga en starkare, mer rättvis välfärd över hela landet, och därför måste vi som parti driva frågan framåt.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för att staten utvecklar ett verktyg för skattejusterade lönepåslag, där staten tillför ett riktat bruttotillägg som beskattas som lön, men kompenseras så att nettolönen hålls oförändrad, finansierat genom riktade arbetsgivaravdrag och utformad för teknisk hanterbarhet och transparens, exempelvis via särskild löneart eller märkning, i syfte att långsiktigt stärka den beskattningsbara inkomsten, förbättra träffsäkerheten i det kommunala skatteutjämningsystemet, och säkra välfärdens finansiering utan att öka arbetsgivares kostnader eller försvaga hushållens köpkraft.

Undertecknat av

Svein Blikfeldt, Trollhättan

A 17 Enskild

Mikroföretagsreform

Motion till Vänsterpartiets kongress 2026

Mikroföretagsreformen – arbete, rättvisa och egenmakt

Motivering

Det här förslaget ger Vänsterpartiet något vi saknar: Ett företagsvänligt alternativ som stärker jämlikheten och samtidigt bygger vidare på arbetarrörelsens grundidé om människors rätt till eget arbete. Jag kallar mitt förslag ”Mikroföretagsreform”

Mitt exempel på utformning är en reform som är utformad för att lösa flera uppgifter samtidigt:

Den ger Vänsterpartiet en politik för småföretagande och egenmakt, utan att överge jämlikheten. Den stärker ekonomiskt utsatta människors möjlighet att skapa en egen inkomst, särskilt kvinnor, äldre och boende i glesbygd. Den omfördelar resurser från medel- och höginkomsttagare till dem med minst, genom att ersätta RUT- och ROT-avdragen med verkliga möjligheter till arbete. Den ger en regionalpolitisk väg till livskraftig landsbygd och lokal utveckling. I förlängningen innebär reformen också ett lyft för Sveriges ekonomi.

När innovatörer, hantverkare och yrkesskickliga människor får möjlighet att arbeta småskaligt och utveckla sina idéer utan att mötas av skattehinder och byråkrati frigörs kreativitet och produktivitet i hela landet.

Kort sagt: detta är en reform som förenar arbete, rättvisa och framtidstro – på riktigt. Genom reformen visar Vänsterpartiet att vi inte bara är emot RUT- och ROT-avdragen, vi erbjuder något bättre. Vi ersätter skattesubventioner för höginkomsttagare med ett system som stärker just de människor som RUT och ROT påstår sig gynna: kvinnor i otrygga jobb, hantverkare, småföretagare och människor i glesbygd.

Bakgrund

Trots hög utbildningsnivå, teknologisk spets och stark export har Sverige en av Europas högsta arbetslöshetsnivåer. Skillnaden mot exempelvis Norge, Danmark och Tyskland är markant.

Den svenska arbetsmarknaden brottas med tre strukturella problem:

Kompetensgapet – felrekrytering och formella krav. Människor med lång erfarenhet stängs ute eftersom arbetsgivare kräver formella utbildningar och certifikat som inte motsvarar arbetets faktiska krav. Erfarenhet ersätts av dokument, kunskap av papper.

Tillfälliga och otrygga anställningar: I offentlig sektor har visstidsanställningar och timvikariat blivit norm, särskilt inom vård, omsorg och utbildning. Många kvinnor lever år efter år utan fast inkomst, utan möjlighet till lån, trygghet eller vidareutbildning.

Svag multiplikatoreffekt i sysselsättning: När stora företag växer leder det inte längre till fler lokala jobb. Centralisering och outsourcing har gjort att varje nytt industrijobb ersätter flera småföretag i en större geografisk area. Lokala ekonomier förtvinar och centraliseringen leder till en regional obalans och avfolkning. Många orter överlever på bidrag snarare än arbete, trots att människor både kan och vill försörja sig själva.

Förslag

Mikroföretagsreform: En ny svensk arbetslinje

Vänsterpartiet bör driva en Mikroföretagsreform som ger människor möjlighet att försörja sig själva, skapa lokala jobb och bygga upp en jämlik, hållbar småföretagssektor.

Reformen vilar i mitt förslag på utformning på tre pelare:

Skattefrihet för småskalig verksamhet
Certifiering och utbildning med full legitimitet i privat sektor
Administrativt stöd via Skatteverket

Mikroföretagsregeln arbete utan byråkratiska hinder

Gäller endast enskilda firmor (personnummerbaserade företag). De första 200 000 kronorna i årsomsättning är skattefria.

Omsättning över 200 000 kr beskattas enligt ordinarie regler. Verksamheten ska bygga på personligt arbete, inte passiva inkomster.

Personen får inte ha andra förvärvsinkomster över ett basbelopp per år. Gäller oavsett bransch – från hantverk och service till administration och vård.

Systemet skapar en laglig, trygg och enkel väg till självförsörjning utan svartarbete.

Tillägg: Begränsning och förlängning

För att reformen ska vara ekonomiskt hållbar och rättvis införs ett tak och en tidsbegränsning för skattefriheten.

Skattefriheten för de första 200 000 i årsomsättning gäller för verksamheter med upp till 400 000 kr i årsomsättning. För årsomsättning över 400 000 kr gäller full beskattning enligt ordinarie regler. Rätten till mikroföretagarsystemet gäller i fem år från registrering, men kan förlängas i ytterligare femårsperioder om verksamheten visar faktisk aktivitet – till exempel dokumenterad omsättning, kundkontakter, utvecklings/innovationskrävande arbete eller andra intäktsrelaterade insatser. Om verksamheten varit helt inaktiv under det senaste året, upphör rätten till fortsatt skattefrihet.

Syftet är att ge människor tid och frihet att utveckla idéer, uppfinningar och små verksamheter, men utan att skapa ett permanent skatteundantag. Reformen ska fungera som en startmotor för arbete och innovation, inte som en passiv inkomstkälla.

Skatteverket som serviceorgan – inte kontrollmyndighet

Skatteverket ska erbjuda en mikrobokföringstjänst för **alla** företag **med upp till fem anställda**.

Gratis digital hjälp med moms, redovisning och deklaration. Automatisk e-fakturerings- och Swish-rapportering. Möjlighet till rådgivning och grundläggande juridisk information. Syftet är att sänka trösklarna till företagande, inte att öka kontrollen.

Egenföretagarprogrammet – vägen till självförsörjning

Arbetsförmedlingen ska införa ett nytt program med samma ekonomiska villkor som Jobb- och utvecklingsgarantin.

Målgrupp: arbetssökande med praktisk, teknisk eller administrativ bakgrund – särskilt kvinnor 45+, hantverkare, omsorgsarbetare och personer i glesbygd.

Innehåll:

Kortare (1–4 veckor) utbildningar och certifieringar.

Praktisk kunskap om att starta och driva enskild firma.

Digital portal med information om skatt, bokföring, avtal och försäkring.

Handledning och rådgivning

Målet är inte omställning till ett nytt yrke, utan att ge människor rätt att använda den kompetens de redan har.

Certifiering inom ordinarie arbetsmarknad – lika värde för alla

Certifieringarna som finansieras via Egenföretagarprogrammet ska vara identiska med privata certifikat. De ska genomföras av erkända utbildningsorgan (t.ex. ISO-, IPMA-, SRF-, Microsoft-, IPPC-, Visma-certifiering). Detta gör att certifikaten har **fullt marknadsvärde**, en person som gått via Arbetsförmedlingen får exakt samma behörighet som en anställd som fått kursen via sin arbetsgivare. Certifikaten ser likadana ut. Det handlar alltså inte om tillit till marknads-certifiering utan om att ge alla grupper samma förutsättningar i arbetet.

Staten ska:

Betala kurskostnaden, säkerställa att certifikatet registreras i samma register som privat utfärdade och låta deltagarna välja utbildningsleverantör fritt.

Staten ska inte skapa en egen certifieringsbyråkrati, utan garantera en jämlik tillgång till de som redan finns.

Regional rättvisa och en levande landsbygd

Sverige har blivit ett land av centralisering. Mikroföretagsreformen återför arbete, service och värdighet till landsbygden. Reformen gör det möjligt att leva på små inkomster i glesbygd – en person i Norrland, Dalsland eller Småland kan driva mikroföretag med lokal kundkrets och klara sig på 200 000 kr i årsomsättning, utan byråkrati eller skatt.

Omfördelning från RUT och ROT

Reformen finansieras genom att RUT- och ROT-avdragen avskaffas. De 12 miljarder kronor som frigörs årligen används i stället för att finansiera mikroföretagande, stödja korta certifieringskurser och ge administrativ hjälp via Skatteverket.

Skydd mot falskt egenföretagande och kringgående

För att mikroföretagsreformen ska stärka frihet och trygghet och inte utnyttjande av välfärdssamhället och människor krävs tydliga regler mot falskt egenföretagande och kringgående via bolagsnätverk.

Ett uppdrag ska inte räknas som självständigt om det är en del av uppdragsgivarens ordinarie verksamhet och utförs under dess ledning eller kontroll. Flera bolag ska betraktas som en och samma uppdragsgivare om de har gemensam ägare, styrelse eller marknadsför sig under gemensam identitet. Den som under minst tolv månader arbetat i en uppdragsgivares kärnverksamhet motsvarande 20 timmar per vecka ska ha rätt att kräva anställning på marknadsmässiga villkor eller retroaktiv ersättning motsvarande kollektivavtalsenlig lön. Vid missbruk kan företag eller ägare åläggas sanktionsavgift, uteslutas från offentlig upphandling eller förbjudas att bedriva näringsverksamhet.

Reformen ska göra det enkelt att starta eget – men omöjligt att gömma exploatering bakom bolagskulisser.

Finansiering och effekter

Sysselsättning: Fler egenförsörjande, särskilt kvinnor och äldre

Regional utveckling: Nya mikroföretag i glesbygd

Jämställdhet: Lika certifieringsvägar för alla yrken

Småföretagande: Ökad nyföretagsamhet utan skatteplanering

Statens ekonomi: Minskade bidragskostnader, ökade momsintäkter

Demokrati & förtroende: Staten visar tillit i stället för kontroll

Föreslår kongressen besluta

att utreda möjligheterna att införa ett mikroföretagarsystem, med syfte att stärka svensk ekonomi, minska arbetslösheten och ge fler människor möjlighet till egen försörjning.

att utredningen särskilt bör belysa: - hur ett sådant system kan utformas för att gynna personer långt från arbetsmarknaden. - hur det kan bidra till utveckling av landsbygden och småföretagandet. - hur människor och småföretag kan få enklare administrativt och ekonomiskt stöd vid uppstart och drift.

att utreda hur reformen kan finansieras, exempelvis genom omfördelning av resurser från RUT- och ROT-avdragen.

Undertecknat av

Katarina Stark, Höganäs

A 18 Enskild

Ta tillbaka media från nätcasinoreklamen

Reklam för nätcasino och andra former av högriskspel har blivit väldigt vanlig på kort tid. Den som tittar på sport eller tv, eller använder sociala medier, möts ofta av budskap om bonusar och snabba vinster. Reklamen tar stor plats och tränger undan annat.

Spel om pengar kan vara underhållning för vissa, men för andra leder det till stora problem. Spelberoende kan innebära svår skuldsättning, psykisk ohälsa och att relationer går sönder. Det kan också öka risken för självmord. De spelformer som marknadsförs mest, som nätcasino, slots och livecasino, är också de som brukar beskrivas som mest riskfyllda.

I dag finns regler om att spelreklam ska vara måttfull. I praktiken har det inte räckt för att minska mängden reklam, särskilt inte för nätcasino. Många upplever att reklamen fortsätter att dominera även när spelbolagen säger sig följa reglerna.

Sverige har tidigare valt att begränsa reklam för produkter som kan skada hälsan, till exempel tobak. Det är rimligt att de mest riskfyllda spelformerna omfattas av tydligare och hårdare regler än i dag. Skyddet för människor som riskerar att utveckla spelproblem måste väga tyngre än spelbolagens intressen.

Ett stopp för nätcasinoreklam kan också göra att andra får större utrymme. I dag köper spelbolag stora mängder reklam, vilket driver upp priser och gör det svårare för mindre företag, kultur och ideella organisationer att synas.

Vänsterpartiet bör därför driva en tydlig förändring, reklamen för nätcasino ska inte dominera i tv, på nätet och i andra medier.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för att reglerna för reklam för nätcasino och andra särskilt riskabla spelformer, såsom online-slots och livecasino förbjuds i tv, på nätet och i andra medier och regleras på motsvarande nivå som tobaksreklam.

att Vänsterpartiet ska verka för att förbudet även omfattar indirekt marknadsföring, såsom sponsring, influencer-samarbeten och produktplacering som syftar till att marknadsföra dessa spelformer.

att Vänsterpartiet ska verka för att tillsynen över spelmarknaden stärks och att sanktionsmöjligheterna mot spelbolag som bryter mot reglerna utökas, inklusive höga sanktionsavgifter och möjligheten att återkalla licens.

att Vänsterpartiet ska verka för att reglerna för reklam för nätcasino och andra särskilt riskabla spelformer, såsom online-slots och livecasino skärps.

Undertecknat av
Anton Wiik, Luleå

A 19 Birka-Vasa, Västra Södermalm, Hässelby-Vällingby **Bort med skiljemannaförfarandet i hyresförhandlingar**

Bort med skiljemannaförfarandet i hyresförhandlingar

Lagändringen i hyresförhandlingslagen / Lag (2022:1657) om tvistlösning inom ramen för vissa kollektiva hyresförhandlingar/ har inneburet att det svenska systemet för hyressättning i grunden har förändrats och rört sig tydligt mot marknadshyror. Införandet av en oberoende skiljeman var avsett att ses som en lösning på långdragna tvister, men har såsom Fastighetsägarna (FÄF) missbrukat den och som lagen medger, havererat den kollektiva förhandlingsmodellen. Det har medfört högre hyror för hyresgästerna än om verklig förhandling skett mellan parterna, med bruksvärdesprincipen och lokala förutsättningar som rättesnören.

I korthet innebär tillägget i lag om hyresförhandling att från det datum en part lämnar in förhandlingsframställan börjar klockan ticka. Om parterna inte har nått en överenskommelse inom 90 dagar kan endera parten hänskjuta ärendet till skiljeman.

FÄF har konsekvent sedan tillägget infördes lämnat förhandlingsframställan lagom till midsommar, suttit med armarna i kors i tre månader utan någon egentlig förhandling med Hyresgästföreningen (HGF) och därefter lämnat ärendet till en av hyresnämnden utsedd skiljeman, en jurist. Denne har kommit med ett för parterna bindande beslut som konsekvent varit högre än de hyror där förhandling skett på riktigt. Förfarandet har tillämpats i alla regioner i landet.

En enskild skiljeman får makten över tiotusentals människors ekonomi utan djupare kunskap om lokala förhållanden, fastigheters skick, förvaltningskvalitet etc. Självklart har FÄF inte något intresse av förhandling när skiljeman ger ett "bättre" utfall, alltså en högre höjning av hyrorna än eljest.

Tillägget i hyresförhandlingslagen var tänkt som en "säkerhetsventil", men har blivit ett verktyg i FÄF:s händer som skjuter förhandlingsystemet i sank. Genom att flytta makten från förhandlingsbordet till en juridiskt utsedd skiljeman riskerar vi att förlora den sociala stabilitet som den svenska modellen hittills garanterat. I och med det tar vi några kliv mot marknadshyra.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för att tillägget i hyresförhandlingslagen om skiljemannaförfarande /Lag (2022:1657) om tvistlösning inom ramen för vissa kollektiva hyresförhandlingar/ tas bort.

A 20 Birka-Vasa, Kungsholmen, Västra Södermalm

Oseriösa fastighetsägare

Hyresgäster har det i allmänhet svårt. Som kollektiv har de betydligt lägre inkomster än de med ägt boende och får ägna mer av sin disponibla inkomst till boendet. Den utvecklingen har skenat det senaste decenniet och i synnerhet de sista tre åren. Det som inte syns i statistikens anonymitet är att mycket av den utvecklingen sker bortom förhandlingsordningen mellan fastighetsägare och hyresgäster. I storstäderna, och med spridning i övriga landet, görs hyreslägenheter till hotell – enligt en rapport lågt räknat långt fler än 15 000 i Stockholm. Till det kommer uthyrning genom mellanhänder och bulvaner, samt så kallade blockuthyrningar där hyresgästen får en skyhögt hyra. Det är inte heller ovanligt med svartkontrakt, men med kriminaliseringen av både köpare och säljare av hyreskontrakt för lägenheter är det näst intill omöjligt att veta omfattningen och vilka som står bakom handeln. Att allt fler hyresgäster lever under ockerliknande förhållanden är dock omvittnat.

Hur har det blivit så illa? Ja, en given förklaring är att bostadsbristen utnyttjas av fastighetsägarna på ett otillständigt sätt. En gång i tiden kallades de för hyreshajar. Hyresmarknaden lockar till sig spekulanter som inte har för avsikt att iakttä god sed i hyresförhållandet och långsiktigt ägande.

Det är inget nytt, för bostadsbrist och utnyttjande har Sverige haft förut. Det som bland annat tidigare situationer från den nuvarande är att det sedan år 2010 är fritt fram för spekulation och ocker. Det året avskaffade högerregeringen en lag från 1975 som föreskrev att förvärv av hyresfastighet skulle förhandsprövas för att mota de värsta spekulanterna och oseriösa köparna. Det var inte en helt effektiv lag, men den tjänade preventivt mot oseriösa fastighetsspekulanter och höll avarterna i hyresförhållandena någorlunda borta. Idag är det fritt fram för hyreshajarna och konsekvenserna för de som hyr sin bostad är förskräckande tydliga. Så tydliga att en offentlig utredning tillsattes 2022 med syftet att ta ställning till hur en modern och effektiv förhandsprövning av förvärv av hyresfastigheter bör utformas. I remissvaren avstyrker fastighetsägarna som väntat en ny lag. Kommuner, särskilt drabbade av oegentligheter vid hyresfastighetsförvärv, tillstyrker. Men sen har inget skett. Tidöregeringen har inte agerat och kommer sannolikt inte att agera.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för att lagstiftning om förhandsprövning vid förvärv av hyresfastighet införs, med skarp granskning av fastighetsköparens avsikter.

A 21 Enskild

Statligt ansvar för markpolitik som pressar hyror och priser i nyproduktionen

Bostadsbristen är en av Sveriges största samhällsutmaningar. Trots att bostaden är en grundläggande social rättighet har Sverige under två decennier byggt allt mindre och allt dyrare bostäder. I dag består en majoritet av nyproduktionen av ettor och tvåor, samtidigt som hyror och priser stigit långt snabbare än löner. Resultatet är en bostadsmarknad där unga vuxna tvingas bo kvar hemma längre, barnfamiljer lever trångt och stora grupper helt saknar möjlighet att efterfråga en nyproducerad bostad.

Forskning visar att trångboddhet, osäkra boenden och höga boendekostnader leder till att unga skjuter upp eller till och med avstår från att bilda familj. Detta påverkar inte bara människors livsval, utan skapar också långsiktiga samhällsproblem: minskad framtida arbetskraft, svagare skatteunderlag och försämrade möjligheter att upprätthålla välfärden. Ett hållbart samhälle kräver att människor har råd att leva sina liv.

Kommunerna bär ett stort ansvar för bostadsförsörjningen, men deras verktyg räcker inte. De kan inte påverka kreditvillkor, skattesystem, kalkylmodeller eller avkastningskrav som styr bygg- och fastighetsmarknaden. De kan inte heller ensidigt styra hyror och priser i nyproduktion i den omfattning som krävs. Det gör att även kommunala bostadsbolag ofta tvingas bygga bostäder som människor inte har råd att bo i.

En avgörande orsak till de höga hyrorna i nyproduktion är de mycket höga markpriserna i stora delar av landet. Försäljning av mark är en viktig intäktskälla för många kommuner, inte minst efter år av statliga nedskärningar. Men när markpriserna är höga tvingas byggherrar, såväl kommunala som privata, ta ut höga hyror för att täcka kostnaderna. Nollade eller kraftigt sänkta markpriser skulle i många fall kunna ge betydande hyressänkningar, ofta på flera tusen kronor i månaden, utan att kvalitet eller hållbarhet behöver kompromissas bort.

Här finns ett område där staten kan göra verklig skillnad: markpolitiken. Med statliga marksubventioner kan kommuner sänka eller helt nolla markpriser vid bostadsbyggande, i utbyte mot tydliga och bindande krav på kvalitet. Dessa krav kan omfatta större och mer funktionella lägenhetsstorlekar, flexibla planlösningar som fungerar över tid, robusta och hållbara materialval, socialt mervärde i bebyggelsen samt kraftigt sänkta CO₂-utsläpp vid produktion och förvaltning.

En sådan politik har potential att förändra bostadsmarknaden i grunden. Den kan pressa hyror och priser i nyproduktion, göra det möjligt att bygga större och mer kvalitativa bostäder, öka byggtakten även i lågkonjunktur, minska klimatpåverkan från byggsektorn, stärka ungas och nyetablerades möjligheter att flytta hemifrån och ge kommunerna reella verktyg att styra utvecklingen i en mer socialt och ekologiskt hållbar riktning.

Sverige står inför en situation där marknaden inte levererar de bostäder som samhället behöver. Då måste staten ta ansvar. En aktiv statlig markpolitik är en nödvändig del av en långsiktig hållbar bostadsförsörjning.

Vänsterpartiet driver redan idag återinförande av investeringsstödet för att få fart i byggnationen igen. Det är bra politik men marksubventioner kan ha bättre effekt.

I många kommuner uppgår markkostnaden till över 10 000 kronor per kvadratmeter. Det gamla investeringsstödet gav som mest runt 6 000 kronor per kvadratmeter. Det betyder att marksubventioner i praktiken kan ha dubbelt så stor effekt på hyrorna, utan att vi behöver tumma

på kvalitet, storlek eller hållbarhet. Till skillnad från investeringsstödet sänker marksubventioner kostnaden innan kalkylen låses. De minskar den strukturella grundkostnaden i byggandet, sänker risken och finansieringskostnaderna, i stället för att i efterhand kompensera fastighetsägare. Pengar går från stat till kommun, inte rakt in i privata balansräkningar. Det sänker hyran och projektkostnader ytterligare.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för att staten inför ett system med marksubventioner som kompenserar kommuner som sänker eller nollar markpriser vid bostadsbyggande, i utbyte mot högt ställda kvalitetskrav – inklusive större och mer funktionella bostäder, robusta material, social hållbarhet och kraftigt sänkta CO₂-utsläpp – i syfte att pressa hyror och priser i nyproduktionen och möjliggöra byggande som hushåll har råd att efterfråga.

Undertecknat av

Theo Tsesmatzoglou, Härlanda-Kålltorp

A 22 Enskild

Försvara hyresrätten – Riv upp Allbolagen och stoppa högerns ”trygghetshyror”

Inför det kommande valet ser vi hur högern återigen formerar sig för att angripa den svenska hyresmodellen. Genom begrepp som ”trygghetshyra” försöker man dölja målet om att införa marknadshyra genom bakdörren.

Samtidigt bakbinds Hyresgästföreningen av den så kallade trepartsöverenskommelsen, som skapar en automatik i hyreshöjningar baserat på ekonomiska index snarare än på de faktiska behoven och kostnaderna i fastighetsförvaltningen.

Grunden till många av dessa problem ligger i Allbolagen från 2011, som tvingar kommunala bostadsbolag att agera utifrån affärsmässiga principer och generera vinst, snarare än att vara verktyg för en social bostadspolitik.

Den svenska modellen på bostadsmarknaden bygger på kollektiva förhandlingar och bruksvärdessystemet. Denna modell är nu under direkt hot. När allmännyttan tvingas agera som privata bolag försvinner deras roll som prisnormerande och trygghetsskapande aktörer. Istället för att förhandla utifrån verkliga siffror – vad det faktiskt kostar att förvalta och bygga – tvingas man in i modeller som garanterar vinstmarginaler på hyresgästernas bekostnad.

Vi måste återupprätta allmännyttan som en samhällsservice, inte en vinstmaskin. Det innebär att Allbolagen måste ses över och i grunden tas bort. Allmännyttan ska styras av bostadsbehov, inte av avkastningskrav. Vidare måste Hyresgästföreningen ges utrymme att förhandla på riktigt, utan att vara låsta vid modeller som omöjliggör ett genuint motstånd mot orimliga hyreskrav.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet tar tydlig strid mot högerns förslag om ”trygghetshyror” och andra förtäckta försök att införa marknadshyroras logik i det svenska beståndet.

att Vänsterpartiet ska verka för att Allbolagen avskaffas eller reformeras i grunden, så att kraven på affärsmässiga principer och vinstutdelning för allmännyttan tas bort.

att Vänsterpartiet ska verka för att allmännyttans hyresförhandlingar återgår till att baseras på verkliga siffror och faktiska kostnader för förvaltning och underhåll, istället för indexbaserade trepartsöverenskommelser.

att Vänsterpartiet ska verka för att stärka Hyresgästföreningens ställning i förhandlingarna genom att säkerställa att bruksvärdessystemet skyddas och att hyresgästkollektivet har ett reellt inflytande över hyressättningen.

Undertecknat av
Pia Malmros, Gotland

A 23 Enskild

HYRESRÄTT - Stoppa parasitärt utbildningsfusk

BAKGRUND

Exploaterande företag tar ibland över hyreshus för att utvinna värde;

"Tapajos grundades 2008 med grundidén att konvertera mindre hyreshus till bostadsrätter. I takt med att projekten avkastade väl valde man att ta sig an allt större projekt och investera i fastigheter med stabila långsiktiga kassaflöden".

Min nuvarande hyresvärd exploaterar och utvinnet vinst ur hyreshus genom att erbjuda 100 000 kr för att få fattigare hyresgäster att flytta, fuska med röstlängder och undanhålla information om föreslagen utbildning med mera. De 3 röstberättigade hyresgästerna på företagets utbildningsstämma godkände inte röstlängden utan satt helt tysta istället. Ändå tycks den ha godkänts i protokollet...

Nu är jag intresserad av att få till en rättvisare samhällsordning för våra bostäder.

BROTTSREGISTER

Värden har under vårvintern 2025 erbjudit de boende 100 000 kr för att flytta ut då företaget vill ha "fler ersättningslägenheter", men i maj visade det sig att man förberett utbildning till bostadsrätt och att det man egentligen ville var att sälja av.

Vid samma tid börjar värden låta förråd stå uppbrutna i månader, kalla kvarboende hyresgäster för tillmälen av typen "fördomsfull" och "utsvävande" - så kanske man är av med en till och öppet kan kapitalisera på värdet av hans lägenhet när han skyggar undan till en annan stadsdel.

Hyresvärden har också stängt av vattnet utan att informera om det i förväg, nu som förr. När hantverkare renoverar är det alltid en plötslig "läcka" som gör att de under arbetets gång behöver stänga av utan att meddela. När de spolar ledningar bryter de sig in i förråd och när de filmar ledningar bryter de sig in en gång till trots att det bara får ske av akuta skäl som brand eller översvämning.

Man vill fotografera alla ytor i varje lägenhet, även oskadade, och per brev och e-post hotas med kronofogden om jag inte avbokade mitt besök på vårdcentral.

Det senaste är hemfridsbrottet den 08 december 2025 när jag sitter vid datorn och någon öppnar dörren med huvudnyckel... utan att ha fått tillåtelse innan!

Men jag flyttar inte. Jag accepterar inte mutor eller trakasserier.

UTELÅSNINGEN

Så fort det blir bostadsrätt kan pensionärer, ensamstående mammor, ensamstående pappor, studenter, arbetslösa, sjukskrivna med flera se sig i månen efter att någonsin få bo i dessa lägenheter igen, för de får inga lån och kan inte kontantbetala för att få bostadsrätt. Lägenheten blir låst för evig tid. Dessa grupper blir utelåsta permanent.

Föreslår kongressen besluta

att verka för att kallelse till stämma då ombildning till bostadsrätt kan ske måste skickas minst 3 månader innan det datum då stämman äger rum och att dokument ska skickas till de röstberättigade lika lång tid innan.

att verka för att hyresgäster inom två veckor ska få information om att en bostadsrättsförening bildats för fastigheten de bor i och att de samtidigt får ta del av de handlingar utgjorde underlag.

att verka för att vitesföreläggande ska kunna riktas mot fuskande företag och hyresvärdar som ombildar hyresfastigheter till bostadsrätter genom falskt underlag, falska namn på skenbart inskrivna hyresgäster, samt andra liknande bedrägligheter.

Undertecknat av

Jack Ljunggren, Kortedala-Gamlestan-Bergsjön

A 24 Enskild

En bostadspolitik med ansvar och vision

Bostaden är inte bara ett tak över huvudet. Den är grunden för människors liv, för trygghet, framtidstro och möjligheten att delta fullt ut i samhället. När bostadspolitiken misslyckas slår det inte bara mot enskilda hushåll utan mot hela samhällets sammanhållning. För Vänsterpartiet, som bär jämlikheten som sin kärna, måste detta vara en avgörande politisk stridsfråga.

I dag ser vi hur alltför många bostadsområden reduceras till problemformuleringar. De kallas "utsatta områden", som om de vore passiva platser snarare än levande stadsdelar fyllda av människor, relationer, drömmar och kampvilja. Denna språkbruk speglar också politiken: kortsiktiga projekt, tillfälliga satsningar och punktinsatser som ofta försvinner lika snabbt som de kom. Resultatet blir ryckighet, misstro och en känsla av att samhället aldrig riktigt menar allvar.

Vänsterpartiet måste tydligt ta ställning för ett annat synsätt. Dessa områden är inte hopplösa utan "utvecklingsområden". De har burit Sverige genom industriepoker, migration och välfärdsbygge. Här bor undersköterskor, chaufförer, barnskötare, studenter och pensionärer. Här formas framtidens Sverige men utan långsiktiga investeringar, stabil närvaro och ekonomiska förutsättningar riskerar segregationen att cementeras.

Den kommunala allmännyttan är ett av våra starkaste verktyg för att bryta denna utveckling. Historiskt har allmännyttan varit en motor för både bostadsförsörjning och social utjämning. Där den varit stark har hyrorna hållits nere, boendemiljöer förbättrats och segregation motverkats. Där den försvagats genom utförsäljningar, värdeöverföringar och marknadsanpassning har klyftorna vuxit.

Faktan är tydlig: långsiktigt ägda, icke-vinstdrivande bostadsbolag skapar stabilitet. När resurser återinvesteras i underhåll, trygghet och närvaro får vi bättre bostäder, högre trygghet och ökad social sammanhållning. När allmännyttan däremot används som kassako för kommunala budgethål urholkas både bostäderna och förtroendet.

Ändå möts många bostadsområden fortfarande av projektlogik. Ett treårigt integrationsprojekt, en tidsbegränsad trygghetssatsning, en tillfällig statlig pott. När finansieringen tar slut försvinner också personalen, relationerna och kontinuiteten. De boende lämnas återigen med känslan av att vara försöksyta snarare än fullvärdiga medborgare.

Detta är inte värdigt ett jämlikt samhälle och det är inte förenligt med Vänsterpartiets politik. Social hållbarhet kräver samma sak som ekonomisk och ekologisk hållbarhet: långsiktighet, kontinuerlig finansiering, stabil närvaro och tydligt ansvar.

Att investera i allmännyttan och i utvecklingsområden är inte en kostnad, det är en samhällsinvestering. Varje krona som satsas på underhåll, rimliga hyror, boinflytande och lokalt förankrad förvaltning betalar sig i form av bättre hälsa, starkare skolresultat, ökad trygghet och minskade klyftor. Alternativet, att låta förfallet fortsätta, är både dyrare och mer destruktivt.

Vänsterpartiet måste därför tydligare än i dag formulera en bostadspolitik som inte nöjer sig med att reagera på kriser, utan som bygger strukturer för framtiden. En politik där allmännyttan ges mandat och resurser att vara just allmännyttan. En politik som erkänner att människor inte behöver fler projekt utan de behöver stabilitet, respekt och långsiktigt ansvarstagande.

Att kalla ett område för ett utvecklingsområde är inte kosmetika, det är ett politiskt ställningstagande, Vänsterpartiet säger: vi ser er, vi tror på er, och vi är här för att stanna.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska tydligt slå fast att allmännyttan är ett centralt verktyg i byggandet av jämlika och hållbara samhällen, inte ett vinstdrivet företag.

att partiet ska verka för att staten och kommunerna säkerställer långsiktig och kontinuerlig finansiering till utvecklingsområden, i stället för tidsbegränsade projektmedel.

att partiet ska driva på för en nationell politik som stärker de allmännyttiga bostadsbolagens sociala uppdrag, med särskilt fokus på delaktighet, trygghet och lokal förvaltning.

att Vänsterpartiet i sin bostadspolitik ska betona begreppet utvecklingsområden framför utsatta områden, och se dessa platser som resurser och möjligheter för hela samhället.

att partiet ska verka för att varje kommun ska ha ett starkt allmännyttigt bostadsbolag med tydliga ägardirektiv som främjar långsiktighet, blandade upplåtelseformer och social hållbarhet.

att Vänsterpartiet ska arbeta för att minska värdeöverföringar från allmännyttan till andra kommunala verksamheter, så att medlen i stället används till underhåll, renovering och trygghetsskapande åtgärder.

att Vänsterpartiet ska driva kravet på statlig medfinansiering för hållbara investeringar i allmännyttan, både för nyproduktion och för upprustning av befintliga bostäder.

Undertecknat av

Alfred Johansson, Hässleholm

A 25 Enskild

Täpp till kryphålen – Stoppa "konceptrenoveringar" och smyghöjningar

Rätten till ett hem håller på att bli en klassfråga styrd av kryphål i lagen. Fastighetsägare utnyttjar idag metoden att renovera lägenheter styckvis ("konceptrenovering") när en hyresgäst flyttar ut. Genom att lyxrenovera en lägenhet i taget kan de chockhöja hyran utan att förhandla om hela fastighetens standard. Detta leder till en "smygentrifering" där billiga hyresrätter systematiskt försvinner och människor tvingas bort från sina hembygder. Det är en omväg runt bruksvärdessystemet som måste stoppas.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet kräver en lagändring som stoppar möjligheten att kringgå kollektiva förhandlingar genom styckvis renovering (s.k. konceptrenoveringar).

att investeringsstöd för renovering villkoras med krav på rimliga hyresnivåer, så att folk har råd att bo kvar ("Renovera utan att vräka").

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 26 Enskild

Rättssäkerhet för hyresgäster

Rätten till ett hem urholkas när fastighetsägare tillåts kringgå hyresförhandlingar genom "konceptrenoveringar" (styckvis renovering) och låter fastigheter förfalla. Hyresgästföreningen räcker inte alltid till och Hyresnämnden är en långsam process där den enskilde ofta står ensam mot dyra jurister.

Vi ser hur barn tvingas leva i mögel och kyla för att värden prioriterar vinst. Det är dags att kommunen tar sitt ansvar för medborgarnas boendemiljö. Vi måste runda de tandlösa systemen och ge makten till instanser som faktiskt kan agera: En oberoende ombudsman och en Miljöförvaltning med muskler.

Föreslår kongressen besluta

att inrätta en oberoende Kommunal Bostadsombudsman dit hyresgäster kan vända sig för kostnadsfri juridisk hjälp och stöd när värden brister, oavsett facklig tillhörighet.

att ge Miljöförvaltningen utökade resurser och skarpare mandat att utdöma omedelbara vitesförelägganden mot fastighetsägare som inte åtgärdar hälsorisker (t.ex. mögel, kyla, ventilation) inom 4 veckor.

att införa en "Svartlista" där fastighetsägare som fällts i Hyresnämnden eller av Miljöförvaltningen stoppas från att delta i kommunala markanvisningar, upphandlingar eller bostadssociala kontrakt.

att lagstiftningen skärps för att stoppa möjligheten att kringgå bruksvärdessystemet genom så kallad konceptrenovering.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 27 Enskild

Förstärk hyresgästers rättigheter vid brand – från ”skälighet” till lagstadgad rätt

Sedan den 1 januari 2022 finns nya regler i Jordabalken som ska skydda bostadshyresgäster vars kontrakt förfaller efter att en lägenhet totalförstörts, exempelvis genom brand. Tidigare upphörde hyresvärdens skyldigheter omedelbart. De nya reglerna innebär att hyresgästen kan ha rätt till ett nytt hyresavtal om den förstörda lägenheten återställs eller om en annan likvärdig lägenhet blir ledig.

Trots lagändringen 2022 är skyddet för hyresgästen fortfarande för svagt och osäkert. Den nuvarande lagstiftningen innehåller flera hinder:

1. Aktivitetskrav: Hyresgästen måste själv meddela hyresvärden inom tre månader. En person som precis förlorat sitt hem och befinner sig i kris kan lätt missa denna tidsfrist.
2. Skälighetsbedömning: Rätten till ett nytt kontrakt är inte absolut, utan beror på en "skälighetsbedömning". Här vägs faktorer som hyresvärdens storlek och bostadsmarknadens balans in. Detta skapar en rättsosäkerhet där hyresgäster hos mindre hyresvärdar har ett sämre skydd.
3. Ingen försörjningsplikt: Hyresvärden har fortfarande ingen lagstadgad skyldighet att ordna ersättningsbostad under tiden lägenheten saneras eller återställs, vilket lämnar hyresgästen helt beroende av sin privata hemförsäkring.

Rätten till sin bostad bör inte vara beroende av en hyresvärdens organisation eller en godtycklig skälighetsbedömning. Att ett hyreskontrakt "förfaller" vid brand är en juridisk konstruktion som i praktiken straffar offret för en olyckshändelse. Vi anser att principen om besittningsskydd ska väga tyngre än fastighetstekniska begränsningar.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för att lagstiftningen ändras så att rätten till ett nytt hyresavtal vid totalförstörd lägenhet blir en absolut rättighet, utan krav på skälighetsbedömning.

att Vänsterpartiet ska verka för att tidsfristen på tre månader för hyresgästen att anmäla intresse tas bort eller förlängas avsevärt, samt att hyresvärden åläggs en lagstadgad informationsplikt om just denna rättighet i samband med det rekommenderade brevet om kontraktets upphörande.

att Vänsterpartiet ska verka för att utreda möjligheten att ålägga större hyresvärdar ett ansvar att erbjuda ersättningsbostad när kontraktet inte har förfallit (vid partiella skador/sanering) eller när återflytt förväntas ske.

Undertecknat av

Pia Malmros, Gotland

A 28 Mora, Älvdalen

Förändra fastighetsavgiften

När vi ser byggnationen på orter som t ex Idre och Sälen så består den till största del av fritidshus. För kommunerna innebär dessa områden stora utgifter i form av vatten och avlopp

samt infrastruktur. Dessa områden bebos i huvudsak av personer som inte är skrivna i kommunen och inte betalar kommunalskatt. De betalar däremot fastighetsavgiften som är 0,75 procent av fastighetens taxeringsvärde för 2025, men aldrig mer än 9 525 kronor (takbeloppet). Du behöver inte betala någon fastighetsavgift de första 15 åren för nybyggda småhus och ägarlägenheter som har värdeår 2012 och senare. Bostadsbyggande i form av fritidshus belastar de permanentboende i berörda kommuner på ett negativt sätt.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för: att höja fastighetsavgiften för fritidsboenden att sänka fastighetsavgiften för permanent boende. att höja takbeloppet i fastighetsavgiften.

A 29 Upplands Väsby

Progressiv vinstskatt vid försäljning av bostad

Sverige behöver ökade offentliga utgifter. De utgifterna behöver i sin tur balanseras av ökade skatteintäkter. Ett sätt att öka de statliga skatteintäkterna är att införa en progressiv vinstskatt vid försäljning av bostad. Det är en modell som redan används på andra håll i Europa - i Spanien börjar vinstskatten vid bostadsförsäljning på 19% och ökar sedan progressivt till 28% i takt med att vinstsumman blir högre. En liknande modell skulle dels öka statens skatteintäkter men också kunna fungera som en broms för skenande bostadspriser och förhindra spekulation på bostadsmarknaden.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för en progressiv vinstskatt vid försäljning av bostad

A 30 Upplands Väsby

Avskaffa uppskjuten inbetalning av vinstskatt vid försäljning av bostad

Idag kan den skatt som ska betalas på eventuell vinst skjutas upp på mer eller mindre obestämd tid. Mer specifikt så kan den som har köpt en ny bostad skjuta fram skatteinbetalningen till det att den nya bostaden i sin tur säljs.

Svenska hushåll är Europas tredje högst skuldsatta. En stor anledning till det är en överhettad bostadsmarknad. För att komma till rätta med det behöver vi hitta sätt att pressa ned bostadspriserna. Ett sätt pressa priserna på bostadsmarknaden kan vara att slopa möjligheten att skjuta upp inbetalningen av vinstskatt vid försäljning av bostad. Möjligheten till uppskov innebär att köpare använder pengar de egentligen är skyldiga Skatteverket som kontantinsats till sin nya bostad, vilket i sin tur innebär att de kan köpa dyrare än de egentligen har råd med. Det innebär, i sin tur, att bostadsmarknaden kan tolerera en högre prisbild.

Bostadsmarknaden behöver långsiktigt svalkas. Att avskaffa möjligheten till uppskjuten inbetalning av vinstskatt kan vara en av flera mindre reformer som tillsammans och på lång sikt kan ge Sverige en mer hållbar bostadsmarknad.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för att avskaffa möjligheten att skjuta upp inbetalningen av vinstskatt vid försäljning av bostad

A 31 Enskild

Statliga startlån för förstagångsköpare

Inträdet på bostadsmarknaden är en av de största klassfrågorna i dagens samhälle. Det räcker inte med arbete och inkomst. För många krävs också föräldrar med kapital, vilket innebär att möjligheten att etablera sig i ett tryggt boende i hög grad avgörs av bakgrund snarare än av egen försörjningsförmåga.

Höga kontantinsatskrav, stigande bostadspriser och mycket hårda kreditvillkor gör att många arbetare helt saknar möjlighet att köpa sin första bostad. För många handlar det inte om bristande ekonomi, utan om att systemets trösklar är så höga att det första steget blir omöjligt att ta. Detta är resultatet av politiska beslut där staten under lång tid har dragit sig tillbaka från bostadspolitiken och lagt ett stort ansvar på individen.

Konsekvensen blir att människor tvingas stanna i osäkra andrahandsboenden, skjuta upp flytten från studentlägenheter, bo kvar i trånga hemmiljöer eller tvingas överbelåna sig. Det skapar en livssituation som är ekonomiskt skör och socialt begränsande. Forskning visar att just osäkra boendeförhållanden och höga trösklar in på bostadsmarknaden gör att många skjuter upp livsbeslut som att bilda familj, vilket får långsiktiga konsekvenser för Sveriges demografiska och ekonomiska utveckling och därmed även för välfärdsstatens långsiktiga finansiering.

Statliga startlån handlar inte om att subventionera spekulation eller att gynna höginkomsttagare. De handlar om att sänka trösklarna och skapa trygghet. Staten tar en begränsad risk, men samhällsnyttan är stor i form av stabilare boenden, minskad oro, minskad trångboddhet och bättre möjligheter för människor att leva och arbeta.

De som gynnas är i första hand unga vuxna, barnfamiljer och människor som behöver flytta dit jobben finns, inte de som redan har starka ekonomiska förutsättningar. Statliga startlån gör det möjligt även för dem som inte har välbeställda föräldrar som kan gå i borgen att köpa sin första bostad.

Statliga startlån är inte ett alternativ till en stark hyresrättspolitik, utan ett nödvändigt komplement i ett läge där bostadsbristen är akut och bostadsrätten i många fall är det enda realistiska alternativet. Köerna till hyresrätter är så pass långa att unga, yngre familjer och nyinflyttade i bästa fall kan få mycket dyra nyproducerade hyresrätter och i värsta fall hamna i den otrygga andrahandsmarknaden. I dessa lägen är bostadsrätt ofta det enda alternativet, och det är en bostadspolitisk realitet vi måste förhålla oss till.

I stället för att bankerna berika sig av ett system där unga tvingas ta stora risker, bör staten ta ett större ansvar för att sänka trösklarna och minska riskerna för dem som inte har andra realistiska alternativ.

Statliga startlån är ett bra komplement i bostadspolitiken tills köerna till hyresrätter kortas ner och bostadsbristen är bortbyggd.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för att staten inför statliga startlån för förstagångsköpare, för att sänka trösklarna in på bostadsmarknaden och stärka ungas och yngre vuxnas möjlighet att få ett tryggt och stabilt boende.

Undertecknat av

Theo Tsesmatzoglou, Härlanda-Kålltorp

A 32 Enskild

Subventionera markköp för unga lantbrukare

År 2007 fanns det 72 609 jordbruksföretag i Sverige. År 2021 fanns det 58 750 jordbruksföretag enligt jordbruksverket. *Åkrar slås ihop och gårdarna blir större*. Så har det alltid varit men är det framtiden? Medelåldern bland lantbrukare är hög och den stiger.

Storskalighet inom jordbruket gör att marken kan odlas mer effektivt, men går det ihop med våra mål om biologisk mångfald, kolinlagring och möjligheten för individen att förverkliga sig själv? Idag är det svårt, nästan omöjligt att bli lantbrukare på heltid om man inte ärver en gård eller något liknande. Och även då är det svårt.

Bland de största kostnaderna för att starta upp ett nytt jordbruk är köp av mark. Unga som vill starta upp ett jordbruk konkurrerar med IT-miljonärer som ha en golfbana eller hästhage nära huset. I en marknadsekonomi måste vi ta hänsyn till markpriser. Priset på åkermark har fördubblats sedan 2010 (lantbruksnytt.se). Det skulle kunna gå att utforma ett särskilt stöd till unga lantbrukare som vill ägna sig åt livsmedelsproduktion.

En särskild fond bör därför inrättas dit unga lantbrukare kan vända sig för att få hjälp att subventionera ett markköp som syftar till livsmedelsframställning. Stödet ska utformas så att inte rufflare och serverhallar kan utnyttja detta. Det ska finnas användarvillkor som gör att marken inte säljs som golfbana nästa år. Det kan också ställas särskilda krav på biologiska mångfald som t ex blommande kantzoner. Eftersom vi vill stärka det småskaliga lantbruket för Sveriges framtida beredskap bör det finnas en övre gräns för ytan på marken för subventionen. Mark som blivit köpt genom bidrag ur denna fond bör också skyddas som åkermark- eller betesmark under en längre period.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska arbeta för att inrätta en fond som har som syfte att göra det enklare för unga personer att starta upp ett lantbruk genom att subventionera köp av mark för livsmedelsproduktion.

Undertecknat av

Anders Malmros, Svalöv

A 33 Södertälje

Kommunal parkering för en rättvis elektrifiering

Elektrifieringen av transportsektorn är en central del av klimatomställningen. Samtidigt är tillgången till parkering och laddning i dag ojämn, dyr och ofta styrd av privata aktörer med vinstintresse. Detta skapar hinder för klimatomställningen och slår särskilt mot arbetare, hyresgäster och boende i flerbostadshus.

Parkering och laddinfrastruktur är en del av den samhällsviktiga infrastrukturen. För att klimatomställningen ska fungera i praktiken krävs demokratisk styrning, långsiktig planering och jämlik tillgång.

Offentligt ansvar för parkering och laddning

Genom ökad kommunal kontroll över parkeringsverksamheten kan kommuner säkerställa rimliga avgifter, förenklade system och en samordnad utbyggnad av laddinfrastruktur. Kommunalt ägda parkeringsbolag kan bidra till både klimatomställning och fungerande vardag för människor som är beroende av bil i arbete och omsorg.

Elektrifieringen av biltrafiken får inte bli en klassfråga. Om människor förväntas ställa om måste samhället ta ansvar för att parkering och laddning är tillgänglig, begriplig och rättvist utformad.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för att parkering och laddinfrastruktur betraktas som samhällsviktig infrastruktur.

att Vänsterpartiet ska verka för ökad kommunal kontroll över parkeringsverksamhet, inklusive kommunalisering där det är motiverat.

att Vänsterpartiet ska verka att kommunalt ägda parkeringsbolag ska bidra till en jämlik och samordnad utbyggnad av laddinfrastruktur för elfordon.

att Vänsterpartiet ska verka att klimatomställningen av transportsektorn ska genomföras på ett sätt som underlättar vardagen för arbetstagare och stärker välfärdens funktion.

A 34 Enskild

Stoppa marknadshyror på parkeringar – inkludera parkering i hyreslagen

Idag råder en stor juridisk obalans när det gäller hyra av parkeringsplatser för bostadshyresgäster. Medan själva lägenheten omfattas av hyreslagens (Jordabalken 12 kap) bruksvärdesystem och ett starkt besittningsskydd, hanteras parkeringsplatser ofta som ”arrende” eller separata avtal under helt andra regler. Detta innebär att hyresvärdar fritt kan sätta marknadspriser på parkeringar och höja avgifterna med hundratals procent utan att hyresgästen har någon reell möjlighet att pröva skäligheten.

För många arbetare, särskilt de som bor i områden med bristfällig kollektivtrafik eller som arbetar på obekväma tider, är bilen och därmed parkeringsplatsen en förutsättning för att få vardagen att gå ihop. Hyresvärdar utnyttjar idag systematiskt faktumet att parkeringar ligger utanför hyreslagens skydd för att kompensera för reglerade bostadshyror. Detta har blivit en metod för att införa marknadshyra genom bakdörren.

När parkeringsavgiften höjs används förevändningen att det är ”marknadspris”, det slår direkt mot hushållens ekonomi på samma sätt som en hyreshöjning av lägenheten. Det är orimligt att en hyresvärd kan tvinga bort en hyresgäst från sin parkeringsplats – eller i praktiken beskatta deras bilinnehav – utan att kostnaden kan prövas mot vad som är skäligt.

Jag anser att rätten till tryggt boende även innefattar tillgång till nödvändig infrastruktur till rimliga kostnader. Vi behöver täppa till det juridiska kryphålet och se till att parkeringar som hyrs ut av samma hyresvärd som bostaden ska omfattas av samma skydd som lägenheten.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för att lagstiftningen ändras så att parkeringsplatser och garage som hyrs ut av en hyresvärd till dennes bostads hyresgäster ska omfattas av hyreslagens bestämmelser (Jordabalken 12 kap).

att Vänsterpartiet ska verka för att hyressättningen för parkeringsplatser ska ingå i de kollektiva hyresförhandlingarna och omfattas av bruksvärdesprincipen, för att förhindra oskäligen prishöjningar baserade på marknadsgodtycke.

att Vänsterpartiet ska verka för att hyresgästers besittningsskydd stärks avseende parkeringsplatsen, så att den inte kan sägas upp separat utan sakliga skäl när behovet kvarstår.

Undertecknat av

Pia Malmros, Gotland

A 35 Enskild

Enklare parkering med gemensam app

I dag krävs det att bilister använder flera olika privata appar för att kunna betala parkering. Ofta behöver invånare och besökare ladda ner flera appar, skapa konton och lämna ifrån sig personuppgifter till olika kommersiella aktörer för att utföra en enkel vardagstjänst. Detta skapar onödigt frustration, digitalt krångel och exkluderar personer som har svårt eller ovilligt använder många appar.

Parkering är i grunden en offentlig funktion, kopplad till kommunal infrastruktur och gemensamt nyttjade ytor. Att tillgången till parkering ska vara beroende av privata bolags affärsmodeller, avgifter och datainsamling är varken effektivt eller rimligt ur ett konsument- och integritetsperspektiv.

Den nuvarande ordningen innebär också att kommuner ofta betalar avgifter till privata appbolag eller tvingas anpassa sig till deras tekniska lösningar. Det leder till ökade kostnader, minskad kontroll och svagare demokratisk insyn. Samtidigt finns det redan tekniska möjligheter att samla parkeringsbetalningar i gemensamma system.

Vänsterpartiet bör därför verka för att parkeringstjänster görs enklare, mer tillgängliga och mindre beroende av privata monopol. En gemensam parkeringsapp i offentlig regi kan minska krångel för användare, stärka den personliga integriteten och ge kommuner bättre kontroll över en grundläggande samhällstjänst.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för en gemensam offentlig parkeringsapp som kan användas i hela landet.

att Vänsterpartiet ska verka för att det införs krav på interoperabilitet så att privata parkeringsaktörer som erbjuder appbetalning också ska vara skyldiga att acceptera den gemensamma parkeringsappen.

att Vänsterpartiet ska verka för att minst ett appfritt betalningsalternativ alltid ska finnas till exempel kortbetalning, sms eller faktura, med hänsyn till tillgänglighet och konsumentskydd.

Undertecknat av
Anton Wiik, Luleå

A 36 Årsta

En folklig klimatpolitik – som är rättvis och verksam, del 1 av 2

Det finns ett starkt opinionstryck för en transformativ klimatomställning, baserad på vetenskaplig och praktisk kunskap, även om det skulle innebära stora förändringar i hur vi lever våra liv, som till exempel färre resor och kortare arbetstid.

En sådan transformation kan innebära en förbättrad välfärd och en rättvis fördelning av resurser, delaktighet och ansvar i klimatpolitiken. Det förutsätter en bredare delaktighet från allmänhet, fackliga organisationer och folkrörelser. Det förutsätter en grundläggande välfärd i hela landet, och en aktiv stat som stöder omställning i hela Sverige, bland annat en arbetsmarknadspolitik som säkerställer att de som behöver lära sig nya färdigheter i arbetet kan göra detta när näringslivet ställer om,

Det finns också ett starkt stöd bland viktiga samhällsaktörer (fackliga centralorganisationer, Hyresgästföreningen, Hela Sverige ska leva m.fl.) för en sådan omställning, inom ramen för ARK (Allians för en rättvis klimatomställning, www.ark-sverige.org/) och som ett resultat av arbetet inom forskningsprogrammet Fair Trans (fairtrans.nu), som presenteras i en policy brief som heter ”En folklig klimatpolitik – som är rättvis och verksam”.

Men denna opinion syns inte i den offentliga debatten. Många gånger ses klimatpolitik som något annat än välfärdspolitik. Klimatpolitiken förenklas till en ”grön tillväxt” som innebär elektrifiering och ökad användning av biomassa. Klimatpolitiken förenklas till en kostnad och till kulturkrig om järnväg eller flyg.

Vänsterpartiet lyfter i sin kommunikation att klimatomställningen ska göras genom offentliga investeringar i energieffektiviseringar av bostäder, kollektivtrafik mm. Men den ökade välfärd och de arbetstillfällena som skapas är inte lika tydliga: det framstår som separata frågor. Inte heller är behovet av delaktighet från fack och folkrörelser synligt.

Föreslår kongressen besluta

att partistyrelsen ges i uppdrag att kommunicera den ökade välfärd, jämlikhet och de arbetstillfällena som skapas genom vår klimatpolitik

A 37 Årsta

En folklig klimatpolitik – som är rättvis och verksam, del 2 av 2

Det finns ett starkt opinionstryck för en transformativ klimatomställning, baserad på vetenskaplig och praktisk kunskap, även om det skulle innebära stora förändringar i hur vi lever våra liv, som till exempel färre resor och kortare arbetstid.

En sådan transformation kan innebära en förbättrad välfärd och en rättvis fördelning av resurser, delaktighet och ansvar i klimatpolitiken. Det förutsätter en bredare delaktighet från allmänhet, fackliga organisationer och folkrörelser. Det förutsätter en grundläggande välfärd i hela landet, och en aktiv stat som stöder omställning i hela Sverige, bland annat en arbetsmarknadspolitik

som säkerställer att de som behöver lära sig nya färdigheter i arbetet kan göra detta när näringslivet ställer om,

Det finns också ett starkt stöd bland viktiga samhällsaktörer (fackliga centralorganisationer, Hyresgästföreningen, Hela Sverige ska leva m.fl.) för en sådan omställning, inom ramen för ARK (Allians för en rättvis klimatomställning, www.ark-sverige.org/) och som ett resultat av arbetet inom forskningsprogrammet Fair Trans (fairtrans.nu), som presenteras i en policy brief som heter ”En folklig klimatpolitik – som är rättvis och verksam”.

Men denna opinion syns inte i den offentliga debatten. Många gånger ses klimatpolitik som något annat än välfärdspolitik. Klimatpolitiken förenklas till en ”grön tillväxt” som innebär elektrifiering och ökad användning av biomassa. Klimatpolitiken förenklas till en kostnad och till kulturkrig om järnväg eller flyg.

Vänsterpartiet lyfter i sin kommunikation att klimatomställningen ska göras genom offentliga investeringar i energieffektiviseringar av bostäder, kollektivtrafik mm. Men den ökade välfärd och de arbetstillfällena som skapas är inte lika tydliga: det framstår som separata frågor. Inte heller är behovet av delaktighet från fack och folkrörelser synligt.

Föreslår kongressen besluta

att partistyrelsen ges i uppdrag att kommunicera behovet av delaktighet, omställningsstöd och rättvisa i linje med den som förespråkas av ARK och Fair Trans.

A 38 Enskild

En statlig investeringsfond för 20 strategiska projekt i den gröna industriella omställningen

Sverige står inför en avgörande period där klimatkrisen, energiförsörjningen och industrins framtid måste hanteras samtidigt. Den gröna omställningen kräver omfattande investeringar i ny industriell kapacitet, infrastruktur och teknik. Samtidigt visar erfarenheten att marknaden inte förmår genomföra dessa investeringar i den takt, skala eller med den samhällseliga styrning som krävs.

Historiskt har staten spelat en avgörande roll i uppbyggnaden av strategisk industri, energisystem och infrastruktur. I dag behövs ett nytt verktyg för att säkerställa att den gröna omställningen sker demokratiskt, jämlikt och med långsiktigt samhällsintresse före kortsiktig vinstmaximering.

Ett stort antal industriella projekt för grön omställning planeras eller diskuteras i Sverige, bland annat inom fossilfri energi, grönt stål, batteriproduktion och batterilager, elektrobränslen (e-bränslen), gruvor för kritiska mineraler samt hållbar produktion av konstgödsel. Dessa projekt är kapitalintensiva, långsiktiga och samhällskritiska – och bör därför ha ett starkt statligt ägande och inflytande.

Förslag

Vänsterpartiet bör verka för att staten tar ett samlat grepp om den gröna industriella omställningen genom att inrätta en statlig investeringsfond med uppdrag att finansiera, äga och samordna strategiska projekt. Fonden ska:

- Rikta investeringar till minst 20 nationellt strategiska projekt inom:
 - förnybar och fossilfri energi

- grönt stål och andra fossilfria basmaterial
- batteriproduktion och batterilager
- elektrobränslen (t.ex. vätgas och e-bränslen för sjöfart och flyg)
- gruvor och förädling av kritiska och strategiska mineraler
- hållbar och fossilfri produktion av konstgödsel
- Säkerställa offentligt ägande eller majoritetsägande i projekt av avgörande samhällsintresse.
- Ställa tydliga krav på klimatnytta, schyssta arbetsvillkor, regional utveckling och lokal förankring.
- Bidra till att bygga upp svensk och europeisk självförsörjning inom strategiska värdekedjor.
- Fungera som ett verktyg för aktiv industripolitik, inte som ett passivt finansiellt instrument.

En sådan fond stärker demokratisk kontroll över omställningen, minskar risken för spekulation och kapitalflykt samt säkerställer att vinster från framtidens gröna industri kommer hela samhället till del.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för inrättandet av en statlig investeringsfond för den gröna industriella omställningen

att fonden ges i uppdrag att investera i minst 20 strategiska projekt inom grön energi, grönt stål, batterilager, elektrobränslen, gruvor och hållbar konstgödselproduktion

att fonden ska ha möjlighet till offentligt majoritetsägande i samhällskritiska projekt

att investeringar villkoras med krav på klimatnytta, goda arbetsvillkor och regional utveckling

att fonden används som ett centralt verktyg för en aktiv, demokratisk och jämlik industripolitik

Undertecknat av

Christine Falk, Södertälje

A 39 Enskild

En politik som följer den senaste vetenskapen.

I partiprogrammet står det att "Det behövs strategier som utgår från forskning, ser till att omställningen genomförs rättvist och bygger upp ett starkt folkligt stöd." Det är alltså tre stycken saker som ska ligga till grund för V's strategi:

1. Den ska utgå från forskning
2. Omställningen ska genomföras rättvist
3. Den ska bygga upp ett starkt folkligt stöd

Utifrån de resonemang och svar som kommit i kontakt med, när jag ifrågasatt varför Vänsterpartiets klimat- och miljöpolitik i vissa fall inte går i linje med den senaste vetenskapen, så upplever jag att man endast fokuserar på vad man tänker sig bygger upp ett starkt folkligt stöd, UTAN att ta hänsyn till de två andra sakerna som ska ligga till grund för strategin. dvs

att Omställningen ska genomföras rättvist (internationell solidaritet) och att Omställningen ska utgå från forskning.

I Vänsterpartiets ekonomisk-politiska plattform "Nystart för Sverige - En politik för full sysselsättning, jämlikhet och hållbar tillväxt 2023–2026" så skriver man att "Studier av sambandet mellan tillväxt och miljö konstaterar med tydlighet att de har varit oförenliga. Det behöver dock inte gälla framtiden, vilket också FN-organet IPCC konstaterar." som källa till att detta påstående stämmer så hänvisar man till en forskningsrapport från 2007, men den övervägande majoriteten av forskning på sambandet mellan tillväxt och miljö har kommit från år 2019 och framåt.

Sedan 2019 finns det mängder med studier som visar att:

1. Den forskning som gjorts på resursanvändning och utsläpp inte stödjer teorin om Grön tillväxt.
2. Att det inte finns bevis för att ekonomin kan särkopplas från resursförbrukning.
3. Och att även OM det skulle fungera så finns det inte stöd för att särkopplingen skulle kunna ske tillräckligt fort för att vi skulle kunna klara 2 graders målet.

År 2020 så gjordes en Internationell analys av 835 peer-reviewed artiklar på ämnet grön tillväxt, som kom fram till liknande slutsatser.

Det finns ett starkt stöd i den senaste forskningen att fortsatt tillväxt inte kan existera inom de planetära gränserna. Det finns ett starkt stöd i den senaste forskningen att "grön" tillväxt inte heller är en lösning som kan minska urholkningen av de planetära gränserna tillräckligt snabbt för att skydda mänskligheten.

Det finns däremot starkt stöd i forskningen att vår ekonomi är starkt sammankopplad med vår energi- och material-konsumtion, och därmed att vår ekonomi i rika länder måste krympa för att inte utsätta andra människor och landområden för ökad rovdrift och förstörelse.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet tillsätter en nationell politikutveckling kopplad till vad den senaste forskningen säger om sambandet mellan tillväxt och miljö. Så att vi följer partiprogrammets skrivelse om en politik som utgår från forskning, och som ser till att omställningen genomförs rättvist, utan att lägga beslag på andra människors resurser och landområden.

Undertecknat av

Jonas Ohlsson, Degerfors

A 40 Härjedalen

Statligt stöd till landsbygdsvägar via Trafikverket

Bakgrund:

I många landsbygdskommuner är vägnätet avgörande för att människor ska kunna bo kvar, arbeta och få tillgång till samhällsservice. I Härjedalens kommun har kommunen under flera år lämnat över ansvar för vägar till olika vägföreningar. Innan överlämning har kommunen ofta restaurerat vägarna, vilket har varit mycket kostsamt. Samtidigt har överlämningen i flera fall skett utan tydliga rutiner eller tillräcklig dialog med de boende, vilket har skapat frustration och osäkerhet.

För de boende i byarna – ofta äldre personer med låga pensioner – innebär detta en ekonomisk börda. De förväntas nu själva stå för underhåll och vinterväghållning, vilket är orimligt i ett

samhälle där tillgång till fungerande vägar är en grundläggande förutsättning för trygghet och jämlikhet.

Det handlar inte bara om vardagsresor. Vägarna måste vara framkomliga för hemtjänstpersonal, ambulans, brandkår och polis. När vägarna försämras riskerar det att direkt påverka människors liv och hälsa.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för att Trafikverket ges ett utökad uppdrag och resurser för att stödja underhåll och utveckling av vägar i landsbygdskommuner.

att Vänsterpartiet verkar för att staten tar ett större ansvar för att säkerställa framkomlighet och trafiksäkerhet på vägar som är avgörande för landsbygdens invånare, särskilt där kommuner tvingats lämna över vägar till vägföreningar.

att Vänsterpartiet verkar för att äldre och ekonomiskt utsatta hushåll på landsbygden inte ska bära en orimlig kostnadsbörda för grundläggande infrastruktur.

A 41 Vänsterpartiet Gotland, Vänsterpartiet Kalmar län, m. fl.

En tydlig öpolitik för ett land som hänger ihop

Vänsterpartiet är ett parti som i ord och handling verkar för att hela landet ska hänga ihop. Vi vill skapa förutsättningar för människor att bo och leva i hela landet. Vi vill bryta ojämlikheten både mellan grupper och mellan landsändar. De senaste åren har partiet lagt stort fokus på norra Sverige i projektet ”Norrländ i centrum” och förorterna i projektet ”Förorten i framtiden”. Det är båda projekt som formulerar politik utifrån platsers olika förutsättningar, både socialt och geografiskt. Vår uppfattning är att det ofta saknas i svensk politik.

Det finns mycket att anmärka på den förda landsbygdspolitiken i landet. Fagra ord om levande landsbygd, eller för den delen regional utveckling, skapar inte av egen kraft ett land som håller ihop. Det behövs en politik som faktiskt finansierar den infrastruktur, de bostäder, den välfärd med mera som krävs för att samhällen ska fungera även på platser med stora avstånd eller på platser med andra geografiska eller sociala förutsättningar, exempelvis öar.

Men det finns ändå ett politikområde i Sverige som heter landsbygdspolitik. Det finns något som kallas regional utvecklingspolitik. Det finns myndigheter och departement med ansvar för detta och det finns expertfunktioner runt om i landet med dessa områden som sitt huvudfokus och ministrar att hålla ansvariga när det brister. Politiska beslut behöver i mycket högre grad utgå från de extremt olika förutsättningar som råder på olika geografiska platser.

Sverige är det land i världen med flest öar. Den största ön heter Gotland och ligger ett antal mil från kusten, mitt i Östersjön. Öar har i många fall gemensamma utmaningar som inte nödvändigtvis är desamma som gäller för landsbygd eller glesbygd. Öars utmaningar handlar ofta om energiförsörjning, ett stort transportberoende, vattenförsörjning, känslig natur, sårbarhet för klimatförändringar, konkurrens om markanvändning som bland annat innebär svårigheter för bostadsbyggandet. Det handlar också ofta om svårigheter att organisera en fullgod och likvärdig välfärd med andra delar av landet, svårighet att samverka med andra samt beredskapsrelaterade

utmaningar. Många öar har dessa utmaningar gemensamt och samtidigt finns det få öar med just de utmaningar Gotland står inför.

Utöver de ögemensamma frågorna har Gotland utmaningen att ligga långt från fastlandet utan broförbindelse, att både kommunala och regionala ansvar finns i samma organisation med en befolkning på bara 61 000 personer men även att Gotlands läge har en försvarsstrategisk betydelse med allt som det innebär.

Det vanligaste sättet att fördela statens resurser är baserat på folkmängd i olika kommuner och regioner. Den typen av fördelning tar inte hänsyn till att samma insats eller funktion kostar olika mycket att ordna beroende på geografiska omständigheter. Det tar heller inte hänsyn till de tröskeeffekter som kan finnas för att åstadkomma samma effekt på en mycket liten befolkning utan kommungränser.

Region Gotland är en kommun med ansvar för sjukvård och regional utveckling. Att ordna sjukvård på en ö mitt i Östersjön innebär direkta merkostnader jämfört med vad det kostar på andra platser. Exempelvis måste det finnas sjukvård på Gotland som andra platser med motsvarande befolkningsunderlag i stället skulle bedrivit i samverkan med andra.

Akut sjukvård med tillhörande teknisk utrustning måste planeras utifrån att Gotland kan vara helt avskuret, på grund av exempelvis väder. Dessa merkostnader finansierar staten inte i sina finansieringsmodeller. Utjämningsystemet finns och kompenserar delvis men trots att Gotland är den största mottagaren av utjämningsbidrag i landet kommer summorna inte nära de verkliga kostnaderna. Detta innebär att pengar flyttas från de kommunala verksamheterna till sjukvården. Detta får mycket negativa konsekvenser för exempelvis skola, förskola och äldreomsorg.

Ett annat tydligt område där Gotland missgynnas av bristen på öpolitik är när det gäller transporter. Färja och flyg är de transportsätt som finns för att korsa kommungränsen. Färjetrafiken är upphandlad av Trafikverket men avtalet ställer mycket vaga krav på priserna och de senaste åren har priserna ökat dramatiskt. Effekten av detta är att en stor andel av gotlänningarna sällan eller aldrig kan lämna kommunen. Region Gotland har tagit fram en utredning av färjepriserna och där visar de att det kostar fyra gånger mer för en gotländsk familj om fyra personer att resa till och från Stockholm än vad det gör för en familj som kan resa samma sträcka med bil på fastlandet. Samma resa för andra än gotlänningar (icke folkbokförda på Gotland) är ännu dyrare.

Höga färjepriser påverkar hela samhället. Alltifrån barn och ungas möjlighet att delta i seriespel eller turneringar i sin idrott till företagsetableringar som inte kan genomföras eller företag som går i konkurs. De sociala konsekvenserna för en befolkning av att vara avskurna från vänner och familj i andra delar av landet är långtgående. Anhöriga har inte råd att åka till Gotland för att hälsa på familj eller vänner här och gotlänningar har inte råd att lämna ön.

Många andra länder har på olika sätt formulerat en särskild politik för öar. I Skottland finns en ölag där staten har ett tydligt åtagande för att förbättra utvecklingen för öar och öbor. I Norge är färjetrafiken till öar utan bro gratis att åka med. I Danmark har man en landsvägsprincip som gör att en resa med färjetrafiken inte ska kosta mer än motsvarande sträcka på land. På andra platser arbetar man med olika former av ösäkring.

I Sverige är det i stället mycket oklart vilken statlig instans som förväntas arbeta med förutsättningarna på öar. Finansieringssystemen tar ingen hänsyn till öars förutsättningar. I stället

möts vi som bor på Gotland och kanske öar generellt av ett synsätt där öar finns, inte för att vara del av fungerande samhällen, utan kanske mer som besöksmål för andra.

Sverige behöver en särskild öpolitik som komplement till landsbygdspolitiken och den regionala utvecklingspolitiken. Samhällsplanering och finansieringssystem behöver anpassas även för öars villkor och utveckling.

Vänsterpartiet har drivit frågan om vägpris i färjetrafiken mellan Gotland och fastlandet under många år och i flera år avsatt pengar för sänkta priser i budgetmotionen i riksdagen. Det är mycket bra men nu måste vi vassa även helheten i politiken för ökad jämlikhet och hållbar utveckling för öar.

I många fall skulle Vänsterpartiets politik underlätta för öar utan att anpassas särskilt för dessa. Mer investeringar i klimatsmarta transportsystem och bostadsbyggande skulle gynna även oss. En generell välfärd som också är finansierad för att byggas starkare innebär förstås bättre förutsättningar även på öar. Men tyvärr räcker det inte hela vägen fram. Mer pengar till välfärden i hela landet skulle ändå innebära en ojämlikhet i förhållande till öar och deras merkostnader. Infrastruktursatsningar måste också nå öarna, som riskerar isolering utan dem.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för att införa en nationell öpolitik med syfte att gynna en hållbar utveckling och jämlikhet för landets öar.

att öpolitiken bör spänna över flera politikområden och omfatta exempelvis såväl välfärd som infrastruktur.

att Vänsterpartiet arbetar för förändringar av de statliga finansieringssystemen så att dessa tar hänsyn till Gotlands särskilda utmaningar med merkostnader på grund av öläget för bland annat sjukvården.

Undertecknat av

Kajsa Fredholm, Leksand, Lotta Johnsson Fornarve, Oxelösund, Karin Rågsjö, Vita Bergen, Malin Östh, Norrköping

A 42 Enskild

En pålitlig och prisvärd Gotlandstrafik – För hela Sveriges rätt till Gotland

Gotlandstrafiken är öns landsväg och en vital del av Sveriges infrastruktur. Trots detta präglas trafiken av osäkerhet och orimliga priser. Den senaste upphandlingen har blottlagt allvarliga brister i systemet, där det vinnande rederiet valt att registrera ett bolag i Danmark för att undgå svenska skatter och avgifter. Detta är ett hån mot svenska skattebetalare som via statsbudgeten finansierar trafiken med miljardbelopp.

Vi måste också erkänna att Gotlandstrafiken har ett dubbelt uppdrag: den ska vara både prisvärd och tidseffektiv. För oss som bor på ön är tid en bristvara. En statlig styrning får inte innebära att vi tvingas tillbaka till tider då resan tog halva dagen eller natten. Vi behöver en modern, snabb flotta där staten tar det ekonomiska ansvaret för att hålla nere biljettpriserna utan att pruta på restiden. Att vara gotlänning ska inte innebära att man antingen blir ruinerad av biljettpriset eller isolerad på grund av för långa restider.

Men vi måste också se till fastlänningars möjlighet att besöka ön. Idag har Gotland blivit en klassfråga. En vanlig arbetarfamilj från fastlandet har ofta inte råd att semestra på Gotland på grund av de extrema biljettpriserna under sommaren. Detta drabbar inte bara familjers rätt till rekreation, utan slår också hårt mot Gotlands besöksnäring och lokala ekonomi.

Att Gotland är tillgängligt för alla – inte bara för de med höga inkomster – är en fråga om nationell sammanhållning. Vi behöver en statlig infrastruktur som garanterar både snabbhet och priser som alla har råd med, oavsett om man bor på ön eller vill besöka den.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för att Gotlandstrafiken ses som en del av det nationella vägnätet med målet om en enhetstaxa för boende som är kraftigt sänkt och oberoende av avgångstid.

att Vänsterpartiet ska verka för att staten ställer strikta krav i alla kommande upphandlingar av Gotlandstrafiken på att operatören ska vara skattskyldig i Sverige.

att Vänsterpartiet ska verka för att utreda möjligheten för ett statligt övertagande av trafiken (i egen regi) för att säkerställa att varje skattekrona går till kvalitet och lägre priser istället för till vinstmarginaler och skatteplanering.

att Vänsterpartiet ska verka för att även priserna för besökare och turister sänks och stabiliseras, så att Gotland förblir tillgängligt för alla medborgare oavsett inkomst.

Undertecknat av

Pia Malmros, Gotland

A 43 Enskild

JÄRNVÄG - Granskning av Riksrevisionen

BAKGRUND Jag har varit medlem i Svenska Järvägsklubben (SJK) i några få år. Det är slående hur många anledningar till kritik trafikverket drar på sig under ett enda halvår, vilket skildras löpande i tidningen Tåg, och skapar frågor som behöver besvaras. Det demokratiska samhället har skapat institutioner som ska kunna granska de myndigheter och verk som har hand om våra skattemedel och ska verka för samhällets bästa. Riksrevisionsverket (RR) som jag har haft flera kontakter med har som uppgift att granska verk, bland annat utifrån så kallad effektivitetsrevision som granskar den statliga verksamhetens "hushållning, resursutnyttjande och måluppfyllelse". RR har svarat att man, även om man inte är skyldiga att ta hänsyn till förslag, ändå med intresse tar emot förslag från organisationer, på verk som bör granskas, och att det inte finns några krav på hur förslagen ska utformas. Landets befolkning har ett intresse av att pengar och arbetsinsatser som läggs på järnväg ger en bra och effektiv utdelning som stärker landets järnvägstrafik. EXEMPEL – Trafikverkets ineffektivitet (ur tidningen Tåg) i Hässleholm. Växelfel på 50 km spår. Trafikverket byter inte dessa växlar vilket skulle ha kostat förhållandevis lite. Dessa växelfel har orsakat 3,5 miljarder i samhällskostnader på 10 år, vilket skulle ha räckt till många nya växlar, enligt ett examensarbete från Lunds Tekniska Högskola av Hua och Tosovic. Trafikverket har valt ett rapporteringssystem som utelämnar felorsak vilket gör att det är svårt att veta vilken åtgärd som bör sättas in. Knäred ska få nya spår där de gamla, och tidigare järnvägsplan, delvis hade kunnat återanvändas, om inte Trafikverket lagt sina skattepengar på att riva upp dem. Detta försenar ett återöppnande dramatiskt. Lysekil skulle få upprivning bekostad av Trafikverket och skattebetalarna, men beslutet annullerades direkt av försvarsmakten, som har

försvarsintressen som övertrumfar de intressen Trafikverket har av att lägga våra pengar på rivning. Beslutet var rykande färskt när det förklarades onödigt. Vad kostar det att ta fram alla beslut om uppriven järnväg och varför bekostas inte upprivning av väg av samma Trafikverk när väg blir gammal och överges? Karlsborgsbanan står inför rivning, innan den kanske återuppbyggs på grund av försvarsintressen eller blir återuppbyggd museibana som på Gotland.

Annonsering/signalering fungerar ofta dåligt på järnvägsstationer men fungerar utmärkt för vägtrafik. Skåne. Oplanerade sprickor i slipers, av undermålig kvalitet, tillverkade runt 1992, ger oönskat merarbete och tillhörande kostnader och förseningar. Varberg. SJK har anmält färd med tåg men Trafikverket, som vägrar tillåta start, kan inte sitt eget regelverk, kan inte tolka det vid läsning och agerar enligt Tåg "helt i strid med gällande TTJ (Trafikbestämmelser för järnväg)".

FÖRDJUPNING

Trafikverket behöver granskningen, och kan förbättras av den. Om verket inte kan de regelverk det självt har ansvar för, vem ska då kunna dem? Skulle Trafikverket visa sig ha de problem med att tolka sina egna regelverk som de enligt SJK/Tåg numera har, är det sannerligen på tiden att denna säkerhetsrisk snart börjar uppmärksammas. Alla som arbetar på Trafikverket kommer att bli mer nöjda när hela verket börjar fungera bättre. Tåg Tidningen Tåg, som är Svenska Järnvägsklubbens egen förlängda arm, med SJK:s ordförande som ständig skribent på ledarplats, är idag branschnära, då hela branschen kan köpa den och läsa den. Tåg beskriver ständigt Trafikverkets säkerhetsbrister, och publicerar fynden öppet år efter år. Säkerhetsansvar Trafikverket ansvarar för vital infrastruktur som blir dödlig när den missköts. Man får ta ansvaret när man är en av dem som har kunskap om det. Kunskap ger också skyldigheter. Skolbarnen kommer aldrig att rapportera brister eller begära att RR granskar, och upptagna ungdomar antar att andra gör det. Dessa andra är nu vi. Eftersom underhållet av den nationella spåranläggningen underfinansierats sedan mycket lång tid, kommer det att få sådana konsekvenser som uteblivet underhåll får. Många av oss kan vänta oss att se dödsolyckor med tiden, när säkerheten inte längre går att upprätthålla, precis som IVO nu rapporterar att man ser i världen. Underfinansiering får konsekvenser.

Jag tänker med fasa på mannen i TV-nyheternas inslag, som vickade fram och tillbaka på spiken i en träslipers på en bana som var öppen för trafik. Den var lös som en 7-åring framtand. Vad händer när ett persontåg spårar ur rakt ner i en Sörmlandssjö på Västra stambanan? Vad händer när den undermåliga kapaciteten att skicka utryckningsfordon vid tunnelolyckor, som enligt tidningen ligger långt under den förmåga Europeiska länder har, leder till dödsfall? Sådana planerade kommande "olyckor", kommer att bli branschkatastrofer utan dess like, eftersom de är i förväg väl kända, och kasta landet ut i den internationella skandalligan av regimer som inte klarar att sköta och administrera ett land och dess tillgångar, utan är farliga, även för den egna befolkningen. Avslutningsvis

Det är möjligt att motionen får bifall men att RR ändå avslår förslaget, kanske motiverat med att RR redan granskar vissa andra delar av Trafikverkets verksamhet. Skulle RR komma fram till att Trafikverket behöver mer pengar för att klara sitt uppdrag är det bara bra.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för att Riksrevisionen föreslås granska Trafikverket ur effektivitetshänseende.

Undertecknat av

Jack Ljunggren, Kortedala-Gamlestan-Bergsjön

A 44 Enskild

Postservice och samhällsbärare i totalförsvaret, dag för dag till vår dörr

Bakgrund

I glesbygden har postservicen dragits tillbaka, med brevlådor långt från husen och minskad service även i tätort. För många människor är posten en del i vardagens trygghet och ibland den enda dagliga kontakten med samhället.

Undertecknad minns när man fick åka med mjölkbilen för att handla samtidigt som den hämtade mjölkspannar, ett exempel på hur samhällets funktioner kan samverka praktiskt. Posten skulle idag kunna agera inom liknande synkroniserade lösningar, men hur det bäst organiseras behöver ett helhetsgrepp.

I kollektivtrafiken tar regionerna ansvar för att servicen fungerar även där det inte är lönsamt. På samma sätt bör staten säkerställa postservice i hela landet, oavsett befolkningstäthet eller vinstkrav. Viktgränsen för mindre paket skulle kunna ses över, för att göra utdelning mer effektiv och anpassad efter dagens behov.

Staten bör också vara öppen för alternativa lösningar, som drönare, elfordon eller andra transportmedel som bedöms säkra och ändamålsenliga, för att komplettera postservicen. Hur detta bäst genomförs kan en utredning avgöra, men kan bli särskilt viktigt vid störningar eller kris.

Staten bör vid en utredning av postens framtida roll i glesbygden, och som en del av totalförsvaret beakta EU:s regler om statsstöd. Kompensation eller satsningar som syftar till att upprätthålla samhällsviktig postservice, kan motiveras med allmännyttigt uppdrag och totalförsvarsbehov, utan att bryta mot konkurrensregler, eftersom syftet är att säkerställa grundläggande service och beredskap i hela landet.

Motiv

Posten är en viktig del av rikets totalförsvaret. I oroliga tider behöver staten kunna garantera kommunikationer, transporter och informationsflöden, även när digitala system inte fungerar. Posten är också kuggen mellan mig och dig, den som fungerar när andra system brister. Om Sverige ska ligga på topp och ha ett starkt totalförsvaret, räcker det inte att enbart tänka vinst och avkastning. Samhället måste värna den kugga av hopp som posten utgör när annat tar stopp.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för att staten utreder hur postväsendet kan stärkas som samhällsbärare, med trygg och jämlik service i hela landet och som del av Sveriges totalförsvaret.

Undertecknat av

Svein Blikfeldt, Trollhättan

A 45 Frölunda

Havet som kolsänka – en nödvändig del av klimatpolitiken

Haven är en central del av jordens klimatsystem och en av våra viktigaste naturliga kolsänkor. Världshaven absorberar omkring 30 procent av de globala koldioxidutsläppen och spelar därmed en avgörande roll för möjligheten att nå klimatmålen. Denna funktion är beroende av levande och fungerande marina ekosystem.

När haven värms upp och ekosystemen skadas av mänsklig påverkan, såsom överutnyttjande av resurser, föroreningar och fysisk exploatering, försvagas deras långsiktiga förmåga att lagra kol. Att skydda och förvalta haven är därför en nödvändig del av en sammanhållen klimatpolitik.

Vänsterpartiets klimatpolitik bygger på gemensamt ansvar, långsiktighet och vetenskaplig grund. I detta perspektiv behöver havens roll som kolsänka tydligare integreras i partiets klimatarbete.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för att skydd och förvaltning av havens ekosystem som kolsänka blir en tydlig och integrerad del av partiets klimatpolitik.

A 46 Frölunda

Stoppa bottenrålningen – skydda kustnära ekosystem

Bottenrålning är en fiskemetod som orsakar omfattande skador på havsbottnar och marina ekosystem. Genom att släpa tunga redskap längs botten förstörs viktiga livsmiljöer, samtidigt som fiskbestånd och biologisk mångfald utarmas.

De kustnära områdena är särskilt viktiga som lekområden och uppväxtmiljöer för fisk. Trots detta tillåts bottenrålning i dag relativt nära kusterna. Konsekvensen blir försvagade ekosystem, sämre förutsättningar för småskaligt fiske och minskad långsiktig livsmedelsförsörjning.

Att skydda kustnära havsområden från bottenrålning är en effektiv åtgärd för att återställa ekosystem, stärka fiskbestånd och värna gemensamma naturresurser.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för att bottenrålning stoppas i svenska havsområden och att förbudszonen flyttas ut från 4 till 12 nautiska mil.

A 47 Frölunda

Begränsa storskalig trålning – prioritera hållbart fiske och kustnära jobb

Den storskaliga trålningen är ett tydligt exempel på hur marknadsstyrd exploatering av gemensamma resurser leder till överutnyttjande och koncentration. Med hjälp av avancerad teknik kan ett fåtal stora aktörer på kort tid fånga mycket stora mängder fisk, ofta med betydande bifångster och på bekostnad av fiskbeståndens långsiktiga överlevnad.

En stor del av fångsten används dessutom till djurfoder i stället för livsmedel, samtidigt som kustnära fiskare får allt sämre förutsättningar att bedriva sin verksamhet. Resultatet är utarmade hav, minskad lokal sysselsättning och ökad regional obalans.

Genom att begränsa den pelagiska trålningen och prioritera småskaliga och selektiva fiskemetoder kan fiskbestånden återhämta sig, hållbar livsmedelsproduktion stärkas och fler jobb skapas i kustsamhällen.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för att den pelagiska trålningen begränsas och att småskaliga och selektiva fiskemetoder prioriteras för att stärka biologisk mångfald, livsmedelsförsörjning och kustnära jobb.

A 48 Frölunda

Minska föroreningar och buller – värna havsmiljö och ekosystem

Havsmiljön belastas i dag av ett stort inflöde av näringsämnen, miljögifter och partiklar från jordbruk, trafik och annan mänsklig verksamhet. Dessa utsläpp bidrar till övergödning, förgiftning av ekosystem och försämrade livsvillkor för marina arter.

Utöver kemiska föroreningar utgör buller från fartyg ett växande problem. Lågfrekvent ljud sprids effektivt i vatten och stör fiskars och andra arters möjlighet att kommunicera, orientera sig och reproducera sig.

Det finns metoder för att minska både utsläpp och buller, exempelvis genom nya reningstekniker och genom att begränsa fartygs hastighet i känsliga områden. Dessa åtgärder behöver få större genomslag i politiken.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för att utsläpp av föroreningar och buller i havet minskar genom stöd till nya reningstekniker och hastighetsbegränsningar för fartyg i kustnära vatten.

A 49 Frölunda

Inför partikelmätning av dieselmotorer vid kontrollbesiktning

Dieselmotorers ultrafina partiklar tränger djupt ner i lungorna och orsakar allvarliga hälsoeffekter, särskilt i tätbebyggda områden där barn och andra känsliga grupper vistas. Moderna dieselmotorer är utrustade med partikelfilter, men skadade eller manipulerade filter leder till kraftigt ökade utsläpp. Idag finns teknisk möjlighet för Bilprovningen att mäta partikelutsläpp och därmed identifiera fordon med bristfälliga partikelfilter. EU planerar att införa sådana krav från 2029, men det finns starka folkhälso- och miljöskäl för att införa detta tidigare i Sverige.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för att Transportstyrelsen snarast ger Bilprovningen möjlighet och uppdrag att införa partikelmätning av dieselmotorer vid kontrollbesiktning.

A 50 Enskild

Allmän motion: Utred préjudice animalier – djurs rätt till ersättning vid brott

Djur är i dag enligt svensk lag erkända som kännande varelser. Samtidigt behandlas de fortfarande i stora delar av civilrätten som egendom. Detta blir särskilt tydligt vid brott mot djur, såsom djurplågeri eller grovt djurplågeri.

När ett djur utsätts för misshandel kan gärningspersonen dömas till straff, och skadestånd kan utdömas. Detta skadestånd tillfaller dock uteslutande djurets ägare, och avser i praktiken veterinärkostnader, merkostnader eller djurets ekonomiska värde. Djurets eget lidande – smärta, rädsla och psykisk skada – ersätts inte, trots att det är djuret självt som är den direkt drabbade.

Detta innebär en rättslig paradox: staten erkänner djur som kännande individer och kriminaliserar lidande som tillfogas dem, men rättssystemet saknar verktyg för att erkänna detta lidande i skadeståndsrätten.

Vad innebär préjudice animalier?

Begreppet *préjudice animalier* används i bland annat Frankrike för att beskriva den skada som drabbar djuret självt, skild från ägarens ekonomiska eller ideella skada. Det handlar om att erkänna att djur kan vara bärare av ett eget, rättsligt relevant intresse när de utsätts för våld eller vanvård.

Ett sådant erkännande innebär inte nödvändigtvis att djur blir juridiska personer, men öppnar för lösningar såsom: särskilda skadeståndsformer kopplade till djurets lidande – att ersättning kan öronmärkas för djurets vård, rehabilitering eller framtida välfärd – eller fonder och offentliga system som tillvaratar djurets intresse när ägare saknas eller är olämpliga.

Varför detta är en vänsterfråga

Vänsterpartiet har länge drivit en politik för att minska våld och exploatering, för att stärka rättigheter för dem som saknar makt och röst, och för att utveckla rättssystemet i takt med etiska och samhälleliga framsteg.

Djur är en av de mest rättslösa grupperna i samhället. De kan inte själva anmäla brott, föra sin talan eller kräva upprättelse. När deras lidande inte erkänns rättsligt riskerar de att reduceras till bihang till människors egendom, snarare än individer med eget skyddsvärde.

Att utreda préjudice animalier är ett steg mot ett mer konsekvent, solidariskt och modernt rättssystem – där erkännandet av djur som kännande varelser också får juridiska konsekvenser.

Behov av utredning

Frågan är komplex och kräver en bred och grundlig utredning. En statlig utredning bör bland annat belysa hur skadeståndsrätten kan utvecklas utan att skapa rättsosäkerhet, hur djurets intresse kan tillvaratas processuellt, vilka internationella modeller som finns och vilka som är förenliga med svensk rättstradition och hur ett stärkt erkännande av djurets skada kan bidra till bättre djurskydd och brottsprevention.

Avslutning

Sverige har kommit långt i synen på djurvälfärd, men rättssystemet släpar efter den etiska insikten om att djur är individer som kan lida. Genom att verka för en utredning om préjudice

animalier kan Vänsterpartiet ta ledningen i arbetet för ett mer rättvist och empatiskt samhälle – även för dem som inte själva kan göra sin röst hörd.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiets ska verka för att regeringen tillsätter en statlig utredning om hur préjudice animalier (djurs eget lidande och skada) kan erkännas i svensk rätt. Utredningen särskilt ska analysera möjligheten till skadestånd eller annan ersättningsform som tar sikte på djurets eget lidande, oberoende av ägarens ekonomiska förlust samt jämföra svensk rätt med internationella exempel och föreslå nödvändiga lagändringar.

Undertecknat av

Jesper Berglund, Backa, Karin Karlsson, Backa, Sophia Olsson, Lundby, Mats Heden, Jönköping

A 51 Enskild

Ett rättsäkert och proportionerligt djurskydd

Djur är bland de mest utsatta i vårt samhälle. De är helt beroende av människors omsorg och saknar möjlighet att själva påverka sin situation. När djur far illa handlar det därför sällan om slumpen, utan om att någon med makt har valt att inte ta ansvar eller medvetet orsakat lidande.

Ett samhälle som inte reagerar tydligt på sådant maktmissbruk sviker sitt ansvar att skydda de mest skyddslösa. För Vänsterpartiet, som alltid har satt solidaritet och ansvar i centrum, är det självklart att även djur ska omfattas av ett starkt och tydligt skydd i lagstiftningen.

I dag leder djurskyddsbrott ofta till dagsböter eller villkorlig dom, medan fängelse döms ut mycket sällan. När handlingar som orsakar betydande lidande inte möts av påföljder som tydligt speglar brottets allvar försvagas lagstiftningens skyddande funktion och risken för fortsatt lidande ökar.

Ett tydligare och mer träffsäkert rättsligt bemötande av djurskyddsbrott är också en del av ett bredare förebyggande arbete. När samhället tidigt markerar mot allvarligt maktmissbruk skapas bättre förutsättningar för att identifiera behov av stöd, vård eller andra insatser. Detta kan i sin tur bidra till att förebygga fortsatt våld och minska risken för upprepade skador, både för djur och i samhället i stort.

Vänsterpartiet bör därför verka för en översyn av straffskalorna och en tydligare gradering av djurskyddsbrottens allvar. För de mest extrema fallen bör en särskild rubricering, synnerligen grovt djurskyddsbrott, införas, så att lagstiftningen ger domstolar möjlighet att tydligt markera allvaret i de mest hänsynslösa fallen.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för att straffskalorna för djurskyddsbrott ses över och justeras så att lagstiftningen ger domstolar bättre möjlighet att döma proportionerligt.

att Vänsterpartiet ska verka för en tydligare gradering av djurskyddsbrott, där bedömningen främst utgår från lidandets omfattning och gärningens karaktär, såsom handlingens varaktighet, graden av hänsynslöshet och om flera djur drabbats.

att Vänsterpartiet ska verka för att vid bedömningen av grova och synnerligen grova djurskyddsbrott särskild vikt ska läggas vid gärningens art och det lidande som orsakat, även när handlingen inte är upprepad.

att Vänsterpartiet ska verka för att införa en särskild brottsrubricering för de mest extrema fallen av djurskyddsbrott, i syfte att skapa ett tydligt och rättssäkert utrymme i lagstiftningen för undantagsfall.

Undertecknat av
Anton Wiik, Luleå

A 52 Enskild

Rätten till naturligt beteende – Stoppa separationen

I dagens mjölkproduktion separeras kalven från sin mamma ofta direkt efter födseln. Både kon och kalven uppvisar tydliga tecken på stress, sorg och saknad. Att systematiskt bryta bandet mellan mor och barn för att maximera mjölkproduktionen är etiskt oförsvarbart.

Vi kan inte kalla oss ett djurvänligt land om vi tillåter industrin att ignorera djurens mest grundläggande drifter och känslomässiga behov. Konsumenterna vaggas in i en falsk trygghet med bilder på gröna ängar, medan verkligheten är ångestfyllda rop i en ladugård.

Föreslår kongressen besluta

att kommunen vid upphandling av livsmedel ska prioritera producenter som låter ko och kalv gå tillsammans under digivningsperioden.

att Vänsterpartiet verkar för en nationell lagändring som stärker rätten till naturligt beteende och begränsar den tidiga separationen inom mjölkindustrin.

Undertecknat av
Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 53 Enskild

Ett värdigt slut – Förbjud koldioxidbedövning

Sverige slår sig för bröstet gällande djurskydd, men i slakterierna sker något som närmast kan liknas vid tortyr. Grisar bedövas idag med koldioxid, en metod som orsakar extrem sveda, panik och dödsångest innan medvetslösheten inträder. Grisar är högintelligenta och känsliga djur som förstår vad som händer. Att utsätta dem för denna skräck för att det är "kostnadseffektivt" är ovärdigt ett civiliserat samhälle.

Föreslår kongressen besluta

att kommunen ställer krav i sina livsmedelsupphandlingar: Inget kött får köpas in från anläggningar som använder koldioxid som bedövningsmetod.

att kommunen aktivt väljer vegetariskt som norm vid alla kommunala tillställningar och måltider för att minska lidandet och klimatpåverkan.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 54 Enskild

Införande av en modern djurskatt för ökad djurvälstånd

Vi föreslår en nationell djurskatt där intäkterna oavkortat går till djurskyddstillsyn, stöd till djurhem och utbyggnad av rastgårdar. Det är ett sätt att höja djurens status och säkra deras rättigheter i samhället.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet utreder införandet av en modern djurskatt öronmärkt för djurvälstånd.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 55 Enskild

Industrihampa som motor i den gröna omställningen

Enligt FN-organet UNCTAD är industrihampa en av världens mest effektiva grödor för att binda koldioxid. Den kan ersätta miljöskadliga material i allt från textil till byggindustrin (t.ex. koldioxidnegativ hampabetong). För att nå klimatmålen 2026 måste vi underlätta för odling och förädling av hampa i Sverige.

Enligt Barnkonventionens artikel 6; garantera barnets rätt till liv och utveckling samt artikel 29 att lära barn respekt för naturen – då måste staten och kommunen gå före.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet driver på för nationella strategier och stöd till lantbrukare som odlar/vill odla industrihampa för klimatsmarta material.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 56 Enskild

En nödbroms för framtiden – Miljöförvaltningens utökade mandat

Miljöförvaltningen har det yttersta uppdraget att försäkra sig om att vi lämnar en beboelig planet till nästa generation. Detta är inte bara en miljöfråga, det är den absolut viktigaste tolkningen av Barnkonventionens artikel 3 ("Barnets bästa"). Utan en frisk och hållbar värld faller alla andra rättigheter.

Idag ser vi hur kortsiktiga ekonomiska beslut ofta kör över långsiktig hållbarhet. Vi behöver en säkerhetsmekanism i systemet. Miljöförvaltningen ska inte bara vara rådgivande, de ska vara barnens och framtidens skyddsombud med mandat att agera när politiken hotar grundläggande livsvillkor.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för att Miljöförvaltningens direktör ges mandat att dra i en "administrativ handbroms" (återremitteringsrätt) om politiska beslut bedöms stå i direkt strid med målet om en beboelig planet och därmed bryter mot Barnkonventionens artikel 3.

att miljö- och klimatperspektivet definieras som en grundläggande barnrättsfråga i kommunens styrdokument.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 57 Enskild

Fullständigt producentansvar för hushållsavfall

Bakgrund

Idag omfattar producentansvaret främst förpackningar, elektronik och vissa produktgrupper, medan hushållsavfall finansieras och hanteras av kommunerna via sophämtningstaxor. Detta skapar dubbel finansiering och svaga incitament för producenter att minska avfallet, eller utforma produkter som kan lagas eller med hög återvinningsbarhet.

Internationella erfarenheter visar att konsumtionsbaserade styrmedel och utvidgat producentansvar, kan bidra till en mer cirkulär ekonomi och en rättvisare kostnadsfördelning.

Det föreslagna producentansvaret ska inte ersätta eller motverka dagens system för hushållsnära insamling. Tvärtom kan det komplettera och stärka det genom att finansieringen fördelas mer rättvist och incitamenten för återvinning ökar. Kommunernas befintliga insamlingsstruktur och erfarenhet bör tas tillvara inom ramen för ett nytt system.

Om kravet är att betydande mängder material ska återtas, blir det upp till varje producent att avgöra hur detta bäst uppnås, genom förändrat emballage, produktutveckling eller genom att acceptera högre kostnader. På så sätt främjas innovation och marknadsbaserade lösningar, samtidigt som fler resurser återförs till den cirkulära ekonomin.

Motiv

Med ett standardiserat system för materialåtervinning och avgiftssättning, kan systemet bli effektivt både nationellt och internationellt. Material som återtas cirkulärt kan exporteras tillbaka till producenter, vilket stärker den globala resursåtervinningen. När återvinning blir mer attraktiv kommer kanske fler producenter och aktörer att ansluta sig, vilket ökar återtaget resurser och minskar belastningen på jordens ekosystem.

Ju fler som deltar, desto större nytta för klimatet och den cirkulära ekonomin, kamrater, Känn på den!

Som exempel kan incitament byggas in i systemet på olika sätt, likt hur timmerbilar vägs vid avlämning, eller hur containrar för olika material redan används idag. Där morötter kan skapas för producenter som effektivt återtar material eller minskar sitt avfall. Det handlar inte om att detaljstyra, utan att ge tydliga signaler och mål, medan partistyrelsen får befälet att utforma systemet tillsammans med experter och berörda aktörer.

Avslutning

Ett system med fullständigt producentansvar gör det möjligt för producenter att ta fullt ansvar för sina produkter och för det avfall som uppstår. Det ger kommunerna stabil finansiering utan behov av ökade sophämtningstaxor, främjar cirkulär ekonomi och hållbar resursanvändning, samt minskar belastningen på jordens ekosystem.

Genom att professionella experter medverkar i utformningen säkerställs att systemet blir praktiskt genomförbart, flexibelt och anpassat till lokala förutsättningar. Jag uppmanar kongressen att stödja utredningen och utvecklingen av ett fullt producentansvar för hushållsavfall, ett steg mot en mer rättvis, hållbar och cirkulär ekonomi.

Föreslår kongressen besluta

att kongressen uppdrar partistyrelsen att utreda och utveckla ett system för fullständigt producentansvar för hushållsavfall. Med gradvis införande, statlig engagemang och professionell expertmedverkan. Så att systemet blir praktiskt genomförbart, flexibelt och främjar cirkulär ekonomi.

Undertecknat av

Svein Blikfeldt, Trollhättan

A 58 Enskild

Barnets rätt till en "Safe Zone"

Kollektivtrafiken är barnens och de ekonomiskt utsattas blodomlopp. När zoner och prissättning exkluderar barn från att röra sig fritt, bryter vi mot Barnkonventionen. Miljöpolitik får aldrig bli en klassfråga där de som har minst betalar mest för omställningen.

Föreslår kongressen besluta

att barnkonsekvensanalyser (BKA) ska styra all zonindelning och prissättning inom kollektivtrafiken nationellt.

att kollektivtrafik för barn och unga upp till 18 år ska vara avgiftsfri i hela landet för att säkra rätten till fritid och utbildning (Art. 31).

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 59 Enskild

Livets okränkbarhet – Ett manifest för en giftfri och besjälad framtid

Vi lever i ett samhälle som blivit expert på att behandla symptom men som blivit blind för orsakerna. Vi hör dagligen radioannonser som tigger pengar till barncancerforskning, samtidigt som vi tillåter livsmedelsindustrin att pumpa våra kroppar fulla med kemikalier och artificiella tillsatser som svartmögelbaserad citronsyra (E330). Det är ett svek mot barnen att vi å ena sidan bekymrar oss för deras hälsa, och å andra sidan säljer ut deras miljö och mat till lägstbjudande kemikaliejätte.

En hållbar värld kräver en radikal omställning där vi ser människa, djur och natur som en helhet. Djurförsök i forskningens namn är en kvarleva från en tid utan empati och modern teknik; idag

kan vi använda AI för att nå resultat utan att tortera levande varelser. På samma sätt måste vi ge barnen verktyg att förstå sin egen inre värld. "Mind, Body & Soul" handlar om att ge barnet rätt till sin egen personlighet, sin självkänsla och sin återhämtning i en värld som aldrig tystnar.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet kräver ett förbud mot alla livsmedelstillsatser framställda genom processer som innebär hälsorisker (såsom citronsyra från svartmögel) och verkar för att "ren mat" blir en lagstadgad rättighet i skola och omsorg.

att Vänsterpartiet driver kravet på en nationell utfasningsplan för djurförsök, där statliga medel öronmärks för AI-driven forskning och simuleringar som respekterar allt levandes rätt till liv.

att lagen om djurhållning ändras så att djur inte längre betraktas som objekt utan som kännande varelser med juridisk rätt till sina naturliga habitat.

att begreppet "Självförvaltning och Självkänedom" integreras i skolan som ett förebyggande arbete mot psykisk ohälsa, där barnen lär sig orsak och verkan mellan miljö, mat och mående.

att Vänsterpartiet verkar för att resurser omfördelas från reklamfinansierad symptom-bekämpning till statligt finansierad prevention och främjande av en giftfri livsstil.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 60 Skurup, m. fl.

Ställningstagande angående genmodifierade organismer (GMO)

Inom jordbruket används genteknik för att förändra grödors egenskaper. I praktiken har tekniken främst använts för att utveckla grödor som tål större mängder bekämpningsmedel, vilket möjliggör ett mer intensivt och kemikalietungt jordbruk. Detta har också bidragit till att ett fåtal multinationella företag har kunnat stärka sitt grepp över livsmedelskedjan, genom kontroll över utsäde, patenterade grödor och tillhörande bekämpningsmedel.

Utvecklingen av GMO är tätt sammankopplad med ett ohållbart livsmedelssystem som bygger på storskaliga monokulturer och omfattande användning av kemikalier som riskerar att skada både människor, djur och ekosystem. Ett långsiktigt hållbart jordbruk bör i stället utgå från lokala förutsättningar, hög biologisk mångfald och böndernas kunskap och erfarenhet.

Det finns dessutom ett begränsat antal oberoende studier som på ett tillfredsställande sätt analyserar de långsiktiga riskerna med genteknik i jordbruket. Forskningen domineras i stor utsträckning av kommersiella intressen, där incitamenten i första hand ligger i produktutveckling och marknadsexpansion snarare än i riskbedömning och försiktighetsprincip.

Mot denna bakgrund är det problematiskt att Vänsterpartiet har tagit ställning för genteknik och stödjer regeringens linje gentemot EU-kommissionens förslag till förordning om växter framtagna med nya genomiska tekniker. Detta riskerar att urholka partiets ambitioner om ett ekologiskt hållbart jordbruk, stark biologisk mångfald och ett livsmedelssystem som sätter miljö, hälsa och demokratiskt inflytande före företagsvinster.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska ompröva sitt ställningstagande i fråga om genmodifierade organismer (GMO) och ta avstånd från detta.

Undertecknat av

Christina Hedin, Östersund, Marie Svensson, Krokomborg

A 61 Enskild

Mänsklig hållbarhet i den gröna omställningen

Sverige leder vägen med "Klimatkontrakt 2030", där 23 städer och stora myndigheter samverkar för att bli klimatneutrala. För att omställningen ska lyckas krävs mer än teknik – det krävs medborgarnas förtroende och delaktighet. Idag upplever många medborgare en "digital ångest" och ett utanförskap när samhället ställer om. Samtidigt som vi bygger smarta städer, ser vi hur barn faller utanför och hur trösklarna till vårt gemensamma kulturarv höjs. Vi kan inte bygga en grön framtid på bekostnad av den mänskliga hälsan och den sociala ryggraden. En smart stad måste också vara en snäll stad.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för "Sociala Klimatkontrakt": Att alla nationella klimatkontrakt kompletteras med krav på social hållbarhet, där barnrättsperspektivet (Barnkonventionen) och tillgänglighet är obligatoriska parametrar.

att Vänsterpartiet verkar för "Nationell rätt till mänsklig vägledning": Att lagstifta om rätten till fysisk, mänsklig kontakt vid alla offentliga e-tjänster för att motverka digitalt utanförskap i omställningens spår.

att Vänsterpartiet verkar för "Demokratisering av innovation": Att statliga medel för stadsinnovation (som H22-liknande projekt) villkoras med krav på faktiskt medborgarinflytande, där även röster från socioekonomiskt utsatta områden och personer med levd erfarenhet av utanförskap garanteras plats.

att Vänsterpartiet verkar för "Avgiftsfritt kulturarv": Att staten stöttar kommunerna ekonomiskt för att kunna erbjuda avgiftsfri tillgång till museer och folkbildning, för att säkerställa att ingen exkluderas från det gemensamma samhällsbygget pga. ekonomi.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 62 Enskild

Rätten till mörker – En strategi mot ljusföroreningar

Vi lever i ett samhälle som aldrig sover, men priset vi betalar är förlusten av natten. Ljusföroreningar ökar globalt och Sverige är inget undantag. I takt med urbaniseringen ser vi hur städer, industriområden och kommersiella anläggningar färgar natthimlen. Det som tidigare var stjärnklara nätter är idag ofta ett konstant "ljusbrus" (Artificial Light At Night – ALAN). Idag regleras störningar som buller och kemikalier hårt och med tydliga riktvärden i Miljöbalken. Ljusföroreningar behandlas däremot styvmoderligt, ofta som en diffus "olägenhet" utan tydliga

gränsvärden. Detta är ohållbart. Forskningen är idag tydlig med att artificiellt ljus inte bara är en estetisk fråga, utan ett allvarligt miljöproblem.

Konsekvenser för biologisk mångfald och ekosystem:

Ljutföroreningar är ett direkt hot mot den biologiska mångfalden. En stor del av vår fauna, upp till 60 % av alla ryggradslösa djur, är nattaktiva.

Insektsdöden; Nattaktiva insekter och pollinatörer dras till starka ljuskällor där de dör av utmattning eller blir enkla byten för predatorer. Detta slår hårt mot ekosystemen och pollineringen av våra grödor.

Störda beteenden; Flyttfåglar tappar orienteringen av upplysta städer och växthuskomplex, vilket leder till masskollisioner och dödlighet. Groddjur och fiskars reproduktionscykler störs av ljus vid vattendrag.

Folkhälsa och resursslöseri; Människan har utvecklats under en cykel av ljus och mörker. Vår dygnsrytm och produktionen av sömnhormonet melatonin kräver mörker. Forskning kopplar nattlig ljusexponering till sömnstörningar, stress och ökad risk för vissa sjukdomar. Att tillåta idrottsarenors strålkastare svepa över himlen nattetid utan pågående evenemang, eller att låta växthus lysa upp himlen som en hel stad, är inte bara ett hälsohot mot grannar – det är ett monumentalt slöseri med energi.

Vänsterpartiet är partiet för ekologisk hållbarhet och folkhälsa. Vi kan inte acceptera att storföretag och anläggningar tillåts "ockupera natten" och störa både djurliv och boende utan konsekvenser. Vi måste börja betrakta naturligt mörker som en skyddsvärd resurs, precis som ren luft och rent vatten. Försiktighetsprincipen måste gälla även ljus.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för att ljutföroreningar explicit ska definieras och regleras som en miljöstörning i Miljöbalken, med krav på tydliga riktvärden likt de som finns för buller.

att Vänsterpartiet verkar för nationella krav på "ljusplaner" vid stadsplanering och bygglovsgivning, där avskärmning (t.ex. mörkläggningsgardiner för växthus och riktad armatur för arenor/hamnar) blir tvingande nattetid.

att Vänsterpartiet i sitt miljöpolitiska program lyfter vikten av "rätten till mörker" för att skydda nattlevande arter och människors hälsa.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 63 Södertälje

Arbetsförmedling i kommunal regi

Att försörja sig på ett arbete och ha ett jobb att gå till är väsentligt för individen och samhället. Arbetslösheten är hög och ökar i Sverige. Med det följer utanförskap och dålig familjeekonomi, uteblivna skatteintäkter och sämre välfärd. I ett gott samhälle måste kampen mot arbetslösheten ha högsta prioritet.

Arbetsförmedlingen har splittrats och nedrustats. Traditionell förmedlingsverksamhet läggs ut på entreprenad till privata aktörer. Rusta och matcha som den privata verksamheten benämns har fått hård kritik för att bara blivit dyrare och inte bättre för de arbetsökande.

Hur ska vi då göra för att få en bättre fungerande arbetsförmedling? Kan vi lära något från vårt grannland Finland. I Finland har den statliga arbetsförmedlingen förts över i kommunal regi genom en reform som trätt i kraft 2025

Syftet med reformen i Finland var flera, här en kort beskrivning av det viktigaste. Arbetsförmedlingen ska bli effektivare genom sin kännedom av lokala förhållanden. Tillgängligheten för arbetsförmedlingens tjänster ska öka, kommunerna ska erbjuda tjänster som är anpassade till den lokala arbetsmarknaden, servicen ska bli mer individ anpassad för arbetssökande och rekryterande företag.

Kommunerna får en helhetsservice genom att arbetsförmedling, utbildning och företagservice finns under ett tak.

Reformen ska stärka sysselsättning och tillväxt genom att effektivare arbetsförmedlingstjänster leder till att arbetslösa får jobb. Kommunerna anses ha goda förutsättningar för att öka utbudet och efterfrågan på arbetskraft och därmed stärka tillväxten.

Det är förstås för tidigt att utvärdera en reform som är knappt ett år gammal. Men det finns intressanta uppslag för diskussion om hur man kan föra arbetsförmedlingen närmare kommunerna i Sverige.

Vänsterpartiet är emot vinster i välfärden. Arbetsförmedling ska inte drivas av vinstdrivande företag. Varje skattekrona ska gå till verksamhet i välfärden. Ett konkret förslag är att avprivatisera Rusta och Matcha och föra verksamheten till kommunerna med statlig finansiering. Det kan bli ett starkt koncept med samarbete och sammanhållning arbetsförmedling och kommun för att få ut fler och snabbare i arbete.

Föreslår kongressen besluta

att kongressen beslutar att Vänsterpartiet ska verka för att avprivatisera Rusta och Matcha och att föra över verksamheten till kommunerna med statlig finansiering.

att Vänsterpartiet utreder möjligheten till en kommunalisering av arbetsförmedlingen.

A 64 Enskild

Förbättra Arbetsförmedlingens inskrivning - Hjälp folk in

BAKGRUND Arbetsförmedlingen (AF) kan idag bara registrera en person som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen på den utvalda rätta dagen, med de drakoniska snäva regler som ännu gäller. Gud nåde den som är sjuk och inte kan komma eller är mänsklig och missar en liten informationsbit. Åker man ur systemet är det kört med att få de ersättningar som under lång tid har samlat kvalificerande dagar. SGI far all världens väg och man blir omedelbart fattigklassad i systemen. Det vet jag. Folk jag känner vet det också för det har hänt.

ARGUMENT Det normala i samhället är att ansökningar och anmälningar, till myndigheter och andra, kan lämnas in innan de senare granskas, ännu senare godkänns och börjar gälla eller leder till ett beviljande beslut, och det borde gå att programmera eller lämna en anmälan om inskrivning långt i förväg, som börjar gälla ett valt framtida datum.

Som det är nu har hinder lagts in i systemen och Statens servicekontor kan inte ens hantera en enkel inskrivning direkt i sina datorer, utan måste ringa AF som om det ännu var 1948, trots att deras skärmar hanterar många andra myndigheters uppgifter med omedelbar verkställighet. Vi

har skapat myndigheter för att hjälpa människor och de måste fungera på ett hjälpande, konsekvent, likvärdigt och rättsäkert sätt. Vill man det motsatta kan man införa ansökan om utresepass vid varje utresa och årsvis aktivering av personnummer som en viss andel av befolkningen förutsägbart nog kommer att glömma. Men vilket onödigt riskfyllt jävla merjobb en sådan idiotisk ordning skulle dra på ett samhälle!

En misslyckad inskrivning kan krossa ett hushålls hela ekonomi och till och med leda till att Socialtjänsten inte vill bevilja försörjningsstöd. AF är inte på något sätt fyllt av bara välvilliga laglydande anställda. Justitieombudsmannen (JO) har tidigare beslutat kritisera AF för att ha vägrat lämna ut tomma formulär för beräkning av stöd, och för att rätten att överklaga då sattes ur spel. Det vet jag för det var jag som anmälde AF.

LÖSNING Lagstiftaren kan inte ha avsett att just AF skulle fungera avvikande och har inte uppmanat AF att orsaka utslagning av människor på ett sätt som andra myndigheter inte gör. Riksdagen och partierna bör vara överens om att lagen måste justeras så att hål hos myndigheten täpps till och den kan börja underlätta för människor som skriver in sig

Föreslår kongressen besluta

att verka för att det ska bli lättare att skriva in sig som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen.

Undertecknat av

Jack Ljunggren, Kortedala-Gamlestan-Bergsjön

A 65 Enskild

Arbetsförmedlingens utskrivning överklagas - Ändra lagen

BAKGRUND Arbetsförmedlingen (AF) kan idag avregistrera en person som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen mot dennes vilja, utan att personen tillåts överklaga, även om det skulle visa sig i en intern granskning i efterhand att AF gjort fel, efter att en dom i Högsta förvaltningsdomstolen år 2022 (mål nr 1330-21) dömt så.

ARGUMENT Det normala är enligt förvaltningslagen och lagstiftarna att myndighetsbeslut som har stor påverkan på människor alltid måste gå att överklaga. En utskrivning kan krossa ett hushålls hela ekonomi och till och med leda till att Socialtjänsten inte vill bevilja försörjningsstöd. All inkomst den månaden raderas helt. Justitieombudsmannen (JO) har tidigare kritiserat AF för att ha vägrat lämna ut tomma formulär för beräkning av stöd, och för att rätten för den enskilde att överklaga i samband med vägran satts ur spel. Det vet jag för det var jag som anmälde AF.

LÖSNING Lagstiftaren kan inte ha avsett att just AF skulle få använda den här avvikelser till utslagning av människor på ett sätt som andra myndigheter inte får. Riksdagen och partierna bör vara överens om att lagen måste justeras så att hål hos domstolen täpps till och alla viktiga myndighetsbeslut åter kan överklagas av människor som berörs

Föreslår kongressen besluta

att verka för att lagen ändras så att Arbetsförmedlingens beslut om avregistrering kan överklagas

Undertecknat av

Jack Ljunggren, Kortedala-Gamlestan-Bergsjön

A 66 Enskild

Trygghet för knegarföretagare – rättvisa i försäkringssystemen

Sverige bygger på arbete, men dagens trygghetssystem straffar de småföretagare som är välfärdens knegare. En hantverkare eller frisör med enskild firma betalar in till a-kassan precis som alla andra, men nekas ofta ersättning om de inte lägger ner hela sitt livsverk (vilande firma). Det skapar ett "Moment 22" där de mest arbetsamma lämnas utan skyddsnet vid sjukdom eller arbetsbrist. Vi måste sluta behandla småföretagare som miljonärer och börja behandla dem som de arbetare de faktiskt är. Tryggheten ska följa människan, inte anställningsformen.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för att småföretagares rätt till a-kassa och sjukpenning likställs med anställdas, utan krav på att verksamheten måste läggas vilande vid tillfällig arbetslöshet.

att ersättningen ska baseras på en rimlig genomsnittsinkomst så att företagare som tagit ut låg lön för att rädda firman inte straffas med en ersättning under existensminimum.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 67 Enskild

Återställ tryggheten i LAS – rätten att kvarstå i tjänst vid tvist om uppsägning

Genom den omfattande reformeringen av LAS som genomfördes 2022 togs en av de viktigaste skyddsmekanismerna för arbetstagare bort: rätten att kvarstå i tjänst under tiden en tvist om en uppsägnings ogiltighet avgörs. Tidigare innebar lagen att om en arbetstagare stämde arbetsgivaren för en felaktig uppsökning, behöll hen sin lön och sin anställning tills domstolen fattat ett beslut. Idag upphör anställningen och lönen vid uppsägningstidens slut, oavsett om uppsägningen är laglig eller inte.

Dagens ordning är en djupt orättvis maktförskjutning till arbetsgivarens fördel. Att driva en juridisk process mot en felaktig uppsägning tar ofta ett till två år. För en vanlig löntagare är det ekonomiskt omöjligt att stå utan inkomst under så lång tid. Detta innebär i praktiken att skyddet har urholkats till oigenkännlighet; arbetsgivaren kan i princip "köpa sig fri" från obekväma anställda, fackligt aktiva eller visseblåsare genom att helt enkelt säga upp dem och vänta ut dem ekonomiskt.

Detta drabbar särskilt arbetstagare i branscher med svaga fackliga organisationer eller de som inte har råd med privata jurister. Resultatet blir att ytterst få vågar eller kan driva en process om en oskäligen uppsägning. För att LAS ska vara en skyddslagstiftning värd namnet måste fundamentet vara att en person som sägs upp på felaktiga grunder ska kunna behålla sin försörjning och sin plats på arbetsplatsen tills saken är prövad.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för att Lagen om anställningsskydd (LAS) ändras så att huvudregeln återigen blir att anställningen består och arbetstagaren har rätt att kvarstå i tjänst med lön under hela den tid som en tvist om uppsägningens ogiltighet pågår.

att Vänsterpartiet ska verka för att de försämringar i LAS som innebär att arbetsgivare lättare kan göra undantag från turordningsreglerna vid arbetsbrist rivs upp, för att återställa en rättvis och objektiv turordning.

att Vänsterpartiet ska verka för att stärka det ekonomiska skadeståndet vid brott mot LAS så att det blir kännbart för arbetsgivare att använda felaktiga uppsägningar som ett personalpolitiskt verktyg.

Undertecknat av
Pia Malmros, Gotland

A 68 Enskild

En fyra dagars arbetsvecka

Arbetstid påverkar mer än vårt jobb. I dag präglas arbetslivet för många av högre tempo, ökade krav och växande stressrelaterad ohälsa, vilket bidrar till fler sjukskrivningar och arbetsskador och gör det svårare att orka ett helt arbetsliv.

Samtidigt har produktiviteten och samhällsekonomin kapacitet ökat. En större del av dessa vinster bör tas ut i form av tid, mer återhämtning, bättre hälsa och större möjlighet att få ihop livet. Arbetstidsförkortning är också en fråga om ekonomisk jämlikhet mellan arbetare och ägare. När produktiviteten ökar ska vinsterna inte tas ut genom nedskärningar och högre arbetstempo, utan också fördelas som mer tid och återhämtning för dem som arbetar.

Jag föreslår att Vänsterpartiet prioriterar 4 dagars arbetsvecka som huvudmodell för ett 32 timmars heltidsmått med bibehållen lön, i stället för en modell med marginellt kortare arbetsdagar.

En sammanhållen ledig dag ger ett tydligare och mer användbart utrymme för återhämtning och familjeliv än små tidsfragment. Den kan dessutom minska pendling och resor, vilket sänker vardagskostnader och klimatpåverkan.

En stegvis övergång kan även stärka rekrytering och kompetensförsörjning. Om staten går före i etapper, exempelvis i statliga verksamheter, kan reformen göra samhällsviktiga jobb mer attraktiva och bidra till att behålla och rekrytera personal.

Bemanningskritiska verksamheter med dygnet runt ansvar som vård och polis ska självklart också omfattas av arbetstidsförkortningen. För att reformen ska fungera där krävs särskilda förutsättningar, som planerad bemanning och schemaomställning. Därför bör reformen genomföras som ett nationellt införande, med statligt ansvar och uppföljning. Målet är att 32 timmar blir det nya heltidsmålet utan lönesänkningar, ökad otrygghet eller ohållbart arbetstempo.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska utreda förutsättningarna för att 32 timmar blir nytt heltidsmått med bibehållen lön och att reformen i första hand tas ut som 4 dagars arbetsvecka, med möjlighet till anpassad arbetstidsförläggning där verksamheten kräver det.

att Vänsterpartiet ska verka för att 32 timmar blir nytt heltidsmått med bibehållen lön och att reformen i första hand tas ut som 4 dagars arbetsvecka, med möjlighet till anpassad arbetstidsförläggning där verksamheten kräver det.

att Vänsterpartiet ska verka för att reformen genomförs som ett nationellt införande med tydliga delmål och tidsplan, där staten går före i statliga verksamheter.

att Vänsterpartiet ska verka för att arbetstidsförkortningen inte leder till lönesänkningar, ökad arbetsintensitet eller ökad otrygghet.

Undertecknat av
Anton Wiik, Luleå

A 69 Enskild

Arbetstidsförkortning

I Vänsterpartiet har vi länge haft sex timmars arbetsdag med bibehållen lön som slagord. Dock passar detta inte alla yrken. Inom arbetarrörelsen har man numera kommit fram till att det man egentligen vill få till är en generell arbetstidsförkortning med bibehållen lön, utan några specifikationer på hur förkortningen ska se ut. Där sex timmars arbetsdag kan ingå men även andra former som 30 timmars arbetsvecka, 120 timmars arbetsmånad eller fler semesterveckor, självklart alla med bibehållen lön.

Jag skulle vilja föreslå en annan variant av arbetstidsförkortning där man minskar på antal dagar man jobbar med en dag när man fyller 50 år och ytterligare en dag när man fyller 60 år, med bibehållen lön. Dvs en arbetsvecka på fyra dagar när man fyllt 50 och en arbetsvecka på tre dagar när man fyllt 60. Detta oavsett om man infört sex timmars arbetsdag eller annan generell arbetstidsförkortning. Varför jag tror att detta är bra är eftersom man som senior har mycket teoretisk att bidra med men kanske inte orkar så mycket fysiskt. Är man tvungen att jobba fem dagar i veckan så kanske man inte orkar bidra med det teoretiska (att överlämna till juniorerna).

Dessutom är det kanske många som vill fortsätta jobba efter att de fyllt 70 år men kanske inte i samma utsträckning. Därför kan man även möjliggöra och systematisera så att de som vill jobba efter de fyllt 70 år kan jobba en eller två dagar i veckan med ett extra lönetillägg på deras pension. Dagens system tillåter inte detta men om man genom lagstiftning skulle systematisera och möjliggöra för att kunna fortsätta jobba efter man fyllt 70 så skulle många som sitter på gedigen kunskap och erfarenhet kanske vilja fortsätta bidra med det en eller två dagar i veckan (och bidra med någon form av överlämning av arbetet och kunskap till juniorerna).

Vidare så orkar vi knappt ta hand om vår egen kropp när vi jobbar så mycket som vi gör. Vilket resulterar i att vi bränner ut våra kroppar och sen behöver massa vård när vi pensionerar oss. En generell arbetstidsförkortning samt en åldersbaserad arbetstidsförkortning skulle möjliggöra för oss att ta hand om våra kroppar och sinnen på ett mycket bättre sätt vilket skulle spara in på samhällets resurser avsevärt.

En annan viktig aspekt som behöver tas i beaktning när man jobbar med att ta fram förslag på arbetstidsförkortning är att ta föräldraledigheten i beaktning. Idag orkar inte många föräldrar som har heltidsjobb (särskilt ensamstående föräldrar) att uppfostra sina barn, vilket resulterar i dåliga skolresultat och i värsta fall indragning i kriminalitet. Om vi skulle möjliggöra för föräldrar att jobba en dag mindre per vecka, dvs fyra dagar i veckan, och samtidigt utöka föräldraledigheten så skulle de ha mycket större chans att hinna vara en del av deras barns uppfostran samt även kunna ta hand om deras egen kropp och sinne.

Detta kommer sannolikt inte få gehör och behöver nödvändigtvis inte heller hända nu i samband med den arbetstidsförkortning som föreslås av arbetarrörelsen men om vi vill att det ska vara på plats om 30 år så behöver vi börja arbeta på det nu och bolla idéerna redan nu.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet tillsammans med arbetarrörelsen verkar för att få till en arbetstidsförkortning enligt förslaget ovan.

Undertecknat av

Rand Nezamaldin, Värmdö

A 70 Södertälje

Kompetensen finns – ta vara på den med arbete, språk och teknik

I hela Sverige råder personalbrist inom välfärden och andra samhällsberande verksamheter. Samtidigt står många människor med relevant kunskap och erfarenhet utan arbete, särskilt personer med utländsk bakgrund. Detta dubbla problem innebär ett omfattande kompetenslöseri som Sverige inte har råd med. En central orsak är att språkkrav ofta används som ett absolut hinder för anställning, i stället för att kombineras med arbete och språkutveckling. Därmed hålls människor utanför arbetsmarknaden trots att deras kompetens behövs.

Arbete, språk och teknisk utveckling

Språket är viktigt för kvalitet och säkerhet i arbetslivet, men full språklig färdighet ska inte krävas innan arbete kan påbörjas. Arbete är i sig en av de mest effektiva vägarna till språkutveckling och inkludering.

Den tekniska utvecklingen ger nya möjligheter att förena arbete och språkinläring. Digitala språkstöd och AI-baserade verktyg kan, rätt använda, underlätta kommunikationen i vardagliga arbetsmoment, minska stress och stärka lärandet på arbetsplatsen. Tekniken kan fungera som en bro in i arbetslivet och bidra till att fler snabbare kommer i arbete med bibehållen kvalitet.

För Vänsterpartiet är det avgörande att denna tekniska utveckling används för att stärka arbetstagare och välfärd – inte för att kringgå ansvar, sänka krav på arbetsmiljö eller försämra anställningsvillkor. Teknik ska vara ett stöd, inte en ersättning för utbildning, handledning eller trygga jobb.

Politiskt ansvar

Staten har ett ansvar för att ta tillvara den kompetens som finns och samordna arbetsmarknads-, utbildnings- och integrationspolitiken. Genom att kombinera arbete, språkutveckling och modern teknik kan personalbrist mötas samtidigt som arbetslösheten minskar. Att låta kompetens gå till spillo när behoven är stora är ett politiskt misslyckande. Med rätt prioriteringar kan teknisk utveckling bli ett verktyg för jämlikhet, inkludering och en starkare välfärd.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för att fler människor ges möjlighet att arbeta parallellt med språkutveckling, i stället för att stängas ute från arbetsmarknaden genom onödigt höga formella språkkrav.

att Vänsterpartiet ska verka för att språkutveckling i arbetslivet ska ses som ett gemensamt ansvar för arbetsgivare och samhälle, och stärkas genom handledning, utbildning och facklig samverkan.

att Vänsterpartiet ska verka för att digitala språkstöd och ny teknik används som ett komplement i arbetslivet för att underlätta kommunikation, lärande och inkludering.

att Vänsterpartiet ska verka för att teknisk utveckling i arbetslivet ska utformas och regleras så att den bidrar till god arbetsmiljö, kvalitet i verksamheterna och trygga anställningar.

A 71 Nynäshamn

Ta tillvara invandrades yrkeskompetenser genom internationell solidaritet

I Sverige lever många människor med migrationsbakgrund i arbetslöshet eller tvingas arbeta långt under sin kompetensnivå, trots utbildning och yrkeserfarenhet som samhället är i stort behov av. Det är ett slöseri med mänsklig kompetens och ett uttryck för strukturell ojämlikhet och rasifierad klasspolitik, vilket även bidrar till ökad segregation.

Många invandrade har yrkeskompetenser som inte erkänns eller tas tillvara i Sverige. Valideringsprocesser är ofta långsamma, fragmenterade och anpassade efter svenska förhållanden utan hänsyn till internationella utbildningssystem.

Föreslår kongressen besluta

att uppdra åt partiet att i sitt politiska arbete verka för stärkt internationellt samarbete kring erkännande av invandrades yrkeskompetenser.

att uppdra åt partiets riksdagsgrupp att driva frågan om ett mer rättvist, effektivt och internationellt förankrat valideringssystem.

A 72 Enskild

Immigration och tillgång till arbete

Medan regeringen och vissa fackföreningar arbetar för att tillhandahålla utbildning och resurser för invandrade arbetstagare för att hjälpa dem att navigera på arbetsmarknaden och förstå sina rättigheter, behöver mycket mer göras.

Alltför många invandrare med kunskap och kompetens befinner sig utanför den svenska arbetsmarknaden på grund av orealistiska och chauvinistiska kompetenskrav, inklusive perfekta kunskaper i svenska språket, vilket gör det extremt svårt, om inte omöjligt, att bli anställd. Ändå är vissa krav onödiga för att en individ ska vara effektiv och lyckas i en position.

Det finns ett tydligt erkännande inom alla politiska partier om behovet av att integrera invandrare på arbetsmarknaden mer effektivt och bättre, både för att säkerställa ekonomisk tillväxt och för att skydda arbetstagarnas rättigheter, inklusive vid anställningspraxis.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet stöder en robust policy, praxis, och visumramverk som syftar till att hjälpa invandrare att få tillgång till den svenska arbetsmarknaden. Föreslagna reformer inkluderar att skapa visumprogram som skyddar svenska arbetstagare samtidigt som de utökar

möjligheterna för invandrare inom sektorer med arbetskraftsbrist, såsom hälso- och sjukvård, vård, jordbruk och teknik.

att Vänsterpartiet betonar vikten av att organisera invandrade arbetstagare för att säkerställa att de kan delta i fackföreningar och få sina rättigheter skyddade både i anställningsförfaranden och på arbetsplatsen.

att Vänsterpartiet förespråkar vidare en invandringsreform som inkluderar vägar till permanent uppehållstillstånd och eventuellt medborgarskap samt skydd för invandrade arbetstagare, oavsett ursprung.

att Vänsterpartiet stöder en tvärpolitisk insats för att kartlägga befintlig politik och praxis för arbetskraftsinvandring i syfte att säkerställa rättvisa och rättighetsbaserade reformer.

Undertecknat av

Brian Gorlick, Vita Bergen

A 73 Enskild

Återställ a-kassan – Riv upp 2025 års försäkringar och stärk tryggheten för de mest utsatta

Under 2025 infördes nya regler för arbetslöshetsförsäkringen som innebar ett fundamentalt skifte i hur ersättningen beräknas och fördelas. Genom att gå från ett system baserat på arbetad tid till ett system baserat på inkomst, har trösklarna höjts för de grupper som redan har det tuffast på arbetsmarknaden. Reformen har i praktiken inneburit sänkt ersättning och försämrade villkor för personer med otrygga anställningar, deltidsarbetande och de med lägst löner.

Jag anser att a-kassan ska vara en stabil och förutsägbar omställningsförsäkring som ger ekonomisk trygghet vid arbetslöshet. De regler som trädde i kraft 2025 slår hårdast mot de som har störst behov av försäkringen. Att basera ersättningen på inkomst utan att ta tillräcklig hänsyn till anställningsform eller arbetad tid missgynnar de som hoppar mellan korta vikariat eller tvingas arbeta ofrivillig deltid.

Särskilt problematiskt är att de nya reglerna gör det svårare för unga och nyanlända att kvalificera sig för en rimlig ersättning. Vi kan inte acceptera ett system som ökar klyftorna och tvingar fler arbetslösa att söka försörjningsstöd när den försäkring de betalat för inte levererar. Vi behöver en a-kassa som omfattar alla på arbetsmarknaden, oavsett anställningsform.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för att de regeländringar för arbetslöshetsförsäkringen som infördes under 2025, och som lett till försäkringar för låginkomsttagare och personer med otrygga anställningar, rivs upp.

att Vänsterpartiet ska verka för att a-kassan reformeras så att kvalificeringsvillkoren sänks, vilket möjliggör för fler att omfattas av försäkringen även med korta eller osäkra anställningar.

att Vänsterpartiet ska verka för att ersättningsnivåerna höjs och att taket i a-kassan indexeras så att det följer löneutvecklingen, för att säkerställa att 80 procent av inkomsten faktiskt täcks för en majoritet av löntagarna.

att Vänsterpartiet ska verka för att ersättningsperioden inte trappas ner på ett sätt som leder till fattigdom för långtidsarbetslösa, utan att fokus istället ligger på aktivt stöd för återgång i arbete.

Undertecknat av
Pia Malmros, Gotland

A 74 Enskild

Solidarisk a-kassa: Avgifter efter bärkraft, trygghet efter behov.

Bakgrund

Arbetslöshetsförsäkringen är en central del av välfärden och bygger på solidaritet, omfördelning och lika rätt till ekonomisk trygghet vid arbetslöshet. Trots detta innebär dagens ordning för administrativa avgifter i a-kassan att personer med lägre inkomster betalar proportionellt mer än personer med högre inkomster. Detta bidrar till en polarisering av arbetslösas ekonomiska börda och riskerar att underminera försäkringens legitimitet.

Frågan gäller inte nivån på avgifterna i sig, utan formerna för hur de tas ut. Även om det rör sig om relativt små belopp är principen avgörande i ett solidarisk försäkringssystem. Motionen avser uteslutande arbetslöshetsförsäkringen (a-kassa) och omfattar inte andra försäkringar eller trygghetssystem.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiets partistyrelse ges i uppdrag att utreda ett nytt ramverk för administrativa avgifter i arbetslöshetsförsäkringen, med målet att minska polariseringen av arbetslösas ekonomiska börda genom en solidarisk och proportionellt rättvis avgiftsstruktur, där avgiften står i rimligt förhållande till den ersättning individen kan ta del av oberoende av bransch, att ramverket är långsiktigt hållbart och kan hantera framtida förändringar av ersättningsnivåer, samt att ramverket reglerar formerna för avgiftsuttag utan att fastställa avgifternas nivå eller omfatta andra försäkringar.

Undertecknat av
Svein Blikfeldt, Trollhättan

A 75 Enskild

Utan arbetare stannar Sverige – Stärk arbetarrörelsens skyddsnät

Det är arbetarna som bygger vägarna, vårdar de sjuka och ser till att hjulen snurrar. Utan arbetare finns inga företag och ingen tillväxt. Arbetarrörelsen skapade en gång i tiden A-kassan för att skydda människor, inte för att vara ett vinstdrivande projekt för staten eller marknaden. Idag ser vi hur dessa skyddsnät urholkas, vilket gör arbetare sårbara och beroende av arbetsgivarens godtycke. Vi måste gå tillbaka till rötterna: arbetaren är samhällets motor, och därför ska arbetarens trygghet vara orubblig. En stark A-kassa och trygga anställningar är inte bara en kostnad – det är förutsättningen för att hela vårt samhälle ska fungera.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för att kraftigt höja taket i A-kassan och återställa den till att vara ett verkligt inkomstskydd för alla arbetare.

att Vänsterpartiet tydliggör i all sin kommunikation att arbetarens trygghet är fundamentet för Sveriges ekonomi.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 76 Kävlinge, m. fl.

Folkets väl måste gå före multinationella bolagens väl

Under 2024 kom nyheten att livsmedelsfabriken Semper i Götene (som främst producerar mjölkpulver, barnmat, modersmjölksersättning och glutenfria livsmedel) lägger ner. 190 personer fick gå. Detta trots att fabriken nyligen var uppgraderad och gick med vinst. Trots att det är samhällsnyttig produktion som rimligen är en del av beredskapen. Beslutet kom uppifrån i den multinationella koncern som ägde fabriken, Hero Group. Enda syftet var att maximera vinsten. Livsmedelsarbetareförbundets (Livs) dåvarande förbundsordförande sa då att detta var “ett uttryck för rå kapitalism”.

Livs krävde att politiken måste agera för att reglera utflyttningar och nedläggningar, de la fram tre huvudsakliga punkter som återfinns i att-satsen. Tyvärr fanns det inget gensvar från politiken, och kanske extra synd har inte Vänsterpartiet varit i kontakt med Livs. (“Förhindra utflyttningen av livsmedelsföretag”, Mål & Medel, 2024-02-09, <https://arbetet.se/2024/02/09/forhindra-utflyttningen-av-livsmedelsforetag/>)

Detta berör fler än livsmedelsbranschen. Alla industrier där man kan flytta produktion har blivit drabbade av att man flyttar produktion till så kallade låglöneländer sedan 70-talet. Vänsterpartiet måste visa politisk handlingskraft mot storfinansen för att skydda svenska jobb, stärka beredskapen och självförsörjningen och att arbetare som organiserar sig inte ska hotas med att “då flyttar vi fabriken till ett annat land” lika lättvindigt.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiets riksdagsgrupp tar fram konkreta förslag utifrån punkterna nedan och sen driver förslagen. Arbetsmarknadspolitiska talespersonen och fackliga-politiska sekreterare tar kontakt med i första hand Livsmedelsarbetareförbundet och sen övriga fackförbund inom industrin för att försöka göra gemensam sak av frågan. - Inför ett säljkrav som ett första alternativ till nedläggning och utflyttning av lönsam livsmedelsproduktion (och annan produktion). - Låt ansvaret för hela omställningskostnaden drabba det nedläggande företaget. Det gäller hela kostnaden för exempelvis utbildnings- och omställningsinsatser och eventuell a-kassa. - Inför en nedläggningsavgift på en tillräckligt hög nivå som företaget ska betala till staten.

Undertecknat av

Johannes Weiberg, Backa

A 77 Enskild

Folket är arbetsgivaren – En värdig arbetsmiljö i välfärden

Politiker glömmer ofta bort vem som är den verkliga chefen. Det är folket som "anställer" politiker för att förvalta välfärd och infrastruktur. Allt, från politikernas löner till de kommunala verksamheterna, bekostas av skattebetalarna. Därför är det orimligt att de som utför det faktiska arbetet i välfärden, folkets anställda, tvingas arbeta under ovärdiga förhållanden.

Att personal inom vård, skola och omsorg ska behöva "tigga och be" om ordentliga arbetsskor eller nödvändig utrustning är en skam. Välfärdsyrken ska inte vara synonymt med låginkomsttagare som bekostar sin egen arbetsmiljö. Om vi vill ha en fungerande välfärd måste vi se till att de som bär upp den har rätt verktyg för jobbet.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för att nödvändig arbetsutrustning, inklusive ergonomiska arbetsskor och ändamålsenliga arbetskläder, ska vara en skattefinansierad självklarhet för all personal inom kommunal välfärd.

att kommunen som arbetsgivare erkänner sitt ansvar gentemot folket genom att garantera en god arbetsmiljö som attraherar och behåller personal, istället för att spara in på personalens grundläggande behov.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 78 Enskild

Arbetarklassens återkomst – Värdighet, utrustning och makt

Utan arbetare stannar samhället. Men idag behandlas välfärdens hjältar som rättslösa. Ett tydligt exempel är hemtjänst och nattpatrull som, trots parkeringstillstånd, bötfälls av privata parkeringsbolag när de utför akuta insatser hos brukare.

Detta skapar en orimlig psykosocial arbetsmiljö. Personal vittnar om extrem stress och rädsla för att lämna bilen, då de vill undvika böter de inte har råd med. Det ger en känsla av att vara otillräcklig, personal vill ge 100% kvalitet till vårdtagaren.

Det är arbetsgivarens (kommunens) ansvar att säkra arbetsmiljön. Att skicka ut personal på uppdrag där de riskerar privata ekonomiska straff för att de gör sitt jobb är ett brott mot det ansvaret. Så också den psykiska påfrestningen.

Föreslår kongressen besluta

att kommunen som arbetsgivare tar det fulla ekonomiska och juridiska ansvaret för parkeringsböter som utfärdas under tjänsteutövning. Personal ska hållas skadeslös. Boten ska skickas direkt till arbetsgivaren som får ta striden med parkeringsbolaget.

att "Brukartest" blir obligatoriskt vid all upphandling av arbetskläder och utrustning. Ingen beställning får läggas förrän personalen på golvet har godkänt material och funktion (för att undvika hälsofarliga felköp).

att kommunen omgående inför fria, ergonomiska arbets skor till all personal inom vård, omsorg och skola som arbetar "på golvet", som en del av det grundläggande arbetsmiljöarbetet.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 79 Enskild

Från ord till handling – Stärk arbetares rättigheter genom kraftfull implementering av lönetransparensdirektivet

Trots att principen om lika lön för lika eller likvärdigt arbete varit lagstadgad i decennier, kvarstår osakliga löneskillnader. EU:s nya lönetransparensdirektiv (2023/970) innebär ett paradigmskifte. Det ställer krav på att arbetsgivare måste vara öppna med lönesättningen, ger arbetstagare rätt till information om lönenivåer och förbjuder lönehemlighetsklausuler. Sverige har nu fram till juni 2026 på sig att genomföra detta i svensk lag, och det är avgörande att vi inte nöjer oss med en miniminivå.

Lönediskriminering upprätthålls genom tystnad och brist på insyn. Idag bär den enskilde arbetstagaren eller den lokala fackklubben en orimlig bevisbörda. Att driva ett ärende i Arbetsdomstolen är förenat med enorma ekonomiska risker. Direktivet öppnar för stora förbättringar, såsom skärpta krav på lönekartläggning och sanktioner för arbetsgivare som bryter mot reglerna.

Jag anser att detta är en chans att flytta en del av makten från arbetsgivaren till arbetstagaren. Vi måste säkerställa att implementeringen i Sverige innebär att bevisbördan vid misstänkt diskriminering helt och hållet ligger på arbetsgivaren, samt att fackliga organisationer får de resurser och den information som krävs för att kunna driva rättsliga processer utan att riskera organisationens ekonomi.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för att EU:s lönetransparensdirektiv implementeras i svensk lag på ett sätt som ger maximal insyn för arbetstagare och fackliga företrädare, inklusive rätten att få veta genomsnittliga lönenivåer uppdelat på kön för likvärdiga arbeten.

att Vänsterpartiet ska verka för att diskrimineringslagen skärps så att bevisbördan flyttas tydligt till arbetsgivaren. Om en arbetstagare kan påvisa en löneskillnad ska arbetsgivaren tvingas bevisa att den inte beror på kön eller annan diskrimineringsgrund.

att Vänsterpartiet ska verka för att införa kännbara ekonomiska sanktioner och skadeståndsnivåer som är avskräckande för arbetsgivare som brister i lönetransparens eller tillämpar osakliga löneskillnader.

att Vänsterpartiet ska verka för att se över rättegångskostnaderna i diskrimineringsmål så att enskilda och fackliga organisationer kan driva principiellt viktiga ärenden utan risk för ekonomisk ruin vid förlust i Arbetsdomstolen.

att Vänsterpartiet ska verka för att ge Diskrimineringsombudsmannen (DO) ett tydligare mandat att företräda grupper av arbetstagare rörande lönediskriminering.

Undertecknat av
Pia Malmros, Gotland

A 80 Enskild

Stärkt tillsyn mot ålders och funktionsvariationsdiskriminering på arbetsmarknaden

Trots att svensk lag förbjuder diskriminering på grund av ålder och funktionsvariationer, och trots tillsynsmyndigheter är skyddet i praktiken svagt. Tillsynen är ofta obefintlig, och ingen extern instans följer systematiskt hur lagarna efterlevs.

Konsekvensen blir ofta att människor med lång yrkeserfarenhet och värdefull kompetens stängs ute från arbetsmarknaden. Många hänvisas till Arbetsförmedlingen utan realistiska möjligheter att få ett nytt arbete som motsvarar deras förmåga. Samtidigt efterfrågar både privat och offentlig sektor just den erfarenhetsom redan finns, men som de ofta tycks ha glömt bort. Det leder till kostnader och ineffektivitet varje dag.

Det är både mänskligt och ekonomiskt slöseri. En rapport från SPP Pension & Försäkring (2024) visar att drygt 7400 personer över 60 år som är långtidsarbetslösa riskerar att ta ut pension tidigare än nödvändigt, vilket motsvarar 11,4 miljarder kronor i förlorad tillväxt varje år. Andra uppskattningar, bland annat från Pluskommisionen, anger att den totala samhällskostnaden för att inte ta tillvara äldres arbetskraft uppgår till upp till 70 miljarder kronor årligen. För personer med funktionsvariationer finns liknande hinder, men uppföljning är ännu sämre.

Staten förlorar alltså stora summor samtidigt som arbetsgivare tillåts kringgå lagar som ska skydda människor. En väl avvägd tillsyn och stödsats kan frigöra erfarenhet som blir navet i hela arbetsmarknaden, och underlättar inkludering i samhället, samtidigt som fortbildning och kompetensutveckling hos arbetsgivare främjas.

Föreslår kongressen besluta

att partistyrelsen får i uppdrag att utreda hur en effektiv och balanserad tillsyn mot ålders- och funktionsvariationsdiskriminering på arbetsmarknaden kan utformas, så att skyddet för utsatta grupper stärks, och erfarenhet tas tillvara som navet i hela arbetsmarknaden, vilket underlättar inkludering i samhället samt främjar fortbildning och kompetensutveckling hos arbetsgivare.

Undertecknat av
Svein Blikfeldt, Trollhättan

A 81 Södertälje

Återställa och utveckla folkbildningen

Det svenska samhället har de senaste årtiondena upplevt en förvandling till ett flerkulturellt samhälle, ett kunskapssamhälle - och, samtidigt, ett fördjupat klassamhälle. Parallellt med denna utveckling har regeringar av typen S och blåbrunt verkat för att minska budgetar till folkhögskolor och studieförbund. SD har uttryckligen sagt att de ämnar nedmontera folkbildningen, för den "gynnar integration", och "det vill vi inte ha."

Behoven för kompletterande bildning har ökat i takt med nedmonteringen av både grundskola, gymnasiet och högskolan. Elever saknar de grundläggande kunskaper som behövs för att ens förstå vänsterns budskap och syfte. Det kan gälla både luckor i språkkunskaper och kunskaper i samhälle, kulturbegreppet och historia. Vi ser resultat av skolans nedmontering och kaosprivatisering i form av opinionsundersökningar, som uppvisar en ständig ökning av sympatier för de ultrakonservativa och fascistiska partierna i Sverige och övriga Europa.

Vänsterpartiet bör dessutom se till att grunda egna regionala folkhögskolor av de tilldelade medel för folkbildning.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för att återställa och utveckla folkbildningens olika grenar - folkhögskolor, studieförbund, komvux och liknande verksamheter, som gynnar de nödvändiga kunskaper och gräsrotsaktiviteter som behövs i kampen för demokrati och rättvisa.

A 82 Knivsta, m. fl.

Satsa på bildning/folkbildning!

Bildning i vid mening är det som gör oss till människor. Utbildning är mycket viktig och lika viktigt är att alla människor får möjlighet att fördjupa sin bildning genom att tillägna sig och delta i olika kulturella uttryck.

Tidöregeringen hotar nu folkbildningen genom att minska bidragen till studieförbund och folkhögskolor. Detta är farligt eftersom det då blir svårare för människor att genomskåda lögnerna om att det är invandrare och möjligheten att uttrycka sin egen kultur som orsakar samhällsproblemen.

Vänsterpartiet bör motverka detta hot mot folkbildningen och satsa stort och offentligt på bildning/folkbildning. Detta för att stödja alla de kunskaper och erfarenheter som inte är enkelt mätbara men som präglar en människas förståelse och värderingar – man kan förstå att det inte finns några enkla svar och lösningar. Folkbildning kan förhindra att historieförvanskning och ”fake news” sprider sig och på så sätt motverka hotet mot demokratin.

Situationen i USA är ett tydligt exempel på vad bristen på utbildning och bildning kan leda till. Dyra utbildningar har gjort det svårt eller omöjligt för många människor att utbilda sig, vilket underlättade för Donald Trump att genom populism lura människor att rösta på honom.

En viktig del i Vänsterpartiets satsning på folkbildning är att vi i ännu högre grad arbetar för unga människors kultur- och fritidsaktiviteter. Det är viktigt att det finns lokaler och sammanhang där unga kan uttrycka sig estetiskt på olika sätt, till exempel replokaler för musicerande. Det kan skapa meningsfullhet och samhörighet med andra unga som tillsammans med vuxna förebilder kan hjälpa barn att inte hamna i utanförskap.

Människor som förstår världens komplexitet är svårare att lura med populism.

Vi föreslår att Vänsterpartiet tydligt och offentligt går ut med detta budskap i den kommande valrörelsen.

Föreslår kongressen att besluta

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet arbetar medvetet för att stärka människors förmåga till reflektion och källkritiskt tänkande genom att satsa på folkbildning i studieförbund och folkhögskolor.

Undertecknat av

Anna Marklund, Knivsta

A 83 Enskild

Skydda folkbildningen och stärk kunskapen om den svenska modellen – för välfärdens och demokratins överlevnad

Folkbildningen i Sverige är under hård attack. Nedskränningar och ideologiskt motiverade angrepp från högern hotar den fria kunskapsbildningen. Samtidigt saknar unga som lämnar skolan ofta grundläggande kunskaper om hur det svenska samhället fungerar i praktiken. Många vet inte vad ett kollektivavtal innebär, hur besittningsskyddet fungerar eller hur den svenska modellen har byggt vår gemensamma välfärd.

Den svenska modellen på arbets- och bostadsmarknaden är inte bara tekniska system för förhandling; de är fundamentet för vår välfärd och vår sociala sammanhållning. När kunskapen om hur dessa system hänger ihop försvagas, uppstår ett akut hot mot demokratin.

Vi ser idag en farlig utveckling där bristande kunskaper gör väljare sårbara för populistiska förenklingar och högerns retorik om ”valfrihet” och ”trygghetshyror”. När medborgare inte förstår konsekvenserna av att montera ner kollektiva avtal eller att införa affärsmässiga principer i allmännyttan, riskerar de att rösta för en politik som i förlängningen raserar deras egen trygghet. Att inte undervisa om den svenska modellen är att lämna fältet öppet för de krafter som vill privatisera vår välfärd och försvaga arbetarklassens makt. Kunskap om våra modeller är det främsta försvaret mot marknadsliberalismens framfart.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för att statens anslag till folkbildningen kraftigt förstärks och skyddas mot framtida högerpolitiska nedskränningar, för att säkra medborgarnas rätt till livslångt lärande och organisering.

att Vänsterpartiet ska verka för att skollagen ändras så att det införs ett tydligt krav på att skolan ska förmedla fördjupade kunskaper om den svenska modellen på arbetsmarknaden (fackliga rättigheter, kollektivavtal och arbetsmiljö).

att Vänsterpartiet ska verka för att skollagen kompletteras med krav på undervisning om den svenska modellen på bostadsmarknaden (hyresgästernas rättigheter, bruksvärdessystemet och den kollektiva förhandlingsmodellen).

att Vänsterpartiet ska verka för att utbildningen i skolan tydligt belyser hur dessa modeller utgör grunden för den svenska välfärden, i syfte att rusta unga väljare med verktyg för att förstå de politiska valens konsekvenser för samhällsbygget.

Undertecknat av

Pia Malmros, Gotland

A 84 Vänsterpartiet Göteborg

Återinför fler vägar till högre studier för arbetare

En av de mer beklagliga förändringarna som skett under borgerliga majoritetsförhållanden i riksdagen under 2000-talet var när regeringen Reinfeldt avskaffade 25:4-regeln för högre studier. Fram till vårterminen 2008 kunde personer som fyllt 25 år och hade fyra års dokumenterad arbetslivserfarenhet få grundläggande behörighet till högre studier även utan gymnasiekompetens. Det är kanske inte förvånande att en borgerlig regering vill smalna av den sociala rekryteringsbasen till högre studier och göra det svårare för arbetare att utbilda sig. Vänsterpartiet borde åter aktualisera kravet på att denna regel införs på nytt om vi ges möjlighet att påverka politiken efter nästa val. Med tanke på att gymnasieskolan försämrats och inte längre garanterar högskolebehörighet på alla program är behovet dessutom större än tidigare.

Att återinföra 25:4-regeln skulle vara ett steg mot att motverka den sociala snedrekryteringen till högre utbildning och öppna dörrar som aldrig borde ha stängts.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för att återinföra 25:4-regeln till högre studier under kommande mandatperiod.

A 85 Upplands Väsby

Gör Skolverkets rekommendationer till lag

Förskolan lägger grunden för ett livslångt lärande och är en viktig del i ett demokratiskt samhälle. Stora barngrupper är ett problem som leder till minskad trygghet, sämre kvalitet i undervisningen, och även sämre positiv stimulans för barnen. Varken dem eller personalen gynnas av dagens förhållanden: barnen har svårt att bli sedda, personalen förväntas se efter alltför många barns olika behov samtidigt, och den höga ljudnivån som tillkommer med stora grupper är påfrestande för både barn och personal. Just nu har Skolverket rekommendationer som i princip halverar storleken på dagens förskoleklasser. Mellan 1 till 3 år ska det vara max 12 barn, och mellan 4 till 5 år, 15 barn. Därför yrkar jag på att vi ska förbättra kvaliteten, tryggheten, och lärandet genom att lagstadga storleken på barngrupper i förskolan.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för att Skolverkets rekommendationer angående barngruppers storlek i förskolan ska lagstadgas.

A 86 Enskild

Trygga barnomsorgen dygnet runt – för jämställdhet, klassrättvisa och barns rätt till sina föräldrar

I dagens Sverige arbetar var tredje löntagare på obekvämt arbetstid, det vill säga kvällar, nätter eller helger. Inom LO-yrken, och särskilt inom kvinnodominerade yrken i välfärden och handeln, är detta snarare regel än undantag. Trots detta saknar många kommuner en fungerande barnomsorg på obekvämt tid (så kallade "nattis").

Enligt nuvarande skollag ska kommuner ”sträva efter” att erbjuda omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds, men det finns inget absolut krav. Detta gör att rätten till barnomsorg på nätter och helger i praktiken är ett frivilligt åtagande för kommunerna, vilket leder till stora geografiska skillnader och att ensamstående föräldrar tvingas tacka nej till jobb eller gå ner i arbetstid.

Jag anser att barnomsorg är en del av den sociala infrastrukturen. Om samhället kräver att människor ska arbeta dygnet runt, måste samhället också erbjuda trygg omsorg för deras barn dygnet runt. Det ska inte spela någon roll i vilken kommun du bor eller om du arbetar på ett lager eller ett sjukhus – rätten till barnomsorg måste gälla även när solen gått ner.

Bristen på barnomsorg på obekvämtid är ett direkt hinder för kvinnors ekonomiska självständighet och en motor för klassklyftor. Det drabbar de arbetare som bär upp vår gemensamma välfärd allra hårdast. Men problemet handlar inte bara om tillgång, utan också om **geografisk närhet**. Idag tvingas föräldrar ofta resa tvärs över hela kommunen för att lämna sina barn på det enda "nattis" som finns, vilket leder till orimliga hämtnings- och lämningstider som stjälar värdefull tid från barn och föräldrar. Barnomsorg på obekvämtid måste finnas tillgänglig i flera tätorter inom varje kommun för att vara ett reellt stöd. När kommuner sparar in på nattöppna förskolor är det ensamstående mammor i arbetaryrken som betalar det högsta priset, men även ensamstående män drabbas hårt.

Samtidigt räcker det inte med att bara bygga ut barnomsorgen. Arbetsmarknaden ställer idag orimliga krav på flexibilitet som slår hårt mot barnfamiljer. Vi behöver stärka föräldrars rätt att påverka sina egna scheman. Genom att skärpa diskrimineringslagen kan vi tvinga arbetsgivare att visa större hänsyn till föräldraskap och erbjuda anpassade arbetstider när det är möjligt, för att minska behovet av att barn vistas i omsorg under dygnets alla timmar.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för att skollagen skärps så att kommuner får en lagstadgad skyldighet att erbjuda barnomsorg på obekvämtid i den omfattning det behövs utifrån föräldrarnas förvärvsarbete.

att Vänsterpartiet verkar för att diskrimineringslagen stärks, för att ge föräldrar en lagstadgad rätt till anpassade arbetstider och scheman, så att arbetsgivare tvingas ta ett större ansvar för att förena arbetsliv med föräldraskap.

att Vänsterpartiet ska verka för att statliga medel tillförs kommunerna för att säkerställa utbyggnaden och kvaliteten i barnomsorgen på kvällar, nätter och helger.

Undertecknat av

Pia Malmros, Gotland

A 87 Enskild

Tvåläraresystem för en likvärdig skola

För att möta behoven hos barn med NPF och språkstörningar krävs ett obligatoriskt tvåläraresystem i grundskolan. Det minskar stressen för både lärare och elever och säkerställer att ingen lämnas efter. Barnen som har lätt för att lära ska inte användas för att minska stress i

klassrummet. Skolan ska följa barnkonventionen & arbetsmiljölagen både för personal & elever (budget med barnrättsperspektiv).

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet driver kravet på nationell finansiering för tvåläraresystem i grundskolan.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 88 Guldheden-Krokslätt-Johanneberg

Ökad idrottsundervisning i skolan.

Minskad fysisk aktivitet, ökad barnfetma och mycket skärmtid har blivit ett ökande problem i vårt samhälle. Psykisk ohälsa hos unga är ett tilltagande problem. Sämre skolresultat och fler och fler som inte klarar av att få godkända slutbetyg från skolan rapporteras årligen.

Fysisk aktivitet har en dokumenterat positiv effekt på inläring och skolresultat, psykisk hälsa samt fysisk kondition och kroppsvikt. Undervisningen i skolämnet "Idrott och hälsa" har minskat under de senaste decennierna trots dess viktiga roll både för skolresultaten och hälsan.

Vi föreslår att Vänsterpartiet driver att läroplanerna för både grundskolan och gymnasieskolan ändras med målet att en lektion/skoldag skall vikas för undervisning i "Idrott och hälsa" med tonvikt på den fysiska aktiviteten. Spontan fysisk aktivitet under raster i skolan utgör ett komplement till detta, inte en ersättning. Utökande av ämnet "Idrott och hälsa" måste ske successivt i takt med att pedagoger inom ämnet utbildas.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet driver att skolämnet "Idrott och hälsa" skall utökas successivt både i grundskolan och i gymnasieskolan med målet en lektion/skoldag.

A 89 Enskild

Vapnet vi bestals på – Arbetarhistoria i skolan

Den svenska arbetarklassen har historiskt bestulits på sin egen historia och därmed berövats ett viktigt verktyg för sin frigörelse. I skolans värld har arbetarrörelsens framväxt, storstrejken 1909 och klasskampens betydelse för demokratin ofta reducerats till fotnoter. Man kan läsa om kungar och krig, men sällan om de som byggde landet.

Under efterkrigstiden och "samförståndsadans" år offrades klassmedvetenheten för materiell standard. Arbetarkulturen kvävdes i borgerlighetens famntag. Men för att förstå sin samtid och sin makt, måste man förstå sin dåtid. Kampen för bättre villkor kräver kunskap. Det är dags att skolan slutar producera historielösa kuggar till maskineriet och börjar utbilda medvetna medborgare.

Föreslår kongressen besluta

att kommunen i sin kultur- och utbildningsplan särskilt prioriterar "Arbetarhistoria och folkrörelsekunskap" som ett tema i grundskola och vuxenutbildning.

att biblioteken ges i uppdrag att lyfta fram arbetarlitteratur (som Moa Martinson, Folke Fridell, Kurt Salomonsson) och skapa "Arbetets minne"-utställningar som speglar lokala arbetares liv och kamp.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 90 Enskild

Alkohol- och drogterapeuter i elevhälsan

Missbruk är ofta ett symptom på lidande själar och trauman. Vi behöver personal i skolan som är utbildade alkohol & drog terapeuter (utbildade efter minnesota modellen, dvs 12-steps) för att fånga upp unga i tidig självmedicinering. "En beroende kan bäst förstå & hjälpa en annan beroende". Förstår man inte meningens innebörd så låt de utbildade 12-steps terapeuterna göra sitt jobb.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för att 12stegsutbildade drog- och alkoholterapeuter inkluderas i skolans elevhälsoteam.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 91 Skärholmen, m. fl.

Digitalt ägande och stärkt konsumentmakt i en prenumerationsbaserad ekonomi

Digitaliseringen har på kort tid förändrat hur medborgare får tillgång till programvara, spel, media och andra digitala produkter. Molntjänster och internetbaserade lösningar har skapat stora fördelar i form av flexibilitet, mobilitet och kontinuerliga uppdateringar. Samtidigt har dessa tekniska möjligheter lett till en kraftig förskjutning i affärsmodeller – från ägande till prenumeration.

I dag marknadsförs många digitala produkter som "köp", trots att de i praktiken endast ger användaren en tidsbegränsad och återkallelig licens. Programvara som tidigare kunde köpas och användas utan tidsbegränsning kräver nu löpande betalning för fortsatt tillgång. Detsamma gäller i allt högre grad digitala spel, kulturverk och kreativa verktyg.

Denna utveckling innebär att:

- Konsumenter förlorar långsiktig tillgång till produkter de betalat för
- Företag kan ensidigt ändra villkor, funktioner eller dra in tillgång
- Den ekonomiska makten förskjuts ytterligare från individ till leverantör
- Digitala kulturverk riskerar att försvinna helt när tjänster avslutas
- Marknaden låses in och konkurrensen försvagas

Problemet är inte förekomsten av prenumerationer i sig, utan att **ägande som princip i praktiken håller på att försvinna**, utan att konsumentskyddet har anpassats därefter. Nuvarande lagstiftning skiljer inte tillräckligt tydligt mellan köp och hyra i den digitala miljön. Vi behöver

en politik som sätter människors rättigheter och det gemensamma kulturarvet före storföretagens vinstintressen. Det handlar om att återta kontrollen över vår digitala tillvaro. Motionen syftar till att bryta storbolagens monopol över den digitala vardagen, stärka konsumenträtten och säkerställa att digital kultur bevaras för framtiden.

Genom att stärka transparens, valfrihet och långsiktig tillgång kan Vänsterpartiet, Sverige – och EU – skapa en mer hållbar och rättvis digital marknad. Vi vill initiera ett politiskt arbete för att anpassa lagstiftningen till den digitala verkligheten, med medborgarnas intressen i centrum.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för en juridisk definition av digitalt ägande. Svensk lag och EU-direktiv måste tydligt skilja på permanent ägande och tidsbegränsad licens. Begreppet ”köp” ska endast få användas när konsumenten får en oåterkallelig rätt att använda produkten utan krav på framtida betalning.

att Vänsterpartiet ska verka för förbud mot vilseledande digital marknadsföring. Det krävs skärpta regler mot att prenumerationstjänster marknadsförs med ord som antyder ägande. Transparensen måste öka så att det framgår exakt vad som händer när betalningen upphör samt säkerställa att konsumenten redan vid köptillfället förstår om tillgången är tidsbegränsad.

att Vänsterpartiet ska verka för rätten till fortsatt användning i ”frost läge” och offline-användning vid avslutad prenumeration där det är tekniskt möjligt. För mjukvara och spel som körs lokalt ska användaren ha en lagstadgad rätt att behålla den senast betalda versionen i fungerande skick även efter avslutad prenumeration. Grundläggande funktioner ska inte gå förlorade i produkter som redan installerats och betalats för, inte heller ska grundläggande funktioner få låsas bakom betalväggar i efterhand. Detta skapar en rimlig balans mellan företagets affärsmodeller och konsumentens investering.

att Vänsterpartiet ska verka för stärka konsumentens rätt till data, export och interoperabilitet. Användare ska ha rätt att fritt exportera sin data och sitt skapade material i öppna format. Inlåsnings effekter ska motverkas genom krav på att olika system ska kunna tala med varandra, vilket gynnar mindre aktörer och kooperativa alternativ framför monopol. Avslut av prenumeration ska inte innebära förlust av användarens eget arbete, skapande eller innehåll.

att Vänsterpartiet ska verka för att digitala verk erkänns som kulturarv. Regeringen bör ges i uppdrag att lagen om pliktexemplar av elektroniskt material (e-plikten) ska ses över och breddas så att även digitala kulturverk – såsom datorspel, appar och andra kommersiella digitala verk som tas bort från marknaden – omfattas av en skyldighet att göras tillgängliga för långsiktigt bevarande och arkivering hos Kungliga biblioteket eller annan relevant offentlig kulturarvsinstitution.

Undertecknat av

Felix Ebefors, Botkyrka

A 92 Vänsterpartiet Skåne

Professionalisera Förvaltare och Goda män

Cirka 130 000 personer har en God man eller en Förvaltare i Sverige. Dessvärre så är det något av ett lotteri om huvudmannen (klienten) får en engagerad och kunnig ställföreträdare eller ej. Ställföreträdarna rekryteras av kommunernas Överförmyndarnämnder och det finns inga formella krav på kvalifikationer på utförarna mera än att de inte skall figurera i Polisens belastningsregister.

Trots de låga kraven så har kommunerna problem att finna lämpliga ställföreträdare vilket har medfört att vissa ställföreträdare har för många huvudmän samt att det är stora problem för kommunerna att finna Goda män eller Förvaltare till de huvudmän som anses besvärliga.

Huvudmännen är en resurssvag och utsatt grupp vilket kräver att deras ställföreträdare är välutbildade samt empatiska. Arvodet som ställföreträdarna får motsvarar på intet sätt den arbetsinsats som krävs för att utföra ett fullgott arbete. De låga ersättningsnivåerna bidrar ytterligare till svårigheter att rekrytera lämpliga ställföreträdare bland lekmän, detta missförhållande drabbar ytterst huvudmännen och deras nätverk.

Att vara Ställföreträdare som lekman innebär att man utför ett kvalificerat, påfrestande och besvärligt arbete på udda tider och att man belönas med en summa som på intet sätt motsvarar den arbetsinsats som krävs för att göra ett fullgott arbete.

Under de senaste åren så har det dykt upp privata vinstdrivande företag som förser kommunerna med Ställföreträdare. Det har underlättat kommunernas arbete men det har samtidigt försämrat servicen för Huvudmännen eftersom de vinstdrivande företagen primärt arbetar utifrån målet att maximera vinsten för ägarna, Huvudmännens behov och utveckling riskerar att komma i andra hand. I vissa fall så har det t.o.m. förekommit oegentligheter och underliga åtgärder vilket även har uppmärksammats i media.

Jag föreslår att det fulla ansvaret för verksamheten skall vila på kommunerna och att arbetet som Goda män eller Förvaltare skall utföras av professionella kommuntjänstemän med adekvat utbildning och kontinuerlig vidareutbildning samt handledning, vilket kommer att öka rättssäkerheten.

Målet skall vara att öka huvudmännens livskvalitet och att de på sikt skall återerövra makten i sina egna liv så långt som det är möjligt.

Föreslår kongressen besluta

att det fulla ansvaret för verksamheten skall vila på kommunerna och att arbetet som Goda män eller Förvaltare skall utföras av professionella kommuntjänstemän med adekvat utbildning och kontinuerlig vidareutbildning samt handledning

A 93 Enskild

Återupprätta det systematiska förebyggande tandhälsoarbetet för barn och unga

Tandhälsa är inte bara en medicinsk fråga utan i högsta grad en social rättvisefråga som avslöjar de klasskillnader som präglar vårt samhälle. För många unga har tänderna blivit en av de första platserna där konsekvenserna av en allt mer marknadsanpassad vård blivit konkret och smärtsam.

När regeringen sänkte åldersgränsen för avgiftsfri tandvård från 23 till 19 år har antalet tandläkarbesök för 20–23-åringar rasat med betydande procenttal, eftersom fler unga nu avstår från regelbundna undersökningar och vård när det börjar kosta pengar. För många innebär det att man väntar med att söka hjälp tills smärtan blir outhärdlig och inte för att man inte bryr sig om sin hälsa, utan för att plånboken sätter gränser för ens val.

Det är oroväckande att se hur en sådan viktig del av folkhälsan styrs av ekonomiska villkor, där unga med starkare ekonomiska resurser i betydligt större utsträckning fortsätter att gå på kontroller medan andra drar sig undan. Detta förstärker redan existerande ojämlikheter i hälsa och framtida livschanser eftersom dålig tandhälsa påverkar både allmänhälsa, självförtroende och möjligheter på arbetsmarknaden.

Historiskt har förebyggande insatser, som organiserad fluorininformationsverksamhet i skolan och tillgänglig barntandvård, varit centrala för att minska karies och ge alla barn en rättvis start i livet. I dag ser vi hur dessa system luckras upp, pådrivet av kortsiktiga besparingar i stället för långsiktig jämlik hälsa.

Vänsterpartiet bör därför på nationell nivå tydligt driva att det förebyggande tandhälsoarbetet stärks och blir mer likvärdigt i hela landet, med särskilt fokus på att motverka att ekonomiska skillnader får avgöra ungas tandhälsa och framtida livsvillkor.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet på nationell nivå ska driva kravet på ett starkt förebyggande tandhälsoarbete för barn och unga i hela landet

att Vänsterpartiet ska verka för nationella riktlinjer för förebyggande tandvård för barn och unga, i syfte att minska regionala skillnader i tandhälsa

att Vänsterpartiet ska driva att staten tar ett större ansvar för finansiering av förebyggande tandhälsoinsatser i samverkan med regionerna

att Vänsterpartiet ska verka för att förebyggande insatser i skolmiljö, såsom fluorininformationsverksamhet, åter stärks som en del av det nationella tandhälsoarbetet

Undertecknat av

Alfred Johansson, Hässleholm

A 94 Enskild

Tandvården – En mänsklig rättighet, inte en klassmarkör

Svensk tandvårdshistoria rymmer ett av våra mörkaste kapitel: Vipeholmsexperimenten, där försvarslösa människor på institution medvetet fick sina tänder förstörda i forskningens namn. Trots denna mörka historia behandlas tänder än idag som ett "valbart lyxorgan" snarare än en del av kroppen. Om en person bryter armen täcks det av sjukvården, men om tänderna ruttar på grund av sjukdom eller trauma tvingas individen in i en ekonomisk katastrof. Det är ett modernt sockerexperiment i form av ekonomisk utpressning.

Vi föreslår en "Tandvårdsförsäkring för folket" – en modell där vi tillsammans äger och finansierar tandhälsan, likt en A-kassa eller "Obamacare" för munnen, för att säkerställa att ingen tvingas leva i smärta och skam.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för att tandvården fullt ut inkluderas i den övriga sjukvårdens högkostnadsskydd.

att staten utreder en modell för en skattefinansierad folktandvård som garanterar jämlik vård för alla, oavsett plånbok.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 95 Enskild

Säkerställ rätten till organisering – låt försörjningsstöd täcka medlemskap i Hyresgästföreningen

Försörjningsstödet ska garantera en skälig levnadsnivå. I dagsläget räknas dock inte medlemskap i Hyresgästföreningen som en del av riksnormen eller som en godtagbar post för extra bistånd i de flesta kommuner. Detta trots att medlemskapet för en hyresgäst är det enda reella skyddet mot godtyckliga hyreshöjningar, bristande underhåll och juridiska tvister i hyresnämnden.

Hyresgäster med små ekonomiska marginaler är de som är mest utsatta på bostadsmarknaden. När en hyresvärd brister i sitt ansvar, eller när ett helt kvarter står inför en renovering, är det kollektiva stödet från Hyresgästföreningen avgörande. Att tvingas välja mellan mat på bordet och ett juridiskt skydd för sitt hem är en orimlig situation.

Om en person med försörjningsstöd hamnar i konflikt med sin hyresvärd har hen sällan råd med privat juridisk hjälp. Hyresgästföreningens medlemskap fungerar här som en försäkring. Att neka bistånd för denna avgift innebär i praktiken att vi nekar samhällets mest ekonomiskt utsatta rätten att organisera sig och försvara sin besittningsrätt. Vänsterpartiet bör verka för att detta medlemskap erkänns som en nödvändig utgift för att trygga boendet.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för att medlemskap i Hyresgästföreningen ska betraktas som en skälig kostnad inom ramen för försörjningsstödet, antingen genom att inkluderas i riksnormen eller som en godtagbar post för bistånd utöver normen.

att Vänsterpartiet ska verka för en lagändring eller förtydligande i Socialtjänstlagen som säkerställer att rätten till boendetrygghet och organisering på bostadsmarknaden omfattas av rätten till en skälig levnadsnivå.

Undertecknat av

Pia Malmros, Gotland

A 96 Enskild

Högkostnadsskydd

Man har gjort våld på högkostnadsskyddet för läkemedel och vårdbesök. Idag ligger beloppet på dessa poster på en tredjedel av min totala inkomst på 12000 kronor. Hade motsvarande legat på samma nivå för en person med medellön hade den personen alltså betalat 10000 kronor för sin

hälsa, en gång om året. Men nu är det vi sjuka och svaga, som inte orkar bråka på egen hand, som behöver bli lyssnade på. Högkostnadsskyddet borde halveras, 2000 kronor är också mycket pengar men det är görbart, det är inte 4000 kronor. Det är fruktansvärt orättvist att man ska straffas för att man är sjuk.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska arbeta för att högkostnadsskyddet sänks till 2000 kronor

Undertecknat av

Frida Sundblad, Uddevalla

A 97 Enskild

Undersköterskelönellyftet

Drygt 65 000 personer behöver anställas till äldreomsorgen fram till 2033 enligt SKR. Det finns alltså ett stort behov av personal och det finns inte tillräckligt många som utbildar sig idag till detta bristyrke. Därför bör staten, precis som man gjorde med lärarna för några år sedan, ge ett statligt tillskott för att höja lönen för undersköterskor som är verksamma i kommunen och regionen.

Många kommuner har dålig ekonomi eller nyttjar billigare vårdbiträden. Och det kan också förklaras med att det finns redan idag en stor brist på utbildade undersköterskor. Att utbilda sig till ett bristyrke som vårdar de sköraste i samhället ska premieras. Staten ska hjälpa kommunerna att bekosta utbildning på betald arbetstid för vårdbiträden som vill utbilda sig till undersköterskor.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för ett statligt tillskott under flera år som ska gå till vårdbiträden så att de ska kunna utbilda sig till undersköterskor under arbetstid, samt att undersköterskor verksamma i kommunen eller regionen ska kunna få högre lön och status.

Undertecknat av

Anders Malmros, Svalöv

A 98 Enskild

Stoppa konsultslöseriet i hela välfärdssystemet

Välfärdssystemet dräneras på resurser. Vi ser en systemisk trend där personal inom offentlig sektor – från socialtjänst till stadsplanering – köps ut eller slutar, för att sedan återvända som dyra konsulter. Detta urholkar kompetensen, raderar det institutionella minnet och kostar skattebetalarna miljarder. I ett läge där "kassan är skral" är det orimligt att vi betalar dubbelt för halva jobbet. Nämner man ingen, utesluter man ingen: detta gäller alla skattefinansierade verksamheter.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för ett nationellt förbud mot att återanställa tidigare personal som konsulter inom samma välfärdsverksamhet under en karensperiod på minst 24 månader.

att "kompetensförsörjning med egna anställda" ska vara norm i hela välfärdssystemet för att säkra kontinuitet och juridiskt ansvar.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 99 Enskild

Stoppa välfärdsbrotten inifrån – skydda barnens resurser

Miljarder kronor försvinner årligen ur vår gemensamma välfärd. Det handlar om organiserad brottslighet som infiltrerar systemet, men det största brottet är den interna ineffektiviteten och de "administrativa hål" där skattepengar fastnar i byråkrati istället för att nå barnen. När vi sparar på människan men låter systemfelen kosta, sviker vi vårt politiska uppdrag. Vi ska inte spara på barnen – vi ska stoppa läckaget till oseriösa aktörer och ineffektiva projekt. Varje krona som räddas från korruption och slöseri är en vinst för de mest utsatta.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för en oberoende genomlysning och revision av välfärdens utgifter (särskilt inom socialförvaltning och upphandlingar) för att identifiera och stoppa läckage till oseriösa aktörer.

att de medel som säkras genom att stoppa välfärdsbrott och systemfel oavkortat ska återföras till kärnverksamheten: skola, vård och omsorg, med särskilt fokus på att stärka barnrättsperspektivet

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 100 Enskild

Värdighet för samhällsbyggarna

De som idag bor på våra äldreboenden är de som byggde upp vårt välfärdssamhälle. De har betalat skatt i hela sitt liv och gjort sin plikt. Rapporter om undernäring och nattfasta bland äldre är en skamfläck för vårt land.

Detta är inte en partipolitisk fråga om höger eller vänster – det är en fråga om grundläggande mänsklighet och politiskt ansvar. Som förtroendevalda är vårt uppdrag att se till den enskildes bästa. Att tillåta att äldre tynar bort på grund av besparingar, personalbrist eller dålig mat är ett direkt brott mot detta uppdrag. Det kan liknas vid tjänstefel att inte säkra de mest basala behoven: mat och näring.

Föreslår kongressen besluta

att kommunen inför en absolut Nollvision mot undernäring inom äldreomsorgen, med mätbara mål och omedelbara åtgärder vid avvikelser.

att återinföra tillagningskök på alla äldreboenden: Maten ska lagas på plats från grunden, eftersom doften av matlagning är avgörande för att stimulera aptiten hos äldre.

att "Lex Sarah"-anmälningar ska upprättas systematiskt varje gång en brukare drabbas av ofrivillig viktnedgång på grund av brister i omsorgen.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 101 Enskild

Från kontroll till samhandling – Rädda socialtjänsten

Socialtjänsten har gått från att vara en hjälpande hand som "går jämte" till att bli en kontrollapparat som jagar pinnar i statistiken. Detta skapar misstro och gör att utsatta familjer drar sig för att söka hjälp, vilket ökar risken för att barn hamnar i gängkriminalitet. Vi måste återupprätta den sociala ingenjörskonsten där människan, inte systemet, står i centrum.

Föreslår kongressen besluta

att socialtjänstlagen ses över för att prioritera förebyggande, relationellt arbete framför administrativ kontroll.

att stoppa användandet av "barnfängelser" och istället satsa på evidensbaserad, småskalig vård med hög personaltäthet och kompetens.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 102 Enskild

Rätten att läka – Reformera Försäkringskassan

Dagens sjukförsäkringssystem bestraffar den som visar handlingskraft. Många människor läker genom att göra – "Rehabilitering genom handling". Att vara politiskt aktiv eller engagera sig i civilsamhället kan vara nyckeln tillbaka till livet, men idag leder det ofta till indragen ersättning. Systemet måste sluta straffa friskfaktorer och börja lita på individens och läkarens bedömning.

Föreslår kongressen besluta

att ideellt och politiskt engagemang ska klassas som godkänd rehabilitering (friskfaktor) och jämförs med arbetsträning inom sjukförsäkringen.

att läkarintyg ska väga tyngre än Försäkringskassans handläggare vid bedömning av arbetsförmåga.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 103 Enskild

Stoppa systemtraumat – Mänsklig konsekvensanalys

Socialförvaltningen genomgår ofta omfattande omorganisationer ("formateringsresor") för att spara pengar. Dessa processer sker ofta utan analys av hur det drabbar de mest utsatta – familjer

med komplex problematik och NPF. När systemet splittras tvingas den enskilde bli sin egen samordnare i en tid då de har minst ork. Detta leder till ett "systemtrauma" där barn faller mellan stolarna för att ingen har helhetsbilden. Vi måste gå från byråkratisk kyla till personcentrerat ansvar.

Föreslår kongressen besluta

att varje omorganisation inom socialförvaltningen måste föregås av en oberoende mänsklig konsekvensanalys, med särskilt fokus på hur det påverkar barn och sköra familjer.

att införa funktionen "huvudansvarig handläggare" (case manager) för familjer med komplex problematik, för att säkerställa en obruten kedja av stöd och avlasta individen.

att levd erfarenhet (peer support) integreras som en beslutsstödjande del i förvaltningens utvecklingsarbete.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 104 Enskild

Omsorg - för en obruten välfärdskedja

Systemfelen i våra "stuprörsorganisationer" skapar onödigt lidande och "myndighetstrauma". Tjänstemän behöver förstå varandra, "informationsutbyte" och "nätverksmöten" bör vara en logisk väg framåt. När information inte utbyts mellan t.ex. Socialnämnd och Överförmyndarnämnd hamnar medborgare med komplexa behov, såsom exempelvis personer med LSS-beslut, mellan stolarna.

Vi behöver lagstadga samverkan för att smörja välfärdens hjul.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för att införa obligatoriska, dokumenterade nätverksmöten och en lagstadgad skyldighet för informationsutbyte mellan berörda förvaltningar vid ärenden rörande medborgare med komplexa behov.

att lagstadgade Barnkonventionen följs för att säkerställa att beslut inte sker på bekostnad av barns rättigheter.

att en "Statlig garantifond för myndighetsfel" inrättas, där bevisbördan ligger på myndigheten, för att direkt ersätta medborgare som drabbas ekonomiskt eller personligt av administrativa brister.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 105 Enskild

Motion om narkotikapolitik i Sverige

I många länder har regeringar och delstatsregeringar de senaste åren börjat legalisera droger som länge varit olagliga att sälja. Kanada legaliserade innehav, bruk och försäljning av cannabis 2018 och ska nu börja utvärdera effekterna. Flera delstater i USA har redan följt efter.

I Tyskland är det sedan april 2024 lagligt att odla cannabis hemma eller genom en cannabisklubb. Enligt planen ska effekterna av en eventuell legalisering utvärderas efter fyra år för att se om legaliseringen i så fall ska fortsätta gälla.

Tjeckien avkriminaliserar innehav och hemodling av cannabis för eget bruk. Från den 1 januari 2026 kommer det bli tillåtet att odla 3 plantor och ha upp till 100 gram cannabis i hemmet. Enligt regeringen vill man koordinera detta med Tyskland för att dela information och erfarenheter kring reglering.

I Europa står också andra länder, som Malta och Luxemburg, nära en legalisering och har i stora delar avkriminaliserat bruk. Italien ser också över legalisering av egen odling av cannabis. I Danmarks parlament höjer partier också rösterna för att legalisera cannabis.

Alla dessa länder har mindre problem med gängkriminalitet och lägre narkotikadödlighet än Sverige.

Dessa tilltag kommer även påverka Sverige. Svenska medborgare kommer med stor sannolikhet åka till dessa länder och använda cannabis. Enligt vissa rapporter från USA finns det även indikationer på ökad illegal försäljning av cannabis i grannstater till de stater som har legaliserat cannabis. Andra rapporter visar på minskad illegal försäljning av cannabis och därmed mindre pengar till gängen i samband med att försäljning av vissa droger har övergått till legala kanaler och stora miljöbelopp därmed har hamnat istatskassan istället för i gängens händer.

Att en avkriminalisera/legalisering av cannabis påverkar både individer och samhälle är uppenbart. När det nu sker legaliseringar i vårt närområde bör vi i Sverige säkra att vi har kunskap om hur det påverkar både de enskilda länder som legaliserar och andra länder runt om.

För att kunna säkra en kunskapsbaserad politik som svarar mot den verklighet som finns i Sverige och våra grannländer bör svenska staten därför bevaka effekterna av de legaliseringar som nu sker i vårt närområde. Det innebär också en bevakning av existerande legaliseringar i andra likartade länder för att bättre kunna förutse konsekvenser av de nya legaliseringar som nu sker i närområdet.

När övriga Europa tar steg som kraftigt avviker från Sveriges politik är det avgörande att Sverige bevakar konsekvenserna på kriminalitet, statens intäkter och det sociala området och inte minst för de personer som brukar eller missbrukar de legaliserade drogerna. Det informationsutbyte som nu kommer ske mellan Tyskland och Tjeckien lär till exempel bygga mycket kunskap som även är relevant för Sverige.

Vi vill att regeringen därför bör ge relevanta myndigheter i uppdrag att följa effekter på hälsa, kriminalitet och samhälle i stort i samband med legalisering av cannabis i Sveriges grannländer. Sverige kan sannolikt dra värdefulla lärdomar från dessa länders politik vid en framtida utredning av avkriminalisera/legalisering i Sverige.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda effekter på hälsa och samhälle i samband med avkriminalisering/legalisering av cannabis

Undertecknat av

Brian Gorlick, Vita Bergen

A 106 Enskild

En nationell omställningsfond – Reglering av cannabis för klimat och välfärd

Sverige står inför gigantiska kostnader för klimatanpassning och en järnväg som är körd i botten. Samtidigt göder en oreglerad narkotikamarknad kriminella gäng med miljarder kronor varje år. Det är dags att bryta detta destruktiva mönster genom en prestigefylld och rationell reform. Genom att införa en statligt reglerad försäljning av cannabis, liksom Systembolaget, kan vi styra om dessa miljardflöden till en nationell Omställningsfond.

Intäkterna ska oavkortat användas till:

* Klimatanpassning och infrastruktur: Reparera den sönderfallande järnvägen utan att belasta medborgarnas vanliga skattepengar.

* Stöd till lantbruket: Skapa bidragsprogram för bönder som vill ställa om till klimatsmart odling (t.ex. industrihampa eller modern teknik), inklusive stöd för dyra maskininvesteringar som skördetröskor.

* Tandvårdsreformen: Finansiera steget att inkludera tandvården i sjukvårdens högkostnadsskydd – en historisk rättvisa efter Vipeholms-mörkret.

Detta är inte en fråga om moral, det är en fråga om ekonomiskt ansvar. Istället för att låta "kaoset" styra marknaden, använder vi resurserna för att skapa ett välmående samhälle där individen ges förutsättningar att må bra, utan att politiken "rotar i folks bubblor".

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för en statligt reglerad legalisering av cannabis i syfte att strypa gängens ekonomi.

att intäkterna öronmärks till en nationell omställningsfond för järnväg, klimatstöd till bönder och en fullvärdig tandvårdsreform.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 107 Enskild

En evidensbaserad narkotikapolitik för folkhälsan

Sveriges narkotikapolitik har länge byggt på kriminalisering och nolltolerans. Tanken har varit att stränga regler och hårda normer ska minska användning och skador. I dag kan vi konstatera att denna modell inte fungerar som tänkt. Människor dör, många söker hjälp för sent och vårdinsatser försvåras av rädsla, skam och stigma.

När människor undviker att söka hjälp av rädsla för straff eller sociala konsekvenser är det inte individen som har misslyckats, utan systemet. En politik som gör det svårare att prata öppet om problem, som försvårar tidiga insatser och som möter beroende med straff snarare än stöd, leder till mer lidande, inte mindre.

Samtidigt ser vi att andra länder omprövar sina narkotikapolitiska modeller. Fler går bort från strikt nolltolerans och mot lösningar som bygger på forskning, vård och folkhälsa. Det är troligt att även Sverige förr eller senare kommer att behöva förändra sin politik, eftersom dagens modell inte når sina mål. Frågan är därför inte om förändring kommer att ske, utan om Sverige ska vara förberett och ta ansvar, eller tvingas agera först när problemen blivit ännu större.

Det är både politiskt och moraliskt bättre att ta ansvar i tid och forma förändringen utifrån vård, jämlikhet och minskade skador, än att vänta tills systemet havererar ytterligare. Vänsterpartiet bör därför driva på för en modernisering av narkotikapolitiken.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för en samlad, evidensbaserad omställning av svensk narkotikapolitik med fokus på vård, folkhälsa, prevention och minskade skador.

att Vänsterpartiet ska verka för att människor som använder narkotika i första hand möts med vård och stöd istället för kriminalisering och stigma.

att Vänsterpartiet ska utreda modeller för reglering och statlig försäljning av narkotikaklassade substanser med kontrollerad kvalitet och styrka, i syfte att minska överdoser, hälsoskador och kriminella marknader.

att Vänsterpartiet ska verka för en vetenskaplig omvärdering av Sveriges narkotikaklassningar, där substanser klassas utifrån faktisk skadepotential och medicinsk forskning.

Undertecknat av
Anton Wiik, Luleå

A 108 Enskild

Psykedelisk forskning och behandling

Internationellt utvecklas forskningen snabbt kring psykedeliska substanser, särskilt inom behandling av psykisk ohälsa som depression, PTSD och beroendeproblematik. I USA, Schweiz och flera andra länder pågår kliniska studier med substanser som psilocybin, MDMA och LSD under kontrollerade former, med lovande resultat.

Trots detta har Sverige en narkotikaklassning som inte speglar det aktuella kunskapsläget. Substanser med låg skaderisk och medicinsk potential behandlas på samma sätt som betydligt farligare droger. Detta försvårar både forskning och utveckling av nya behandlingsmetoder. När lagstiftningen inte följer kunskapen riskerar viktiga vårdinsatser att fördröjas eller utebli helt.

Vänsterpartiet bör därför verka för en mer kunskapsbaserad hantering av psykedeliska substanser. Fokus ska ligga på folkhälsa, patientsäkerhet och vård, inte på föråldrade attityder. Sverige måste möjliggöra forskning och terapeutisk användning av psykedeliska substanser under kontrollerade former. Vi kan inte fortsätta att stå utanför den internationella utvecklingen.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för en vetenskaplig omvärdering av klassningen av psykedeliska substanser, där klassningen baseras på faktisk skaderisk och medicinsk potential.

att Vänsterpartiet ska verka för att underlätta klinisk forskning kring psykedeliska substansers terapeutiska användning inom svensk hälso- och sjukvård.

att Vänsterpartiet ska verka för att möjliggöra terapeutisk användning av psykedeliska substanser under kontrollerade former för patienter där konventionell behandling inte fungerat.

Undertecknat av

Anton Wiik, Luleå

A 109 Enskild

Erkänn marijuanans medicinska potential och det endocannabinoida systemet

Forskning visar på marijuanans läkande effekter vid kronisk smärta och PTSD. Vi bör underlätta forskning på det mänskliga endocannabinoida systemet och säkerställa att patienter får tillgång till säkra, medicinska alternativ inom sjukvården. Som också ska ingå i högstkostnadskortet.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för ökad forskning och tillgänglighet gällande medicinsk cannabis.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 110 Enskild

Reglerade coffeeshops för att krossa gängkriminaliteten

Den nuvarande narkotikapolitiken har misslyckats. Genom att legalisera och reglera cannabis genom statliga försäljningsställen tar vi kontrollen från gängen och skapar intäkter till välfärden.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för en utredning om att legalisera och reglera cannabis genom statligt kontrollerade försäljningsställen (Coffeeshops).

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 111 Vänsterpartiet Göteborg

Avskaffa brottet förolämpning mot tjänsteman

Under 2025 återinfördes brottet ”förolämpning mot tjänsteman”. Vi var nog många partikamrater som blev förvånade när partiet stod bakom återinförandet av ett brott som vi vet kommer missbrukas av främst poliser och ordningsvakter. Brottet ”förolämpning mot tjänsteman” fanns i en annan form i Sverige fram till 1976, då under beteckningen ”missfirmelse mot tjänsteman”. Om man har läst partikamraterna Sjöwall Wahlöös böcker om Martin Beck kan man

återkommande läsa skildringar där författarparet ironiserar över just denna brottsrubricering och hur den missbrukas. Brottet avskaffades sedan under 70-talet, som en del av den allmänna demokratiseringsprocess arbetarrörelsens kamp mynnade ut i, där rättssäkerheten stärktes i relation till polis och andra myndigheter. Därför borde det också varit självklart för oss att säga nej till en återkriminalisering av att förolämpa en tjänsteman (i regel en polis). Man kan också fråga sig ifall det är rimligt att prioritera statens resurser till att utreda, åtala och döma personer för denna typ av gärning. Därför anser vi att partiet bör inta ståndpunkten att brottet ”förolämpning mot tjänsteman” bör avskaffas.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för att brottet ”Förolämpning mot tjänsteman” avskaffas.

A 112 Kommunalvänstern Väst

Vänsterpartiet ska inte medverka till att göra det svårare att ändra grundlagen!

Det finns ett förslag som ligger på riksdagens bord som föreslår att det ska bli svårare att ändra grundlagarna. Idag kan de fyra grundlagarna förändras genom att riksdagen fattar två likalydande beslut med ett mellanliggande val oavsett ifall en majoritet vid dessa två beslut är absolut eller relativ i riksdagen.

Förslaget som nu ligger på riksdagens bord föreslår att det ska bli ett krav på att beslutet måste fattas med en kvalificerad majoritet. Spontant kan man tycka det är bra, då det ska ge ett extra skydd för våra demokratiska fri och rättigheter. Men för ett socialistiskt parti som vill en mer grundläggande samhällsförändring kommer det innebära att en minoritet med stor säkerhet för all framtid kommer kunna begränsa grundlagsändringar vi som parti vill se. Det rör ett explicit uttalande för rätten att strejka och vidta konflikt på arbetsmarknaden, det gäller Sveriges möjlighet att lämna EU och inte minst så gäller det frågan att gå från monarki till republik.

Därför har vi som författat den här motionen kommit fram till det endast finns en rimlig ståndpunkt för vårt parti att inta och det är att avvisa förslaget om att det ska bli svårare att ändra grundlagarna.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet inte ställer sig bakom förslaget om att det ska krävas en kvalificerad majoritet vid förändringar av grundlagarna.

A 113 Enskild

Motion rörande grundlagsändringar

Sveriges grundlag har ett rykte om sig att vara svåra att ändra. Det krävs två beslut med ett ordinarie val mellan besluten. Det finns regler för hur lång tid innan ett val som första beslutet behöver anmälas i kammaren. Och 10 % av riksdagsledamöterna kan yrka på, och med stöd av $\frac{1}{3}$ av riksdagen, få igenom en folkomröstning vid kommande val, efter första beslutet, där ett nej gäller om de som röstat nej är fler än hälften av de som avlagt giltiga röster i riksdagsvalet.

Det kan ge intryck av att vara svårt, men utifrån att den politiska debatten väldigt sällan fokuserar på grundlagsfrågor i valrörelsen, och de heller inte prioriteras av väljarna, är det lättare än vad man kan tro.

Det ska vara svårt att ändra grundvalarna för samhällsbygget – grundlagarna. I nuläget är det för lätt, det behövs fler skyddsmekanismer.

Vårt parti har under större delen av vår historia hårt hållit vid att folkets vilja direkt ska ge avtryck i statens politik. Som ett parti som i grunden vill förändra samhället, och i det en del av grundlagarna, vill vi ha makten att förändra när vi får den i valen. Det är i sig inte dåligt tänkt, men det är också riskfyllt när vi inte har makten.

I riksdagen ligger ni förslaget att ordningen ska ändras så att det utöver ovanstående också ska krävas $\frac{2}{3}$ majoritet för att ändringen ska gå genom. Det riskerar att kraftigt försvåra alla förändringar i grundlagen, även de som har folkligt stöd. Det är dåligt. Vi har alltså en situation där både den nuvarande ordningen är dålig och den föreslagna ordningen är dålig.

Då har vi tre alternativ. 1. Acceptera den dåliga nuvarande ordningen, 2. Acceptera den dåliga föreslagna ordningen, eller 3. Föreslå något bättre.

Vi föreslår alternativ 3. (Det skulle kunna handla om bekräftande folkomröstning om ej tillräcklig stor majoritet, uppdelning i grundlagar i olika skyddsvärde eller något annat, men vi vill inte låsa partiet i en lösning.)

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet tar ställning mot såväl nuvarande ordning som den föreslagna ordningen för grundlagsändring och arbetar för en annan bättre lösning.

Undertecknat av

Jesper Berglund, Backa, Mikael Wallgren, Backa, Jonatan Wassberg, Kalmar, Mats Heden, Jönköping

A 114 Backa, m. fl.

Allmän motion rörande formerna för allmänna val

Det här är en motion som är lite formmässigt udda. Den föreslår nämligen att Vänsterpartiet ska ställa sig positivt till en utredning av formerna för valsystemet. Formerna för demokratin ska man vara försiktig med varför partiet inte bör ta ställning till systemet som föreslås nedan direkt utan ställa sig försiktigt positivt genom att vara för en utredning.

Formerna för den parlamentariska demokratin påverkar utfallet av den. Därför bör formerna diskuteras precis som vad den besluta om. Som samhällskritiskt parti behöver vi vara öppna för att diskutera formerna för den parlamentariska demokratin så vi kan utveckla demokratin.

I skrivande stund, november 2025, ligger två av dagens riksdagspartier på eller under 4%-spärren till riksdagen (enligt poll of polls). Det är Liberalerna på 2% och Kristdemokraterna på 5%. Dessutom ligger Centerpartiet på 5% och Miljöpartiet de Gröna på 5,2%. I ett hypotetiskt scenario där dessa fyra alla får 3,9% i valet är det 11,6% av väljarna, utöver de som röstar på andra partier som inte kommer in i riksdagen, som inte representeras i riksdagen. Riksdagen

kommer då inte att spegla folkets vilja, och objektivt vara sämre. (Även om riksdagen då skulle fatta bättre, i vårt tycke, beslut.)

Det finns flera sätt att lösa det problemet. Den här motionen föreslår ett system med reservröster. Kort: "om det parti jag röstar på inte kommer in ska min röst istället tillfalla det här andra partiet." Det är ett system som gör att riksdagen, och andra valda församlingar, på ett bättre sätt representerar hela folkets vilja. Det utan att göra systemet mycket krångligare.

Ett dylikt system leder till att folk inte behöver tänka på strategiröster utan kan rösta på det parti som de anser vara bäst. Moderater behöver inte fundera på om de ska stödrösta på KD, utan kan rösta på moderaterna eftersom en stor del av kd-röstare kommer rösta på M i andra hand. Kd-röstare behöver inte fundera på om kd kommer hamna över spärren utan kan rösta på Kd, vetandes att deras röster inte "går till spillo" utan tillfaller det parti de så önskar i andra hand. V-väljare behöver inte vändas över att försöka rädda Mp över spärren, eller försöka få Fi över spärren, då deras väljares röster inte går till spillo om de partierna inte kommer in i den valda församlingen.

Hur många reservröster man ska ha behöver utredas, personligen tror jag på minst tre. Men det behöver givetvis anpassas till hur valsedeln ska se ut, något som nu utreds som följd av Tidö-avtalet (den typ enda bra saken i Tidö-avtalet).

Det föreslagna valsystemet bygger på Single Transferable Vote-systemet (STV) som används för personval på Irland och Malta. Men här föreslås en parti-variant av samma system. Det är alltså inte samma system som de använder som föreslås.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ställer sig positiva till en utredning av en modernisering av partivalssystemet i enlighet med motionen.

Undertecknat av

Jonatan Wassberg, Kalmar, Mats Heden, Jönköping, Shadi Saber, Angered

A 115 Enskild

Åldersgräns på sociala medier

I december 2025 varnade flera kommuner för en tiktok-trend bland barn att stoppa in metallföremål i elurtag. Det här kan ju verka harmlöst tycker en del, men är det så?

Rapporter om att biofobi "rädsla för naturen" ökar, samt att fler saknar möjlighet till djupläsning i en bok kan enligt vissa forskare kopplas till att vi tillbringar en väldigt stor del av vår tid på skärmar.

De som drabbas mest av skärmberoende är ofta de barn med föräldrar med låga inkomster eller de som inte har anställningsformer som medger så mycket semester. Visst kan vi satsa på aktiviteter för barn och unga men när lärare frågar barn vad de gjort på loven blir ofta svaret "varit på mobilen". Enligt Internetstiftelsen går de flesta barn och lägger sig med en skärm. Samma stiftelse påstår att en tredjedel av flickor i åldern 12-19 år jämför sig ofta utseendemässigt med andra på sociala medier och känner sig därför mindre attraktiva.

WHO Europa varnar för en kraftig ökning av en problematisk användning av sociala medier. Personer med problematisk användning av sociala medier kan ha svårt att låta bli sina sociala medier, känna sig oroliga när deras användning begränsas och ha svårt att sluta tänka på sociala medier när de inte är uppkopplade.

En avhandling från Lunds universitet visar att många föräldrar gör aktivt motstånd mot normer som uppfattas som präktiga och oärliga. En helt skärmfri barndom kanske inte går att genomföra, men vi bör inte lägga ansvaret för något som WHO varnar för enbart på föräldrarna? Därför behöver samhället stötta föräldrarna, precis som vi gjorde när vi förbjöd barnaga eller krävde leg för köp av tobak och alkohol.

Folkhälsomyndighetens riktlinjer om skärmtid är bra men när kommer det ha någon effekt? Samhället måste göra mer då vi tävlar mot appar som utvecklats för att skapa beroende och inte har någon form av moderering. Enligt flera studier främjar sociala medier ohälsosamma ideal och spridning desinformation. Ett annat problem är att evighetsscrollande gör att vi inte får ha tråkigt. Att ha tråkigt är mänsklighetens urkälla till innovation och handling.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska arbeta för en fungerande åldersgräns på sociala medier

Undertecknat av

Anders Malmros, Svalöv

A 116 Vänsterpartiet Blekinge

Demokratisera AI - för samhällelig kontroll och mänsklig frigörelse

Bakgrund

Utvecklingen inom artificiell intelligens (AI) har de senaste åren varit explosionsartad. AI används idag inom allt från utbildning och vård till industri, sociala medier och offentlig förvaltning. Den påverkar redan hur vi arbetar, kommunicerar och fattar beslut - och kommer i snabb takt att förändra hela samhällsstrukturen.

Trots detta kontrolleras de största och mest inflytelserika AI-tjänsterna av ett fåtal privata teknikbolag. Dessa bolag ägs och styrs av en mycket liten grupp miljardärer vars ekonomiska intressen ofta står i direkt motsättning till demokratiska och sociala värden. Flera av dessa aktörer har dessutom uttryckt starkt odemokratiska idéer och en öppen skepsis mot offentlig reglering och politisk insyn.

Ovan nämnda innebär att teknologi med enorm samhällspåverkan i praktiken står under privat kontroll, snarare än demokratisk. Risken är både uppenbar och sannolik att AI utvecklas till ett verktyg för övervakning, vinstmaximering och maktkoncentration, i stället för ett redskap för jämlikhet, frigörelse och mänsklig utveckling.

Blekinges ståndpunkt

Som ett socialistiskt parti måste Vänsterpartiet verka för att AI används för att stärka demokratin, samhället och välfärden, inte för att försvaga dem. Tekniken ska stå i samhällets och människans tjänst, inte i kapitalets.

En demokratisk kontroll över AI innebär att staten och samhällets institutioner måste ta en aktiv roll i att utveckla, förvalta och reglera tekniken. På så sätt kan AI bli ett verktyg för mänsklig frigörelse - förkortad arbetstid, bättre arbetsmiljöer, och mer jämlik tillgång till kunskap och välfärd.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet på nationell nivå ska verka för att AI-teknologi och AI-tjänster ställs under demokratisk kontroll

att Vänsterpartiet ska driva på för inrättandet av en statlig AI-tjänst, utvecklad och förvaltd i offentlig regi, med syfte att tjäna samhällets gemensamma behov.

att Vänsterpartiet ska verka för en reglering av privata AI-aktörer - särskilt gällande transparens, dataskydd, ägandestruktur och användningsområden.

A 117 Enskild

Digital diskriminering – Inför säker inloggning för ställföreträdare

Sverige är ett av världens mest digitaliserade länder, men en kritisk grupp har lämnats utanför: Gode män och förvaltare. I uppdraget att företräda sina huvudmän (ofta äldre, sjuka eller personer med funktionsnedsättning) stängs ställföreträdare ute från digitala banktjänster.

Problembeskrivning:

Idag tvingas ställföreträdare sköta huvudmannens ekonomi via telefonköer, pappersblanketter och fysiska bankbesök. Trots fullmakt vill banker att huvudman ska vara med fysiskt, vilket av naturliga skäl kan vara en omöjlighet.

Bankerna har tekniken. Företagskunder kan sedan länge ge anställda behörighet till konton via egna BankID. Att bankerna vägrar erbjuda en motsvarande "Ställföreträdar-lösning" är ett svek mot de mest sårbara och en orimlig arbetsmiljö för de som försöker hjälpa dem. Det leder till ineffektivitet, minskad insyn och ökad risk för ekonomiska oegentligheter.

Lösningen:

Vi behöver ett system där ställföreträdaren loggar in med sitt BankID, men där systemet (via koppling till Överförmyndaren eller bankens register) ger tillgång till huvudmannens konton. Detta skulle skapa full spårbarhet (vem gjorde vad och när?) och drastiskt minska administrationen.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet i riksdagen verkar för lagstiftning som ålägger bankerna att tillhandahålla digitala inloggningslösningar (s.k. Ställföreträdar-ID/Proffs-ID) för gode män och förvaltare, i likhet med de system som finns för företag.

att Vänsterpartiet verkar för en nationell standard för digital informationsdelning mellan banker och Överförmyndarnämnder, vilket skulle möjliggöra automatiserad redovisning av årsräkningar och därmed minska risken för fel och fusk.

att Vänsterpartiet driver frågan att tillgång till fungerande digitala verktyg ska ses som en rättighetsfråga för huvudmannen, för att garantera snabb och säker hantering av dennes medel.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 118 Enskild

Garanterad mänsklig vägledning vid digitala myndighetstjänster

Digitaliseringen av myndigheter som Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och socialtjänsten har skapat en "digital ångest". Att tvingas navigera i snåriga e-tjänster utan möjlighet till mänsklig vägledning leder till felaktiga beslut, rättsosäkerhet och ekonomisk stress.

Digitaliseringen ska vara ett stöd för människan, inte ett verktyg för att spara pengar genom att stänga ute medborgaren. Vi kräver att ingen lämnas ensam med en skärm när deras liv hänger på beslutet.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för en lagstadgad rätt till personlig, fysisk och mänsklig vägledning vid alla offentliga e-tjänster, för att säkerställa rättssäkerhet och tillgänglighet för alla medborgare, oavsett digital mognad.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 119 Enskild

Konsekvensanalys för kvinnors trygghet och rätten till biologisk realitet

Jämställdhetskampen har alltid handlat om kvinnors rätt till sina kroppar och sina rum. Idag ser vi en utveckling där definitionen av kön luckras upp på ett sätt som får konsekvenser som sällan diskuteras öppet. Vi ser dömda våldsbrottslingar som flyttas till kvinnofängelser baserat på självidentifikation, vilket skapar skräck hos kvinnor som inte kan fly. Vi ser också hur kvinnors idrottsprestationer raderas. Internationella exempel, där manliga atleter krossat kvinnliga rekord i styrkelyft enbart genom att hänvisa till självidentifikation, visar med all önskvärd tydlighet systemfelet. (Avi Silverberg) Om vem som helst kan identifiera sig som kvinna, då upphör damidrotten att existera på lika villkor. Då faller också syftet med vår feministiska statistik och "varannan damernas". Om vi ska ha 50 % kvinnor för att bryta mansdominansen, men dessa platser kan tas av biologiska män, har vi i praktiken ätit upp kvinnors representation.

Biologi är inte en åsikt

I debatten har vi glömt grundläggande biologi. Som Lennart Nilssons pionjärverk ("Ett barn blir till") tydligt visat oss är fostrets utveckling och könstillhörighet en biologisk process, kodad i varje cell, inte en social konstruktion eller en känsla. Att vara kvinna innebär specifika livsvillkor och en specifik historia. Att en biologisk man gör anspråk på kvinnors utrymmen utan att ha levt vår verklighet, utan att ha burit rädslan eller biologin (som menstruation och graviditet), är inte inkludering. Det är en form av appropriering.

Barnens rätt till en fredad zon

Samtidigt ser vi en sexualisering av det offentliga rummet som drabbar våra barn. I en jämställd värld spelar det ingen roll vilken färg, vilket kön eller funktionsvariation du har – det som betyder något är du. Ditt unika dig. Om barn ska få chans att bli sitt unika fingeravtryck måste vi vägleda

dem barnvänligt med kärlek och respekt, utan att pressa in dem i vuxenvärldens sexualiserade uttryck eller ideologier. Barn ska få vara barn – inte brickor i ett politiskt spel. Vi måste kunna hålla två tankar i huvudet samtidigt: Rätten för vuxna att leva som de vill, och rätten för kvinnor och barn att ha fredade zoner. Som ett feministiskt parti måste vi stå upp för kvinnans rätt att få vara kvinna.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för en djupgående konsekvensanalys av hur självidentifikation påverkar kvinnors statistik, idrottsrekord och fysiska trygghet innan ytterligare lagändringar görs.

att principen om "biologiskt kön" ska vara vägledande vid placeringar inom kriminalvården och vid tillgång till skyddade boenden, för att garantera utsatta kvinnors trygghet.

att kommunalt finansierad verksamhet för barn ska fokusera på barnrättsperspektivet och vara strikt fri från sexualiserade uttryck (exempelvis åldersolämpliga uppträdanden).

att vi inför principen om "Tredje rummet" vid nybyggnation av simhallar, omklädningsrum, toaletter, fängelser, etc.: Ett rum för män, ett för kvinnor & ett könsneutralt rum för de som önskar det. Ingen kvinna ska tvingas klä av sig inför biologiska män mot sin vilja.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 120 Vänsterpartiet Sjuhärad

Skärp lagstiftningen kring utnyttjande av icke straffmyndig i kriminella miljöer

Den 1/7–2023 ändrades lagen angående att rekrytera icke straffmyndiga till att involvera minderårig i brottslighet (16 kap 5a § Brottsbalken). Straffskala: Fängelse i minst 14 dagar och högst 4 år. Särskilt allvarligt anses brottet om man använt tvångsmetoder eller mycket unga barn. Justitieminister Gunnar Strömmer har som mål att trippla de här straffen.

Det vi vill se som förändring är en lagändring - att den straffmyndige som har rekryterat en eller flera icke straffmyndiga att utföra brottet även ska bli åtalsskyldig för det brott som begåtts. Det är den vuxne som befinner sig centralt i ett kriminellt nätverk - inte ett barn. Det är en vuxen som beordrar sprängningar, skjutningar och droghandel - inte ett barn. Det är den vuxne som har störst ekonomisk vinning på de här brotten - inte ett barn.

Vänsterpartiet är ett parti som inte vill sätta 13-åringar i fängelse. En 13-åring har inte ett utvecklat konsekvenstänkande, en 13-åring är ett barn. Det här barnet är i ett utsatt läge och ibland förekommer press och hot. Det här är ett barn och en familj som behöver vård - inte straff. Att ge strafföreläggandet på den som beordrat brottet tillsammans med den befintliga straffskalan för att rekrytera en icke straffbar gör att konsekvenserna blir betydligt högre än vinsten för den enskilde rekryteraren. Detta i sin tur kan dämpa nyrekryteringen till de kriminella nätverken samt minska på antalet sprängningar och skjutningar. Varje barn och ungdom som räddas från ett liv i kriminalitet är en vinst för vårt land. Vänsterpartiet ska skapa möjligheter för ungdomar - inte brännmärka dem för livet.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska arbeta för en lagändring där den som rekryterat en icke straffbar individ att begå brott ska bli åtalsskyldig för brottet som begåtts

A 121 Enskild

Återinför Prokrami-modellen – Från barnfängelser till läkning och helhetssyn

Sverige står inför ett vägval. Samtidigt som staten satsar miljarder på att bygga nya ungdomsfängelser, ser vi hur den evidensbaserade rehabiliteringen monteras ner. På 90-talet visade projektet Prokrami (i Örkelljunga/Åsljunga och Malmö) att det finns en annan väg. Genom att kombinera 12-stegsmetodens kraftfulla verktyg för självrannskan med en obruten kedja av stöd – från avgiftning och behandling till eget boende och jobb – räddades tusentals liv.

Idag är barn och unga med NPF-diagnoser och trauma kraftigt överrepresenterade i kriminalitet och missbruk. Att låsa in dessa barn utan att adressera den bakomliggande sjukdomen eller traumat är både oetiskt och ekonomiskt vansinne. Vi behöver sluta "uppfinna hjulet" och istället återgå till det som fungerar: behandling ledd av personal med levd erfarenhet, där individen ses som en människa med potential, inte som en brottsling utan hopp. En beroende kan bäst förstå och hjälpa en annan – det är dags att låta den kunskapen styra svensk missbruksvård. Frågan som också behöver besvaras är om den lagstadgade barnkonventionen verkligen har tillämpats för & runt dessa barn innan det brast?

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för ett omedelbart stopp av utbyggnaden av statliga barnfängelser till förmån för evidensbaserade behandlingshem.

att en nationell satsning görs för att återinföra och skala upp "Prokrami-modellen" i hela landet, med fokus på 12-stegsmetoden och en obruten rehabiliteringskedja (boende, eftervård, sysselsättning).

att levd erfarenhet hos personal och terapeuter ska värderas som en formell kompetens inom missbruksvården och kriminalvården.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 122 Enskild

Stärk skyddet för svenskt teckenspråk

Svenskt teckenspråk erkändes 1981 av Sveriges riksdag som dövas första språk och har sedan 2009 en särskild status i språklagen. Det står tydligt i lagtexten att språket ska skyddas och främjas. Trots detta saknar det svenska teckenspråket samma formella rättigheter som våra fem nationella minoritetsspråk (finska, meänkieli, samiska, romani chib och jiddisch) vilka omfattas av en särskild lagstiftning: lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724).

Det innebär i praktiken att svenska teckenspråkiga inte har samma garanterade rätt till exempelvis språkligt anpassad äldreomsorg, förskola eller möjlighet att använda sitt språk i kontakt med

myndigheter, trots att det handlar om ett helt eget språk med egen grammatik och språkgemenskap.

Sverige är ett land som i många sammanhang betonat vikten av jämlikhet och tillgänglighet. Samtidigt är svenska teckenspråkiga fortfarande utan det rättsliga skydd som andra minoritetsspråkstalarare fått. Det finns idag stora brister i hur samhället möter döva och teckenspråkigas behov, inte minst inom utbildning, vård och myndighetsservice.

Det här handlar inte om symbolpolitik. Det handlar om att ge en redan erkänd språkgemenskap verkliga möjligheter att bevara sitt språk, leva ett självständigt liv och känna sig inkluderad i det svenska samhället.

Vänsterpartiet bör verka för att svenska teckenspråket omfattas av lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk, i syfte att stärka dess status och skydd i svensk lag. Där igenom ges döva och teckenspråkiga tydligare rättigheter.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för att svenska teckenspråket ska omfattas av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Undertecknat av

Martha Wicklund, Örebro

A 123 Vänersborg

Stärka Sametinget för att ge samerna en röst!

Dagens svenska Sameting ligger i samma del av makthierarkin som myndigheter såsom Skolverket, Skatteverket med flera. Enligt sametingslagen (1992:1433) har sametinget syftet att arbeta för att bevaka frågor om samisk kultur i Sverige. Sametingets uppgifter enligt sametingslagen (1992:1433) är att "verka för en levande samisk kultur och ta initiativ till verksamheter och föreslå åtgärder som främjar denna kultur". Sametingslagen ger inte sametinget någon makt för att kunna protestera mot satsningar av industri, gruvdrift med mera som kan störa deras marker. Rätten till urfolket att kunna bestämma över sin mark är en väsentlig del av deras rättigheter som är en del av de mänskliga rättigheterna.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska stå för att förstärka sametingets makt i markanvändning och naturresurs i Sápmi för att se till att deras rättigheter som urfolk följs och att den svenska staten inte kan göra satsningar som hotar den samiska befolkningen.

A 124 Enskild

Rättssäkerhet är ingen handelsvara – En reform för domstolarnas oberoende

Rättssäkerhet kräver tid, maktbalans och mänsklig värdighet. Idag styrs svenska tingsrätter efter modeller där kvantitet premieras framför kvalitet. När domstolar drivs med en företagsliknande "produktionslogik" uppstår en farlig kultur. Vi ser hur jurister och nämndemän förväntas hålla komplexa överläggningar på kort tid mellan förhandlingar. Att döma över en människas framtid

under tidspress, är ett svek mot rättsstaten. Denna press ökar risken för domvilla och ifrågasatta domslut.

Systemfel och maktbalans

I ett stressat system riskerar tingsnotarien att förvandlas från en utbildningstjänst till en produktionsresurs. När juridisk formalia och tidsbrist styr, riskerar nämndemannasystemet – vår demokratiska insyn – att marginaliseras. Om lekmän inte ges reell tid att påverka domen har administrationen besekrat juridiken.

Dessutom belastas nämndemännen av oetiska strukturer. Att politiska partier i vissa fall kräver "partiskatt" på det statliga arvudet eller gör uppdraget beroende av privata medlemsavgifter är orimligt.

Samtidigt kräver den moderna rättsstaten att nämndemän har tillgång till kontinuerlig utbildning, särskilt kring bevisvärdering av ny teknik och digitala spår.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för en nationell genomlysning av hur marknadsmässiga styrmodeller i tingsrätterna påverkar rättssäkerheten och maktbalansen mellan jurister och lekmän.

att sveriges Domstolar tar över huvudansvaret för valberedningsprocessen av nämndemän för att stärka oberoendet från partipolitiska intressen.

att lagstiftningen skärps så att det blir omöjligt för politiska partier att villkora ett nämndemannauppdrag med medlemskap eller ekonomiska motprestationer.

att utbildning i bevisvärdering och modern teknik görs obligatorisk och statligt finansierad för alla nämndemän.

att Vänsterpartiet verkar för att nämndemän ges samma tillgång till pausmiljöer, fika och rimlig tidsplanering som juristdomare – rättssäkerhet kräver fysisk och mental uthållighet.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 125 Enskild

Folkets rätt att avsätta politiker

Folket är politikens uppdragsgivare. Om en folkvald representant inte lever upp till sitt ansvar eller agerar i direkt strid med väljarnas intressen, måste det finnas en demokratisk mekanism för att återkalla mandatet. Idag är politiker ofta skyddade under hela mandatperioden oavsett agerande. Vi behöver stärka demokratin genom att ge folket verktyg att utkräva ansvar även mellan valen.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet utreder möjligheten för väljare att genom namninsamlingar eller liknande kräva nyval eller avsättning av förtroendevalda som missbrukat sitt förtroende.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 126 Enskild

Stärk demokratin – Inför rätten för folket att avsätta förtroendevalda

Demokrati handlar om förtroende. Idag är systemet byggt så att när en politiker väl är vald, sitter hen säkert under hela mandatperioden, oavsett om hen agerar i direkt strid med väljarnas intressen, bryter mot etiska principer eller missbrukar sin maktställning. Detta skapar ett politikerförakt där medborgarna känner sig maktlösa mellan valåren.

I en sund demokrati ska folket vara chef – inte bara var fjärde år. Om en förtroendevald förlorar folkets förtroende genom korrruption, systematiska lögnen eller genom att svika sina kärnlöften, måste det finnas en laglig och demokratisk mekanism för att återkalla mandatet. Genom att införa en modell för "recall" (återkallande), där en tillräckligt stor andel av väljarna kan kräva en omröstning om en politikers plats, tvingar vi fram ett större ansvarstagande och en levande dialog mellan folk och folkvalda.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för en lagändring som möjliggör för medborgare att genom namninsamlingar initiera en process för att avsätta förtroendevalda som grovt missbrukat sitt uppdrag.

att Vänsterpartiet internt i sina egna stadgar inför tydligare regler för hur medlemmar kan avsätta företrädare som inte följer partiets ideologiska grund eller etiska riktlinjer, utan att riskera repressalier.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 127 Enskild

När systemet brister är ansvaret politiskt – Stoppa ansvarsflykten från nämnd till tjänsteman

Idag ser vi en oroande trend inom svensk förvaltning, särskilt inom socialtjänsten. När allvarliga fel begås – som i fallet med "Lilla Hjärtat" eller "Adam" i Helsingborg – landar ansvaret ofta tungt på enskilda socialsekreterare eller mellanchefer. Detta sker trots att bristerna ofta är strukturella: orimlig arbetsbelastning, underfinansiering och otydliga rutiner.

Enligt Kommunallagen och reglementen är det Nämnden som bär det yttersta ansvaret för verksamheten. En nämnd kan delegera beslutanderätt i enskilda ärenden (t.ex. LVU), men den kan aldrig delegera bort tillsynsansvaret eller ansvaret för att organisationen har rätt förutsättningar att följa lagen. Att politiker "inte visste" är inte en ursäkt – det är ett erkännande av bristande styrning.

Problembeskrivning:

Idag fungerar delegationen ofta som en "ansvars-krockkudde" för politiker. När en förvaltning går på knäna och misstag sker, offras tjänstemän medan de politiska beslutsfattarna, som svalt budgeten och godkänt organisationen, går fria. Detta skapar en tystnadskultur där personal inte vågar larma, och en rättsosäkerhet för de utsatta medborgarna. Vi måste återupprätta principen att makten och ansvaret hör ihop.

Vänsterpartiet måste driva linjen att politiskt ansvar inte är en formalitet, utan ett krav. Om en nämnd delegerar makt, måste den också ha rigorösa system för att kontrollera att delegationen sköts rättssäkert.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för en skärpning i kommunallagen eller föreskrifter som innebär att en nämnd som delegerar myndighetsutövning (t.ex. inom SoL/LVU) åläggs ett lagstadgat krav på aktiv återrapportering och kvalitetsuppföljning. Det ska inte vara möjligt att delegera "i blindo".

att Vänsterpartiet verkar för införandet av en "Systemfelsparagraf": Om upprepade allvarliga missförhållanden (Lex Sarah) sker inom en verksamhet, ska ansvarsfrågan per automatik lyftas till politisk nivå (nämnd/styrelse) för att förhindra att strukturella problem hanteras som personalärenden.

att Vänsterpartiet lokalt och nationellt verkar för att obligatorisk, fördjupad utbildning i arbetsmiljö- och verksamhetsansvar införs för alla nämndemän och förtroendevalda, för att säkerställa kompetens kring var ansvarsgränserna går.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 128 Enskild

Lex Joel – Juridiskt ansvar för barnens rättigheter

Vi måste sluta prata om "budgetunderskott" och "effektiviseringar" som om de vore abstrakta siffror i ett kalkylark. I den svenska skolan idag är det vi ser inte bara nedskärningar – det är systematiska lagbrott. Barnkonventionen är numera svensk lag och arbetsmiljölagen är tydlig: den gäller för elever från förskoleklass och uppåt. Trots detta fattas politiska beslut varje dag som direkt strider mot dessa lagrum, där ekonomiska besparingar tillåts gå före (art.3) Barnets Bästa.

NPF-elever är kraftigt överrepresenterade bland hemmasittare och senare i kriminalvården, att neka ett barn det stöd lagen kräver är inte en administrativ prioritering; det är att bygga framtidens fängelser.

Tidigare krävde skolor läkarutlåtande för att ens överväga hjälp, men vi är många föräldrar som kan vittna om att inte ens det räcker. Trots läkarintyg, habiliteringens vädjan och anmälningar till Skolinspektionen vägrar systemet ofta att anpassa sig, vilket krossar drömmar och sätter djupa spår. När en politiker brister i sitt ansvar som arbetsgivare för personalen kan det leda till åtal, men när samma politiker svälter ut barnens arbetsmiljö råder en de facto ansvarsfrihet. Vi har låtit administrationen besegra juridiken - det är dags att vi kräver att politiker och rektorer som sätter budget före lagstiftning ställs till svars.

För att rädda de barn som befinner sig i systemet här och nu måste vi också ge dem verktygen att förstå sin egen "programmering" innan destruktiva krafter gör det åt dem. Genom en modulbaserad metodik, "Navigera ditt inre operativsystem", lär vi barnen att deras ADHD eller autism inte är ett fel, utan ett annat sätt att fungera. Det handlar om att rädda livet i barnet. En ADHD-diagnos bär ofta på en enorm kreativ kraft och ett livfullt driv, men när skolan misslyckas med anpassningar förvandlas denna gåva till en börda. Genom att lära barnet förstå sin egen

"kod" skyddar vi inte bara mot utanförskap och kriminalitet – vi frigör den kreativitet och potential som vårt samhälle så desperat behöver. Genom att stärka barnets självbild skapar vi en trygg grund där deras unika egenskaper får blomstra, istället för att vändas till ett destruktivt utanförskap.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för en lagstiftning (Lex Joel) där huvudmän och förtroendevalda kan ställas personligt skadeståndsskyldiga när de medvetet underlåter att följa Barnkonventionen och skollagens krav på särskilt stöd.

att Vänsterpartiet slår fast att barnkonsekvensanalyser ska vara juridiskt bindande och att budgetbeslut som bryter mot barnets rättigheter ska kunna ogiltigförklaras.

att partiet verkar för införandet av obligatoriska moduler för självkännedom och kognitiv strategi ("Navigera ditt inre operativsystem"). Förslag: inom elevhälsans förebyggande arbete.

att varje förtroendevald i nämnder med verksamhetsansvar ska genomföra minst en "verksamhetsdag" per kvartal för att i praktiken förstå den arbetsmiljö de lagstadgat ansvarar för.

att Vänsterpartiet verkar för att stärka Arbetsmiljöverkets mandat att inspektera elevers psykosociala arbetsmiljö med fokus på NPF-anpassningar.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 129 Enskild

Barnkonventionen som fundament

Skolan är barnens arbetsmiljö, men idag är det en miljö präglad av nedskärningar och lagbrott mot Barnkonventionen. Vi ser hur barn med NPF och trauma systematiskt lämnas utan stöd, vilket skapar en direkt rekryteringsbas för kriminalitet. Vi kräver en politisk kursändring där Barnkonventionen inte bara är vackra ord, utan det juridiska fundamentet för varje budgetbeslut. Inga fler barnfängelser – vi kräver läkande miljöer, NPF-kompetens och rätten till en trygg skolgång.

Föreslår kongressen besluta

att barnkonsekvensanalyser görs juridiskt bindande vid alla budgetbeslut på kommunal, regional och nationell nivå.

att statliga medel prioriteras till tidiga insatser och rehabilitering enligt Prokrami-modellen istället för utbyggnad av ungdomsfängelser.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 130 Enskild

Barnkonventionen som juridisk ryggrad (Lex Alissa)

Skolan är barns arbetsplats. Idag är det en miljö som systematiskt slår ut barn med NPF och trauma, vilket dokumenterats av både Attention och BRIS. Att neka ett barn anpassning är att neka dem deras mänskliga rättigheter. Vi kan inte lappa och laga i efterhand; vi måste göra rätt från början. Varje budgetkrona måste vägas mot barnets bästa innan beslut klubbas.

Föreslår kongressen besluta

att barnkonsekvensanalyser (BKA) ska vara ett juridiskt tvingande underlag vid varje budgetbeslut i kommuner och regioner.

att införa en anmälningsplikt (likt Lex Maria, kallad "Lex Alissa") för skolan när de misslyckas med att tillgodose en elevs lagstadgade rätt till utbildning och stöd.

att nPF-kompetens och traumamedveten omsorg (12stegs - självkänedom) ska vara obligatoriskt vid all nyanställning inom skola och socialtjänst.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 131 Enskild

Följ pengarna – Inrättande av en oberoende medborgarrevison

Skatteverket har stenhård koll på medborgarna. Varje krona vi tjänar synas. Men när våra skattepengar väl landar i kommunens kassa och ska omvandlas till välfärd, uppstår ett "svart hål". Upphandlingar fördyras, projekt rinner ut i sanden och ansvariga politiker beviljar ofta varandra ansvarsfrihet utan att folket får veta vad som egentligen händer.

Idag granskas politiker av... andra politiker (de förtroendevalda revisorerna). Det är som att låta bankrånaren vara domare i sin egen rättegång. Vi behöver vända på perspektivet. Precis som medborgarna granskas av staten, måste makten granskas av medborgarna – inte bara vart fjärde år vid valurnan, utan löpande. Vi behöver en "fluga på väggen" som representerar skattebetalarna, inte partierna.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för inrättandet av en "Medborgarrevison" – en oberoende kommitté bestående av slumpmässigt utvalda medborgare (likt en jury) som får insynsrett i större kommunala projekt och upphandlingar.

att det tas fram en tydlig modell för "Skattecronans väg", där kommunen årligen måste redovisa exakt hur stor andel av varje investerad krona som når den faktiska brukaren (eleven/patienten) kontra hur mycket som försvinner i administration och mellanhänder.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 132 Enskild

Folkets rätt att veta – Tydliga uppdragsbeskrivningar

Demokratin bygger på att folket är uppdragsgivare och politikerna är utförare. Men idag är det otydligt för medborgaren vilket ansvar en specifik nämnd eller politiker faktiskt har. När ansvarsområdena är luddiga blir det lättare för makthavare att ignorera lagar och regler (som i fallet med socialtjänstlagen och LSS) utan att allmänheten kan utkräva ansvar. För att IMM:s principer ska fungera måste folket veta vad som är "rätt" för att kunna se vad som är "fel".

Föreslår kongressen besluta

att kommunen tar fram enkla, lättillgängliga "uppdragsbeskrivningar" för varje nämnd och politiskt uppdrag, skrivna på begriplig svenska utan byråkratspråk.

att information om vilket lagrum som styr respektive nämnd (t.ex. Skollagen, SoL) ska finnas tydligt redovisat i anslutning till nämndens kontaktuppgifter, så att medborgaren vet sina rättigheter.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 133 Enskild

Radikal transparens

Svensk politik plågas av en tystnadskultur och vänskapskorruption där lojalitet mot nätverket går före kompetens. Detta skapar en miljö där visselblåsare straffas och skattemedel försvinner i ineffektiva projekt. Folket är chefen, och chefen har rätt att veta vart pengarna går. Vi behöver införa Institutet Mot Mutors (IMM) principer fullt ut och stoppa svängdörrarna mellan politik och dyra konsultuppdrag.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet driver kravet på att alla offentliga verksamheter ska implementera IMM:s kod mot korruption och jäv.

att en nationell spärr (karens) införs som stoppar möjligheten att återanställa utköpta chefer och politiker som konsulter inom samma välfärdsområde.

att "Följ pengarna"-principen ska gälla: Öppen digital redovisning av transaktioner för att motverka vänskapskorruption.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 134 Enskild

"Fluga på väggen" – Verklighetsförankring för förtroendevalda

Beslut som fattas långt från verkligheten blir ofta felaktiga. Idag kan en politiker sitta i en nämnd i fyra år utan att någonsin ha mött de människor besluten drabbar. För att motverka

"skrivbordsprodukter" och administrativa missbedömningar krävs att förtroendevalda regelbundet vistas i den verksamhet de ansvarar för – inte som inspektörer, utan som observatörer.

Föreslår kongressen besluta

att införa obligatoriska "verksamhetsdagar" (s.k. fluga på väggen) för alla ledamöter i kommunala nämnder, där de minst en gång per termin följer det dagliga arbetet på golvet.

att syftet ska vara att förstå arbetsmiljön och konsekvenserna av budgetbeslut i praktiken, inte att styra det dagliga arbetet.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 135 Enskild

Politikeransvar – Okunnighet är ingen ursäkt

En förtroendevald har enligt lag ett arbetsgivaransvar. Detta gäller även för skolans elever och personal. Trots detta ser vi ständigt hur politiker gömmer sig bakom tjänstemän eller "bristande budget" när barn far illa. Boken om förtroendevaldas ansvar är tydlig: det går inte att delegera bort ansvaret om man inte samtidigt delegerar resurserna. Att blunda för att skolan bryter mot Arbetsmiljölagen eller Barnkonventionen är inte otur – det är ett lagbrott. Vi måste kräva ett slut på ansvarsfriheten för politiker som medvetet underfinansierar lagstadgade rättigheter.

(Baserad på boken om Förtroendevalda & Arbetsmiljölagen)

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för skärpt lagstiftning där förtroendevalda kan hållas personligt ansvariga vid systematiska brott mot Arbetsmiljölagen och Barnkonventionen i kommunal verksamhet.

att obligatoriska "verksamhetsdagar" (s.k. fluga på väggen) införs för nämndledamöter, för att säkerställa att beslut fattas baserat på verkligheten och inte bara på pappersprodukter.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 136 Enskild

Motstånd mot vänskapskorruption

Svensk politik lider av en kultur där lojalitet mot informella nätverk eller partivänner ofta går före kompetens och lagkrav. Detta skapar en tystnadskultur och en "ryggdunkar-mentalitet" där missförhållanden inte lyfts fram av rädsla för repressalier. Vi behöver implementera IMM:s (Institutet Mot Mutor) principer om antikorruption fullt ut för att bryta slutna sällskap och säkerställa att makten utgår från folket, inte från kompiskretsar.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet driver kravet på att alla kommunala nämnder ska genomgå obligatorisk utbildning i antikorruption, jäv och etiska riktlinjer enligt IMM:s standard.

att ett nationellt skydd för visselblåsare inom politiska organisationer stärks, så att medlemmar kan flagga för jäv och oegentligheter utan att riskera sin politiska framtid eller uteslutning.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 137 Enskild

Följ pengarna – Nolltolerans mot korruption

Sverige beskrivs ofta som korruptionsfritt, men verkligheten är en annan. Vi ser hur skattemedel försvinner i svarta hål genom "vänskapskorruption", riggade upphandlingar och svängdörrar mellan politik och näringsliv. Som Andreas Cervenka belyser i Girigt Sverige: Tillgångarna koncentreras i toppen medan välfärden urholkas.

För medborgarna är det omöjligt att se vart pengarna tar vägen. Transparens är demokratins syre. Vi måste gå från vackra ord till strikta regelverk där vi "följer pengarna" och säkrar att varje krona går till välfärd, inte till övervinster eller svågerpolitik.

Föreslår kongressen besluta

att kommunen/regionen omedelbart implementerar Institutet Mot Mutors (IMM) kod om gåvor, belöningar och andra förmåner som tvingande regelverk för alla förtroendevalda och tjänstemän.

att "Följ pengarna"-principen ska gälla: Alla transaktioner över ett visst basbelopp inom kommunala bolag och förvaltningar ska redovisas öppet för allmänheten.

att en oberoende granskningsfunktion inrättas med mandat att utreda misstänkt jäv och korruption utanför den ordinarie förvaltningsstrukturen.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 138 Enskild

Folket är chefen – Digital transparens i realtid (Din "AI-TV")

I varje välskött förening är kassörens rapport en stående punkt. I politiken – där medborgarna är uppdragsgivare och politikerna är anställda – är insynen ofta obefintlig eller fördröjd. I en digital tid är det orimligt att medborgare ska behöva vänta på årslånga utredningar för att se vart pengarna tar vägen. Vi behöver en "Demokratisk Dashboard" – en statlig, digital plattform där budgetutfall och beslut redovisas öppet och lättillgängligt, inte gömt i pdf-filer.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet verkar för utvecklandet av en nationell standard för "Öppen Data" där kommuner och regioner åläggs att redovisa ekonomiska nyckeltal och beslut i ett format som är direkt tillgängligt för medborgarna digitalt.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 139 Enskild

Folket är chefen – Digital transparens i realtid (2)

I varje välskött förening är kassörens rapport en stående punkt. I politiken – där medborgarna är uppdragsgivare och politikerna är anställda – är insynen ofta obefintlig eller fördröjd. I en digital tid är det orimligt att medborgare ska behöva vänta på årslånga utredningar för att se vart pengarna tar vägen. Vi behöver en "Demokratisk Dashboard" – en statlig, digital plattform där budgetutfall och beslut redovisas öppet och lättillgängligt, inte gömt i pdf-filer.

Föreslår kongressen besluta

att transparens ska vara normen: Medborgarna ska enkelt kunna följa "röda tråden" från skattekrona till beslutat resultat.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 140 Vänsterpartiet Kronoberg, Vänsterpartiet Uppsala län, Vänsterpartiet Göteborg, Vänsterpartiet Gävleborg, Vänsterpartiet Värmland, Vänsterpartiet Fyrbodal, Malmö, Vänersborg, Hammarby-Skarpnäck, Karlstad, Vadstena, Motala, Kommunalvänstern Väst, Kortedala-Gamlestan-Bergsjön, Backa, Stigberget-Majorna, Linné, Frölunda, Härlanda-Kålltorp, Örgryte-Lunden, Kvillebäcken, Lundby, Vänsterpartiet Skåne, Vänsterpartiet Västerbotten, m. fl. Bevara enprocentsmålet för svenskt bistånd!

1968 fastställde Riksdagen att minst en procent av Sveriges bruttonationalinkomst (BNI) ska avsättas till internationellt bistånd. Beslutet har sedan dess spelat en central roll för det svenska biståndets omfattning. Även om både omvärlden och biståndspolitikerna har förändrats, har enprocentsmålet överlevt – och fram till nyligen haft ett brett stöd i Riksdagen.

När Tidö-regeringen 2023 valde att avskaffa målet bröts ett mångårigt och viktigt åtagande. Nu är det bara Miljöpartiet och Centerpartiet som försvarar principen då Vänsterpartiet i sin skuggbudgetmotion för 2026 släpper enprocentsmålet och med det drar ned på anslaget till internationellt bistånd till 0,79 procent av Sveriges BNI.

Partiledningen menar att Vänsterpartiet inte har lämnat enprocentsmålet utan att ambitionen är att stegvis återgå till nivån av en procent under kommande mandatperiod. Vi välkomnar denna ambition, men ställer oss ändå frågande till att man överhuvudtaget har valt att frångå enprocentsmålet – ska inte budgeten återspegla den politik partiet vill föra? Vi anser att beslutet att lämna enprocentsmålet är en förskjutning av partiets linje i biståndsfrågan och att partiet i praktiken överger målet genom att inte avsätta en procent av BNI i skuggbudgeten. Detta sänder en tydlig signal till civilsamhället, våra väljare och eventuella samarbetspartier efter valet: att vi anpassar oss till regeringens nedmontering av biståndet.

Varför är det viktigt att Vänsterpartiet behåller principen om enprocentsmålet?

Internationellt bistånd är inte välgörenhet. Internationellt bistånd är en investering i en rättvis och fredlig värld. Det är ett globalt intresse och ansvar. På fattigdom, ojämlikhet och klimatorättvisa följer instabilitet, hälsohot, katastrofer och konflikter som sprider sig över nationella gränser. Att dra ner på internationellt bistånd är kortsiktigt, oansvarigt och strider mot Vänsterpartiets grundprinciper så som jämlikhet och demokrati.

Varje krona som satsas på att bekämpa fattigdom, ojämlikhet och klimatkriser minskar framtida kostnader, både globalt och här hemma. Ett minskat internationellt bistånd hotar livsmedelsförsörjning, rent vatten, flickors skolgång och kampen mot könsstympling. Samtidigt hotas civilsamhället och tusentals organisationer att slås ut – något som i sin tur minskar civila samhällets möjligheter att organisera sig och granska makten vilket utgör ett allvarligt hot mot demokratin.

Sedan 2022 har regeringen minskat stödet till de mest utsatta länderna – om utvecklingen fortsätter kommer Sverige inte uppfylla sitt internationella åtagande på 0,7 procent av BNI. När stora givarländer som USA, Tyskland och Storbritannien drar ner på bistånd lämnas dels walkover till länder som Kina och Ryssland att kliva in på biståndets arena, dels skapas ett akut globalt läge där människor kastas ut i ännu större osäkerhet.

Idag är 300 miljoner människor akut hungriga och endast 28% av världens befolkning lever i demokratier. Genom att lämna enprocentsmålet accepteras en nedmontering som bidrar till detta. Det är inte en politik som vi som parti borde föra.

Nedmonteringen av internationellt bistånd saknar dessutom folkligt stöd. Tre fjärdedelar av svenska folket anser att det är viktigt att Sverige bidrar till utveckling i låg- och medelinkomstländer. Ett starkt bistånd är, utöver de skäl som anförs här, också vad svenska folket vill.

Frågan om enprocentsmålet är ett principiellt vägval som i över 50 år definierat synen på internationell solidaritet i Sverige. Det är anmärkningsvärt att en så grundläggande fråga varken har diskuterats eller beslutats av partistyrelsen utan beslutats av Vänsterpartiets riksdagsgrupp genom en skuggbudget. Självklart har riksdagsgruppen mandat att ta ställning till budgeten, men vid beslut av denna typ som förändrar partiets linje ska dessa förankras i partiet och fastställas av partistyrelsen. Extra tydligt blir det att förankring saknas när man läser hur vår biståndspolitik beskrivs på hemsidan:

"Vänsterpartiet vill se en rättvis och jämlik värld där alla människor har samma möjligheter att leva de liv de vill. Utvecklings- och biståndspolitikerna är viktiga medel för att nå dit. Vi vill att Sverige ska ta tillbaka enprocentsmålet i biståndet."

Detta står i direkt motsättning till det förslag till skuggbudget som riksdagsgruppen har tagit fram.

I partiprogrammet, antaget av kongressen 2024, slås fast att:

"Vi vill att Sverige ska vara ett land med höga ambitioner i det internationella arbetet för hållbar, fredlig och demokratisk utveckling."

Vi vet att Tidö-regeringen saknar förståelse för betydelsen av internationellt bistånd och vikten av att stå upp för enprocentsmålet. Under nuvarande regering har biståndet modellerats om för att

främja Sveriges intressen i export av varor och utvisningar. Men nog är Vänsterpartiet ett parti som står upp för ett starkt svenskt bistånd?

Att släppa enprocentsmålet är att överge vår ideologi, internationell rättvisa och det folkliga stödet. Det är att bidra till ökad global osäkerhet och att inte ta sitt ansvar för den globala utvecklingen.

Vi föreslår därför kongressen att bifalla nedan yrkanden och med det besluta att Vänsterpartiet ska stå fast vid att avsätta en procent av Sveriges BNI till internationellt bistånd.

Vänsterpartiet Skåne har enbart ställt sig bakom första och tredje att-satsen och Vänsterpartiet Västerbotten har enbart ställt sig bakom andra och tredje att-satsen.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet i partiets förslag till budget alltid står fast vid att minst en procent av Sveriges BNI ska avsättas till internationellt bistånd;

att partistyrelsen säkerställer att vi prioriterar att en procent av Sveriges BNI avsätts till internationellt bistånd i eventuella kommande budgetförhandlingar;

att Vänsterpartiet aktivt söker samarbete med andra partier, Sverigedemokraterna undantagna, som värnar enprocentsmålet för att återupprätta det som nationell princip.

Undertecknat av

Nike Dahlskog, Hägersten, Sofie Eriksson, Hägersten, Lennart Kjörling, Västra Södermalm, Monica Lindh, Falun, Ingvar Sundén, Farsta, Caroline Täljblad, Umeå

A 141 Malmö, Vänsterpartiet Göteborg

Motion rörande förhållandet mellan Israel och Palestina

Den palestinska befrielse rörelsen, och Vänsterpartiet, har under lång tid sett tvåstatslösningen som den lösning med störst sannolikhet till att lyckas, och sålunda också den lösning som är värd att satsa på. Samtidigt har väldigt få framsteg skett och den israeliska ockupationen av, det av Sverige erkända, Palestina har fördjupats. Den här motionen menar att det skulle kunna vara så att det även skulle kunna finnas andra lösningar på situationen i Palestina och Israel som skapar fred och människovärde. Vi menar att om andra lösningsförslag förs fram ska vi inte kategoriskt vara mot dessa bara för att det inte är en tvåstatslösning. Den här motionen ändrar inte partiets linje om vilken lösning vi ser på situationen, men öppnar upp för en acceptans av andra.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet, bibehållandes sin position i Palestinafrågan, öppnar upp för andra potentiella lösningar för en värdig och bestående fred.

A 142 Kommunalvästern Väst

Ett mindre tvärsäkert försvar för tvåstatslösningen – ett solklart ställningstagande för Palestina!

Under de senaste åren har Israels folkmord i Palestina pågått öppet. Partiet har därför tvingats rikta uppmärksamheten mot frågan. Vi har sett hur Israel, utan stort internationellt motstånd, dödat hundratusentals människor på bästa sändningstid.

Vi som skriver denna motion menar att det uppblossande folkmordskriget har blottlagt brister i partiets politik för Palestina. Detta gäller framför allt vår syn på tvåstatslösningen. Denna syn har ofta hållits med sådan tvärsäkerhet att den skymmer vår grundläggande pro-palestinska linje.

Vi anser att partiet bör inta en mindre fastlåst och mer öppen hållning kring lösningen. Det är inte vår uppgift att bestämma den ideala lösningen. Istället måste det vara palestiniernas eget ansvar att bestämma vägen framåt, oavsett om det är en enstatslösning, en tvåstatslösning eller någon annan lösning. En sådan hållning skulle göra vår pro-palestinska linje tydligare, både för oss själva och för omvärlden.

För ett socialistiskt parti måste det vara självklart att en ordning byggd på apartheid, som dagens Israel, inte kan fortsätta. Detta gäller lika lite som apartheidregimen i Sydafrika eller slaveriet i USA kunde bestå. Dessutom måste vår politik i Palestinafrågan grundas på vad palestinierna själva vill och säger, något som vi tar för självklart när det gäller Ukrainas framtid.

Därför måste vi också sluta vara ängsliga i relation till palestiniernas rätt till motstånd mot ockupation och folkmord. Vi gör samma sak i försvaret av Ukrainas suveränitet och rätt till militärt försvar. Palestiniernas rätt gäller även när motståndet sker med vapen.

Föreslår kongressen besluta

att kongressen antar följande principiella ståndpunkt för partiet rörande Palestinafrågan:

”Vänsterpartiet är ett propalestinskt parti. Vi menar att en lösning på den palestinska frågan endast kan utformas av palestinierna själva. Detta måste ske genom deras politiska företrädare och organisationer. Målet är en hållbar och fredlig utveckling där deras civila och mänskliga rättigheter kan förverkligas. Det innebär att Vänsterpartiet inte kan stödja en lösning som struntar i palestiniernas rätt till att återvända eller compensation för den mark de förlorat. Lösningen måste fullt ut säkerställa och uppfylla deras mänskliga och medborgerliga rättigheter i området mellan Jordanfloden och Medelhavet. Vänsterpartiet är öppet för flera möjliga vägar till en rättvis lösning. Detta gäller så länge palestiniernas grundläggande krav och rättigheter ligger till grund för den. Om en tvåstatslösning visar sig vara den snabbaste vägen dit är vi öppna för den. Om andra lösningar bättre kan uppfylla dessa mål är vi öppna för dem. En sak är glasklar för Vänsterpartiet: en stat som Israel, byggd på etnisk rensning, folkmord, krig, terror och apartheid, kan inte bestå i sin nuvarande form om Palestinafrågan ska lösas. För Vänsterpartiet är det också självklart att erkänna palestiniernas rätt till motstånd mot ockupation och förtryck. Detta är i enlighet med folkrätten, som uttrycks i Genèvekonventionerna och Romstadgan. Detta gäller även när motståndet sker med vapen i hand. Vi försvarar Ukrainas rätt till självbestämmande och militärt motstånd på samma självklara sätt.”

A 143 Enskild

Stoppa folkmords-staten Israel

Det som aldrig fick hända igen, har hänt igen, och det fortsätter än idag.

Efter 2 år och 3 månader av folkmord så kan man tyvärr bara konstatera att världsamfundet har misslyckats totalt. Omvärlden har inte lyckats stoppa folkmordet på palestinier utan har i stor utsträckning bidragit till att trivialisera folkmordet genom att blint lita på israelisk propaganda, samtidigt som man ifrågasatt varenda ord en palestinier yttrar.

Trots att ICC har utfärdat en internationell arresteringsorder mot Benjamin Netanyahu och Yoav Gallant och trots politiska påtryckningar från individuella länder, EU, FN och otaliga människorättsorganisationer så går dessa folkmördare fria och folkmordet fortsätter, även om det i nuläget sker i en långsammare takt. Över 72 000 palestinier har mördats av Israel eller har dött till följd av Israels brott sedan den 7 oktober 2023. Det är ca 8,6 gånger så många som mördades under folkmordet i Srebrenica.

Jag skrev en motion till förra kongressen där den första att satsen yrkade på bojkott av Israel. Att satsen bifölls och för det är jag stolt och tacksam.

Tyvärr yrkade partistyrelsen avslag på resterande att satser med motiveringen nedan:

"Omvärlden måste på alla sätt öka pressen på Israel. Sveriges regering måste agera för eldupphör och för ett slut på attackerna mot civila. Partistyrelsen menar att det finns alla skäl att använda mycket skarpa åtgärder för att tvinga Israel att avsluta attackerna. Att avsluta alla diplomatiska förbindelser med Israel menar partistyrelsen däremot vore en felaktig strategi. Sverige bör tvärt om använda sina diplomatiska kanaler för att öka pressen på israel att omedelbart upphöra med attackerna. Vid den svenska beskickningen i Tel Aviv arbetar dock inte bara ambassadören och hans närmaste tjänstemän, utan också Sveriges försvarsattaché. Vänsterpartiet har varit tydliga med att han bör kallas hem omgående. Det omfattande utbyte som pågår mellan svenska försvaret och den israeliska armén måste omedelbart stoppas.

Brott mot folkrätten måste få konsekvenser. Riktade sanktioner mot Israel kan vara ett verktyg. Vänsterpartiet har redan tidigare gått ut med att Sverige bör rikta sanktioner mot israeliska bosättare och driva på för att sanktionerna ska bli verklighet i EU. EU bör också stoppa det fördelaktiga handelsavtal man har med Israel och införa ett EU-gemensamt vapenembargo."

Två år senare med facit i hand, kan vi konstatera att världens alla påtryckningar mot Israel inte har hjälpt och inte varit tillräckliga för att stoppa folkmordet. Det är således naivt eller rakt av idiotiskt att tro att några påtryckningar som Sverige kan utöva, skulle få några som helst konsekvenser. Jag vill därför be partistyrelsen att pånytt ta ställning till de att satser som avlogs på förra kongressen samt ta ställning till några nya. Om partistyrelsen står fast vid sin tidigare ställning så vill jag gärna att de specificerar vilka påtryckningar man tänker sig skulle kunna förmå Israel att sluta. Om man mördar mer än 72000 människor, bombat sönder skolor, sjukhus, moskeer, kyrkor, bostäder och förstört ca 80% av Gaza och gjort det obebodigt i årtionenden så tror jag inte att det finns några som helst hämningar hos den israeliska ledningen. Vilket hot eller vilken konsekvens är det som ska få Israel att tänka om? Ska vi sluta importera israelisk Avokado? Sanktionera en eller annan bosättare till?

Såvida inte Sverige besitter kärnvapenbestyckade ubåtar utanför Tel-Avivs kust som jag inte känner till, så tror jag bestämt att det inte finns några åtgärder som Sverige kan vidta för att förmå Israel att sluta. Därför är det enda rimliga att Vänsterpartiet verkar för att Sverige bryter alla

diplomatiska kontakter med Israel. Allt annat vore att ge legitimitet till folkmords-staten Israel. Att Sverige kuvade sig för Nazityskland kommer för alltid vara en skamfläck i svensk historia. Tidöregeringens agerande i frågan är också skamfläck för Sverige. Blir det regeringsskifte i höst så får vi en liten möjlighet att åtminstone delvis sudda ut den här skamfläcken. Jag hoppas innerligt att kongressen väljer att ta den chansen.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för att Sverige ska återkalla hela den svenska beskickningen från Israel.

att Vänsterpartiet ska verka för att Sverige förklarar hela den israeliska beskickningen personan grata.

att Vänsterpartiet ska verka för att Sverige ska avbryta alla diplomatiska relationer med folkmords-staten Israel.

att Vänsterpartiet ska verka för att Israeli Defence Forces (IDF) klassificeras som en terroristorganisation på EU:s terrorlista, så att dess medlemmar kan lagföras i Sverige även när det saknas konkreta bevis för t.ex. folkmord och krigsbrott.

att Vänsterpartiet ska verka för att FN skickar fredsbevarande trupp till Palestina.

att Vänsterpartiet ska verka för att Sverige formellt erkänner folkmordet på Palestinier.

Undertecknat av

Shadi Saber, Angered

A 144 Vänsterpartiet Göteborg

Inga Trumpbaser på svensk mark! Riv upp DCAavtalet!

I december 2024 undertecknade Sveriges utrikesminister DCA-avtalet och sex månader senare godkändes det av riksdagen. USA:s militär har sedan dess rätt att fritt använda 17 överenskomna anläggningar och områden för sina syften. Delar av dessa får bara USA:s styrkor tillträda och använda. Avtalet ger även USA:s ”luftfartyg, fartyg och fordon” rätt att röra sig fritt på svenskt territorium (Artikel 11) och ger USA:s soldater immunitet mot svenska lagar. USA får dessutom förhandslagra militär utrustning i Sverige (Artikel 4) och inga garantier finns i avtalet mot att USA använder Sverige som bas för kärnvapen. Med avtalet blir Sverige till en del i USA:s världsomspännande nätverk av baser i världen som Trumpregeringen idag använder som utgångspunkt till alltifrån godtyckliga mordkampanjer till att upprätthålla sin dominans i världen. Avtalet gör inte Sverige tryggare, tvärtom. Avtalet slöts utan någon större debatt och saknar folklig förankring. Det är därför viktigt att Vänsterpartiets valkampanj blir en tydlig röst för den opinion som inte vill att USA ska kunna använda Sverige som sin militärbas

Föreslår kongressen besluta

att parollen ”Inga Trumpbaser i Sverige – säg upp DCA-avtalet” blir en viktig del i Vänsterpartiets valkampanj 2026. att detta kommer till uttryck i affischer, flygblad, debattartiklar och annat valmaterial.

A 145 Guldheden-Krokslätt-Johanneberg

Nej till militarism och upprustning

I ett inlägg på DN-Debatt under rubriken ”Kriget och freden – och allt vi glömde däremellan”, som publicerades den 15 november 2025, skrev tonsättaren Dror Feiler, poeten Göran Greider och filosofen Torbjörn Tännsjö bland annat detta:

Över hela världen pågår en massiv upprustning. Den drivs av en militaristisk ideologi. Både rustningen och ideologin är livsfarliga.

Sverige bidrar med sitt: målet är att lägga 5 procent av BNP på krigsmakt och civilt försvar.

Bakom detta råder en sällan skådad politisk enighet. Hur ska det förstås? Är det verkligheten som tvingat sig på oss?

Nej, säger vi.

Kan upprustning främja freden? Någon säger: ”Om du vill ha fred, rusta för krig.” Tanken är att när vi placerar ut militära installationer vid grannens trappa ska denne känna sig trygg. Våra avsikter är ju fredliga.

Men det är en farlig illusion – samma resonemang förs på motsatt håll. Varje sida betraktar den andra med växande misstro. Ju mer vi rustar, desto mindre blir tryggheten. Små incidenter kan snabbt växa till öppna krigshandlingar.

Utgör då inte Ryssland ett akut hot mot Sverige? Knappast. De 2,4 procent av BNP vi redan lägger på krigsmakten borde vara mer än tillräckliga för att avskräcka ett angrepp. Vidgar vi perspektivet ser vi att Europas Natomedlemmar har samlade försvarsutgifter, som mer än väl matchar Rysslands, också sedan Ryssland växlat om till krigsekonomi. Hela Nato där också USA ingår är förstås vida överlägset Ryssland...

Upprustningen förvärrar också klimatkrisen. Vapentillverkning orsakar stora utsläpp, liksom övningar – och förstås själva kriget.

Vad skulle vi ha gjort i stället? De resurser som nu läggs på vapen kunde användas till en grön omställning av ekonomin – och till en gemensam, jämlikt fördelad välfärd. Bara ett samhälle som präglas av trygghet och rättvisa kan klara de uppoffringar som klimatomställningen kräver.

Omställningen är inte ett val – den är en förutsättning för mänsklighetens fortsatta existens på jorden.

Militarismen har nu svept med sig samtliga partier i Sverige. Den är inte bara en politik, utan en ideologi – och den utgör i sig ett hot mot demokratin.

Den framtvingade enigheten lägger en kvävande hand över det politiska samtalet. Lagen om utrikesspioneri är ett skrämmande exempel. Och de ökade försvarssatsningarna i Sverige och Europa sker på bekostnad av välfärden – vilket i sin tur skapar social oro och göder högerpopulismen.

Om den militanta metaforen ursäktas: vi måste bjuda upprustning och militarism spetsen!

Föreslår kongressen besluta

att uttala; Det räcker nu! Anslagen till det militära försvaret skall vara oförändrade från och med 2027.

A 146 Enskild

Lämna den försvarspolitiska uppgörelsen kring NATO:s finansieringsmål

Juni 2025 meddelar Vänsterpartiet en ny försvarspolitisk uppgörelse där regeringen och oppositionen kommer överens om ett nytt investeringspaket till Försvarsmakten. Totalt ska 300 miljarder investeras genom lån i försvaret under åtta år, varav 50 miljarder går till den civila delen av totalförsvaret. Beslutet utgår från NATO:s finansieringsmål där 5 % av NATO-ländernas BNP ska läggas på militären fram till 2035. Även om tanken är god att rusta landet för en väpnad konflikt så är summan svindlande stor samtidigt som den offentliga välfärden är underfinansierad. Satsningen kommer när kommun- och regionsektorn går med stora underskott och gör ständiga besparingar för att täcka upp förlusterna som staten vägrar finansiera ordentligt.

Motionären delar inte Vänsterpartiets analys om hotbilden mot Sverige och anser att den tilldelade summan är orimlig i förhållande till de behov som finns runtom i landet. Järnvägen och VA-rörsystemet ruttnar långsamt bort, sjukvården och skolan har för lite personal, den allmänna pensionen når inte upp till en "skälig" nivå längre för många pensionärer, bostadsbristen, klimatomställningen... Exemplet är många på vad pengarna i stället kan läggas på som försvarssatsningen kommer kosta. Har Sverige råd med nya soldater och pansarvagnar så har "vi" råd med att öka storleken på den offentliga sektorn och dess åtaganden mot skattebetalarna.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet drar sig ur den försvarspolitiska uppgörelsen kring NATO:s finansieringsmål

Undertecknat av

Robert Zackrisson, Vänersborg

A 147 Enskild

Ett demokratiskt och solidariskt nordiskt statsförbund

De nordiska länderna – Sverige, Finland, Norge, Danmark och Island – har starka historiska, kulturella och politiska band. Länderna delar grundläggande värderingar om demokrati, jämlikhet, stark välfärd och fackliga rättigheter. Samtidigt står vi inför gemensamma utmaningar i form av klimatkris, ökande ekonomiska klyftor, marknadens ökade makt över demokratin samt en tilltagande militarisering.

Vänsterpartiet är ett internationalistiskt parti. Vi ser nationsgränser som föränderliga och politiskt skapade, inte som hinder för demokratiskt samarbete mellan folk. Ett fördjupat nordiskt samarbete, som på sikt kan utvecklas till ett demokratiskt statsförbund, skulle kunna ge bättre förutsättningar för att möta vår tids utmaningar än dagens splittrade nationella lösningar eller EU:s marknadsliberala överstatlighet.

Ett nordiskt statsförbund måste bygga på frivillighet, folklig förankring och demokratiskt självbestämmande. Det förutsätter folkomröstningar i samtliga berörda länder, ett starkt skydd för minoriteter, språk och urfolks rättigheter samt ett långtgående regionalt självstyre. Ett sådant statsförbund ska inte vara ett centraliserat projekt, utan ett demokratiskt samarbete mellan jämlika folk.

Ett demokratiskt nordiskt statsförbund skulle kunna:

- stärka den demokratiska kontrollen över ekonomi och naturresurser,
- möjliggöra en kraftfull och samordnad klimat- och miljöpolitik,
- försvara och utveckla den generella välfärdsmodellen och arbetsrätten,
- stå utanför militära allianser och bedriva en aktiv freds- och nedrustningspolitik,
- fungera som ett progressivt alternativ till både nationalism och nyliberal överstatlighet.

Vänsterpartiet bör därför ta initiativ till ett idépolitiskt arbete om framtida former för nordiskt samarbete, inklusive möjligheten till ett demokratiskt nordiskt statsförbund.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet ska verka för att utreda och utveckla en vision om ett demokratiskt nordiskt statsförbund mellan Sverige, Finland, Norge, Danmark och Island,

att ett sådant statsförbund ska bygga på frivillighet, folkligt stöd och folkomröstningar i samtliga berörda länder,

att Vänsterpartiet ska verka för att ett framtida nordiskt statsförbund står utanför militära allianser och bedriver en aktiv freds- och nedrustningspolitik,

att arbetet med frågan ska ha ett tydligt klassperspektiv och syfta till att stärka välfärd, arbetsrätt, demokrati och klimaträttvisa,

att partistyrelsen ges i uppdrag att ta fram diskussions- och studiematerial samt initiera nordiskt samarbete med systerpartier och folkrörelser i frågan.

Undertecknat av

Christine Falk, Södertälje

A 148 Västra Södermalm

Förslag till uttalande angående ”den nya världsordningen”

Vi ser idag en ny världsordning framträda med tre dominerade stormakter på världsscenen - USA, Ryssland och Kina. Dessa stormakter kännetecknas av att deras politiska system i demokratiskt avseenden är outvecklade eller befinner sig i förfall. Kännetecknande för dem är att de inte respekterar folkrätten eller är direkt eller indirekt inblandade i olika folkrättsbrott eller uppenbara folkmord. De respekterar inte internationell rätt. Denna nya världsordning har Sverige som medlem av EU och andra internationella organisationer och som enskild stat att hantera. Flera stater, inte bara stormakter, begår omfattande brott mot mänskliga rättigheter och bedriver brutalt förtryck mot religiösa, etnisk och sexuella minoriteter i sina egna länder. Den nya världsordning vi ser växa fram torde knappast förbättra situationen när det gäller mänskliga och demokratiska rättigheter. Den nya världsordningens tillblivelse har karaktäriserats av ett antal internationella kriser som tagit sig uttryck i Rysslands anfall på Ukraina, USA:s angrepp på

Venezuela och kidnappning av landet statschef samt Israels - efter Hamas terrorbrott - storskaliga angrepp och vedergällningskrig på hela den palestinska befolkningen i Gaza och fortsatta utbyggnad av israeliska bosättningar på Västbanken. Utöver detta inträffade i början av detta valår en folklig resning i Iran - ett krisläge i vilket stormakterna knappast kan förväntas låta bli att lägga sig i och där det finns anledning att oroa sig för nya förbrytelser utöver de som redan begås av den islamistiska regimen mot demokratiska och mänskliga rättigheter. Som enskild stat och som medlem av EU har Sverige att delta i hanteringen av dess svåra kriser. Sverige skall i ett sådant arbete alltid i sin utrikespolitik betona betydelsen av försvaret av demokratin, respekten för mänskliga rättigheter och respekten för folkrätten. Likaså måste Sverige motsätta sig stormakters territoriella expansionistiska strävanden såsom Rysslands krav på delar av Ukraina och USA:s krav på att få annektera Grönland. Det sistnämnda torde vara en självklar följd av den nordiska gemenskapen.

Föreslår kongressen besluta

att denna text eller en text i denna texts anda antas av Vänsterpartiets kongress

A 149 Enskild

"Ingen är fri förrän alla är fria" – En global resursbank för solidaritet

Världen står inför en enorm utmaning med korruption som kostar svindlande 35 000 miljarder kronor årligen – mer än vad FN:s Agenda 2030 beräknas kosta.

Vi lever i en tid där korruption och administrativa murar äter upp människors framtid. Från de gated communities som växer fram runt om i världen, till hur lobbyister tillåts köpa inflytande i EU (vilket Vänsterpartiet på Gotland nyligen lyft), ser vi samma mönster: civilbefolkningens behov får stå tillbaka för elitens intressen.

I Sverige ser vi det i olika former, bland annat av "myndighetstrauma" när systemet/beslutsfattare misslyckas med att skydda våra barn när barnrättsperspektivet offras för budgeten.

Vänsterpartiet ska vara den utsträckta handen som inte bara pratar om internationell solidaritet, utan praktiserar den genom att dela med sig av verktyg för organisering, fackliga rättigheter och ideologisk bildning. Vi behöver gå från "mye snack" till en digital verkstad där vår samlade kunskap finns tillgänglig på alla språk för att stärka arbetarrörelsen och civilbefolkningen globalt.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet upprättar en digital, flerspråkig resursbank under parollen "Ingen är fri förrän alla är fria", där stadgar, utbildningsmaterial om mänskliga rättigheter, barnkonventionen och facklig organisering finns för nedladdning.

att Vänsterpartiet verkar för att skapa ett internationellt nätverk där människor i alla länder kan hitta kontaktuppgifter och stöd för att organisera sig mot förtryck och korruption, granne till granne.

att Vänsterpartiet verkar för striktare regler mot lobbyism och jäv, inspirerat av de krav på insyn som drivits på t.ex. Gotland, för att säkerställa att offentliga medel aldrig hamnar i händerna på korrupta intressen.

att Vänsterpartiet i sin internationella politik prioriterar kampen mot korruption och verkar för att stoppa "land grabbing" (utförsäljning av jordbruksmark) som hotar livsmedelsförsörjningen i fattiga länder.

Undertecknat av

Maja Borg Lindgren, Helsingborg

A 150 Malmö, Vänsterpartiet Fyrbodalen, Vänsterpartiet Väst, Vänsterpartiet Västerbotten, Vänersborg

Uppmärksamma folkmordet på romer - romers värdighet försummas i Europa

Romer har länge osynliggjorts i både svensk och europeisk historieskrivning. Sverige samt resterande Europa nekade romer som enda folkgrupp skydd under Förintelsen och Sverige behöll inreseförbudet ända till 1954. Romska överlevare i Europa tvingades bo i tält och nekades skolgång långt in på 1960- och 70-talen. Under åren 1942-1944 inventerade Sverige dessutom romer och resande trots att förintelsen redan var känd - med syftet att vid en nazistisk ockupation möjliggöra deportation. Detta konstaterades av Uppdrag granskning år 2000.

Lukas Levin morfar, som tillhör resandefolket, bar tystnaden om sin bakgrund i nästan hela sitt liv. Först vid 90 års ålder orkade han berätta om sin utsatthet och om hur han stigmatiserades som "tattare". Det var först efter att Lukas år 2023 tog initiativ till firandet av romska nationaldagen i Vänsterpartiet Vänersborg som han kunde dela denna del av sin historia.

Trots att EU sedan 2015 har en officiell minnesdag för romska förintelsen - 2 augusti - är det inte ett enda politiskt parti i Europa som uppmärksammar dagen på sina centrala Facebooksidor. Detta står i skarp kontrast till hur alla partier i Europa årligen uppmärksammar de två minnesdagarna för den judiska Förintelsen. Myndigheten för Levande Historia har flera gånger varnat för den stora okunskapen om folkmordet på romer och den fortsatta antiziganismen, men romska Förintelsen har fortsatt mycket låg status.

Sverige borde i själva verket vara särskilt stolta över minnesdagen, eftersom dess initiativtagare är Soraya Post - romsk EU-parlamentariker 2014-2019- vars egen mamma inventerades av Sverige under kriget på grund av sin romska bakgrund. Ändå fortsätter majoritetssamhället att försummas romers historia, och många romer upplever att minnesdagen snarare blivit en påminnelse om denna fortsatta skymf.

Det finns i praktiken en rangordning mellan Förintelsens minnesdagar i Europa. Den judiska Förintelsen uppmärksammas brett och med rätta, men den romska glöms bort. Ett antirasistiskt parti kan inte acceptera en sådan rangordning. Vänsterpartiet Fyrbodalen har beslutat att årligen uppmärksamma minnesdagen och är tragiskt nog ensamma i Europa om detta. Frågar vi romska grupper och myndigheten för Levande Historia är svaret tydligt: lika rättigheter och historisk rättvisa förutsätter att båda folkmorden erkänns och hedras.

När vi röstar i denna fråga handlar det om att välja mellan att acceptera dagens ojämlika minneskultur - eller att tydligt ta avstånd från den. Det är djupt skamligt att en officiell EU-dag, etablerad 2015, fortfarande inte uppmärksammas av ett enda europeiskt parti. Låt Vänsterpartiet bli det första som bryter denna tystnad.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet beslutar att årligen uppmärksamma EU:s erkända minnesdag för folkmordet på romer under andra världskriget (2 augusti), genom ett inlägg på partiets centrala Facebook-sida och andra relevanta sociala medier.

A 151 Vänsterpartiet Sjuhärad

Återgå till normaltid

Sedan 1980 har Sverige årligen om våren ställt om klockan till vad som benämns sommartid, för att sedan ställa om samma klocka på hösten tillbaka till normaltid. Argumentationen för sommartid har varit att bättre nyttja ljusa sommarkvällar till pris av mörkare morgnar. Till en början skedde återställningen till normaltid i slutet av september, men efter synkronisering inom EU sker numera återställningen i slutet av oktober. Det innebär att vi har normaltid under fem av årets månader och avvikande tid mer än halva året.

I Europa används begreppet centraleuropeisk tid eller Central European Time, förkortad CET. Centraleuropeisk tid har även sommartid, där sommartidsvarianten Central European Summer Time (CEST, vilken är CET + 1 timme) förekommer. Det innebär att vissa länder under sju månader av året har två timmars tidsavvikelse, vilket i praktiken kan innebära ytterligare tidsförskjutning beroende på geografins öst-västliga utbredning. Spaniens västra delar uppvisar i sammanhanget den mest extrema avvikelsen från normaltid.

Att två gånger om året ändra på livets naturliga förlopp gentemot naturens rytm medför konsekvenser. Såväl empiri som forskning har påvisat negativa medicinska effekter i form av sömnbrist, ökade humörsvängningar samt en förhöjd frekvens av hjärtattacker och självmord. Då det tar flera veckor för människans biologiska klocka att hamna i fas med den nya tiden kan det bli farligt för personer som ligger i riskzonen för vissa sjukdomar.

Därtill visar studier att trafikolyckorna ökar med ett antal procent efter övergången till sommartid, liksom antalet trafikdödade djur. Helt plötsligt är det många fler bilar på vägarna när djuren ska korsa desamma i ottan, varför de överrumplas av tidsomläggningen. Koncentrationsförmågan och därmed produktiviteten sjunker hos människor, vilket kan bli kostsamt för såväl privatpersoner som företag. Internationella studier visar också att arbetsplatsolyckorna blir fler efter övergången till sommartid.

IT-branschen blir överbelamrade med tidskrävande merarbete då många IT-system kraschar vid omställningen av tid vilket resulterar i onödigt och tidskrävande arbete.

Det finns således många skäl att vara kritisk till den årliga tidsomställningen. Särskilt utifrån svenska förhållanden då vi med vårt nordliga läge har betydligt större skillnader mellan ljusa och mörka årstider än vad som är fallet i södra Europa. Det finns således starka skäl för Sverige att återgå till normaltid utan tidsomställningar, vilket Vänsterpartiet bör arbeta för.

Föreslår kongressen besluta

att Vänsterpartiet är drivande i frågan om att återgå till normaltid både i Sverige och inom EU

A 152 Guldheden-Krokslätt-Johanneberg

Vad menas med socialism

I valrörelsen i augusti 2022 fick Nooshi Dadgostar frågan i SVT vad som menas med socialism. Det kunde hon inte svara på. Vilket är högst begripligt eftersom varken vårt dåvarande eller vårt nuvarande partiprogram ger något tydligt svar på denna fråga. Det närmaste det nu gällande programmet kommer en definition är denna formulering:

”Vi vill komma ur kapitalismens ständiga ekonomiska och politiska kriser, till ett samhälle som söker riktiga lösningar. För att göra det behövs en rad skiften till gemensamma, demokratiska ägandeformer som kan hantera de stora samhällsutmaningarna. Det är det vi tänker på som socialism.”

Så det handlar om ”gemensamma demokratiska ägarformer”. Men vilka? Avses med det kommunalt, regionalt eller statligt ägande? Problemet med det är ju att hur mycket en vänstermajoritet än kan lyckas kommunalisera, regionalisera eller förstatliga så kan en ny majoritet efter nästa val åter privatisera. Så den sortens socialism kan bara vara temporär. Självklart är vi samtidigt för demokratisk makt på arbetsplatsen för de som arbetar i offentlig sektor. Den enda långsiktigt hållbara socialismen är den frihetliga. Den innebär att de arbetande människorna i demokratiska former erövrar makt och ägande i företagen. Bara så kan den arbetande människan befrias från det främlingskap hen upplever i de kapitalistiskt ägda företagen (som Marx en gång påpekade).

Socialismen måste få växa fram gradvis och underifrån. (En utförligare motivering till denna definition av socialism ges i kapitel 5 i Johan Lönnroths bok ”Planen, marknaden, demokratin, revolutionen och socialismen”, Atreimi förlag 2024)

Så då måste vi vänta till nästa programkongress? Problemet med det är att vår partiledning även nu i valrörelsen kan få frågan vad som menas med socialism.

Föreslår kongressen besluta

att uttala: Vänsterpartiets socialism är frihetlig. Den innebär att de arbetande människorna i demokratiska former erövrar makt och ägande i de företag som de arbetar i